

**Pelerin pe drumul
Sf. Iacob de Compostela
(Genova-Pamplona)**

Emil Dumea

Iași 2012

Important nu ești tu, ci drumul pe care mergi!

Dacă aceste pagini vor folosi cuiva, atunci ele și-au îndeplinit singurul scop pentru care au fost scrise.

Toate fotografiile aparțin autorului.

Fotografia de pe copertă: Părăsind localitatea Galargues (Franța).

Duminică, 22 iulie: Iași-București

Încep acest pelerinaj în numele lui Dumnezeu și invocând binecuvântarea sfântului apostol Iacob de Compostela. Astăzi încep o nouă etapă a visului meu de a uni în pelerinaj pe jos cele trei mari locuri sfinte ale creștinătății: Santiago de Compostela, Roma și Ierusalim. Anul trecut a reprezentat începutul realizării acestui vis al meu, deși când am început pelerinajul nu-mi era clară și fermă hotărârea de a ajunge în toate aceste trei locuri. Aceasta s-a conturat după terminarea pelerinajului la Santiago.

Ceva din ceea ce am văzut și trăit anul trecut le-am pus în scris sub titlul ”Pelerin la Santiago de Compostela”, unde descriu frânturi din drumul meu pe ”camino frances”, de la Pamplona până la Santiago. A trecut un an și sămânța aruncată atunci în solul sufletului meu a încolțit, a răsărit, a făcut să se maturizeze ceva din identitatea mea de pelerin în această lume, mereu cu nostalgia unui țel de atins, a unor locuri de cunoscut, a unor limite fizice și psihice de depășit, a unor noi și mai frumoase trăiri ale credinței mele.

După ce m-am întors de la Santiago mi-am dat seama mai bine că viața mea nu va mai fi ca înainte. De fapt, o dorință de schimbare în mai bine am avut-o totdeauna, iar acest pelerinaj a reprezentat un motiv în plus de a înainta în această direcție. Atunci am început să caut și alte căi care se încadrau în proiectul meu: Santiago-Roma-Ierusalim. Într-un prim moment m-am gândit să plec de la Konstanz, de la granița Germaniei cu

Elveția, să traversez această țară, apoi Franța, pentru a ajunge peste munții Pirinei la Pamplona. Am înțeles încet-încet că acest drum prin țara cantoanelor este de vis, de o frumusețe cu totul aparte, mai ales datorită peisajelor montane. Am rămas încântat, însă am priceput în același timp că este mai dificil de parcurs, dar mai ales prea scump pentru cazare. Si am renunțat la această variantă.

M-am îndreptat spre Italia, pe coasta Mării Liguriei, și am început să culeg informații de pe diferite site-uri sau grupuri de discuții. Așa a început să prindă contur un alt drum pentru care am stabilit orașul Genova ca punct de plecare. Am descoperit două site-uri bune: www.viadellacosta.it și www.movimentolento.it, primul fiind și un ghid pentru drumul sf. Iacob de la Ventimiglia la Sarzana, unde acest drum se întâlnește cu via francigena (calea francilor), care vine de peste Alpi și se îndreaptă spre Roma, cale pe care doream eu să merg într-o viitoare etapă, plecând de la Konstanz. De la Genova intenționez să pornesc în următorul pelerinaj, pentru a ajunge la mormintele apostolilor (sfînții Petru și Paul), pentru ca de aici să mă încarc spiritual pentru lungul drum spre Ierusalim.

În căutările de informații pentru drumul meu am întâlnit o doamnă italiancă, Silvia, medic și prietenă cu Tereza Dămoc, care m-a pus în legătură telefonică cu ea. A fost tare amabilă această Silvia, oferindu-mi tot felul de informații din drumul ei până la Arles, făcut acum câțiva ani în urmă. În căutările pe internet am întâlnit și alte persoane binevoitoare, printre care se află Davide Gandini din Genova, și Alain Le Stir din Franța,

ambii membri ai Asociației sf. Iacob de Compostela și responsabili ai unei anumite porțiuni a acestui drum, Davide pentru partea nord-vestică italiană, iar Alain pentru zona franceză de la Mentone până la Arles. Pregătirea acestei călătorii a cuprins în același timp și antrenament fizic pe drumul din pădurea de la Dobrovăț, ajungând adesea la mănăstirea călugărilor de aici, care mă priveau uneori puțin nedumeriți, văzându-mă că intru des în biserica lor și mai eram și cu pantaloni scurți. Au fost plăcute în aceste plimbări și discuțiile cu localnicii din sat sau cu copiii întâlniți în preajma mănăstirii. Mi-am cumpărat și o bandă de alergat foarte bună, cu ajutorul căreia am lăsat multă transpirație pe covorul ei rulant. Mai înainte am folosit banda părintelui Alois Bulai, bunul meu prieten și vecin.

Trenul a ajuns în gara Vaslui și eu continui să depăn gânduri despre pregătirea acestei etape de pelerinaj. Vagonul începe să se aglomereze, lângă mine se așează o tânără iar pe locul din față prietenul sau soțul ei și așa ne pregătim să mergem mai departe. În pregătirile mele mi-am procurat un rucsac, tot de la Iosif Dîm, la magazinul lui din Iugani. Este puțin mai îngust decât cel de anul trecut, are doar 28 litri, dar îl consider suficient pentru ce am eu absolută nevoie. L-am umplut cu strictul necesar și cred că voi ajunge cu el la destinație.

De multe ori m-am gândit la acest pelerinaj, la această nouă etapă, la ce ar trebui să reprezinte ea pentru mine. Înțeleg mai bine sensul și frumusețea vieții mele. Înțeleg mai bine cât

de nesemnificative și lipsite de importanță sunt, de exemplu, mâncarea și băutura mai mult decât sunt strict necesare pentru a trăi. Înțeleg mai bine cât de neimportante sunt alte lucruri, precum îmbrăcămintea prea variată, tot felul de obiecte prin casă, ca să nu mai zic de o mașină dintr-o clasă superioară. Am înțeles mai bine cât de important este să fii moderat în toate și să nu te culci niciodată sătul. Am înțeles mai bine că efortul și mortificarea fizică ajută mult la menținerea unui spirit mai tânăr, mai optimist și mai sănătos. Am înțeles mai bine că în trecut, fumând (am părăsit acest prost obicei în anul 1995), sau uneori bând mai mult de un pahar de vin, nu am făcut altceva decât să-mi fac rău singur și uneori să dau un exemplu mai puțin edificator altora. Am înțeles mai bine că bucuria și frumusețea vieții nu constau nicidecum în mese abundente. Drumul acesta m-a ajutat să mă purific mai bine în modul meu de a gândi și a mă comporta.

Nu am devenit și nu vreau să devin un puritan, nu mă îndepărtez de cei care gândesc și se comportă altfel decât mine, nu mă consider superior nimănui, dar îmi place așa cum sunt și doresc să înaintez pe drumul meu, să fiu mai aproape de mine însumi și mai aproape de Dumnezeu. Iar aceasta înseamnă să merg, să continui mereu să aspir spre mai sus, spre mai mult, să continui să mă debarasez de tot ce-i material și nu-i necesar. Mă rog zilnic ca bunul Dumnezeu, prin mijlocirea sf. Iacob să îmi acorde harul convertirii și purificării interioare, să-mi acorde harul nemeritat de a parcurge pelerinajul meu. Știu bine că nu merit acest har, dar continui să-l cer în rugăciune, continui să cred că drumul meu interior de cunoaștere și autodepășire a

propriilor limite, drumul de apropiere de Dumnezeu, drumul meu pe drumul sf. Iacob va continua. Continui să cred că visul va deveni realitate, continui să cred că Dumnezeu mă va însoți mereu și-mi va arăta fața sa prin oamenii ce-i voi întâlni în cale. Continui să cred că toate locurile ce le voi vedea, în care mă voi ruga, mă voi bucura sau voi suferi, în toate aceste circumstanțe eu voi trăi miracolul descoperirii lui Dumnezeu și a chipului său sădit în ființa mea și a oricărui om. Mă rog ca El să-mi acorde acest har și dar nemeritat. Stiu că nu va fi ușor, presimt multe dureri și tentații ale minții și voinței de a ceda. Stiu ce luptă mă așteaptă, dar sunt pregătit pentru ea. Doamne, fii tu lumina minții mele, fii tu puterea voinței mele! Arată-mi chipul tău, deși nu merit. Este rugăciunea mea fierbinte pe care ți-am adresat-o în capela seminarului, acum la plecare. Plec singur, dar Tu ești cu mine și acest lucru mă umple de bucurie și de liniște, de siguranță interioară.

Din mersul trenului privesc câmpurile pline cu lanuri de porumb, sau pășunile pe care pasc turme de oi, iar trenul aleargă spre București, unde la parohia catolică din cartierul Băneasa mă așteaptă părintele paroh Mihai Mărtinaș. Am vorbit ieri la telefon cu părintele greco-catolic Valeriu Median. Mă așteaptă la gara de nord și mă va însoți cu mașina până la parohia din Băneasa. Acest preot lucrează și la arhivele de la CNSAS și m-a ajutat pentru a avea o copie a dosarului meu de la Securitate, dosar ce cuprinde jumătate de an din perioada când eram paroh la Târgoviște, perioadă în care am fost adesea vizitat de un domn de la Securitate. Această instituție, de tristă amintire, aflând că episcopul Robu a cerut ca eu să merg să

studiez la Roma, a trimis la mine un reprezentant care să încerce să mă racoleze. Am raportat mereu episcopului Robu orice discuție cu omul trimis de ea, n-am vorbit de rău de nimeni, nu mi-am vândut conștiința, iar când am ajuns la Roma am refuzat orice contact cu vreo persoană a Securității. Cu acest preot mă voi vedea în seara aceasta și mă bucur că voi avea ocazia să-l cunosc personal.

Si trenul merge, lanurile de porumb alternează cu cele de floarea soarelui, soarele arde prin fereastră, iar eu îmi aduc aminte de o vorbă a mamei unui prieten de la Roma, Adalberto Nemeth. Mama lui îmi spunea cu ani în urmă, când eram student: ”Părinte Emil, viața noastră este ca o privire pe fereastră în fuga trenului”. Este ora 16.20 și am ajuns la Bârlad. Mai este mult până la București.

Privesc retrospectiv în viața mea și constat că se aseamănă mult cu mersul acestui tren. Toate s-au derulat foarte repede, am fost spectator la multe evenimente, privind prin fereastra vieții, și până să pricep sensul evenimentelor, acestea se derulasera deja. Mai ales după 1990, totul s-a desfășurat alert, iar timpul parcă s-a comprimat. Cred că am rămas un anonim pentru multe evenimente petrecute în jurul meu, sau am făcut doar o mică gălăgie care apoi s-a pierdut în eter. Însă la multe altele am fost protagonist sau măcar simplu participant. Înainte de a avea 20 de ani am început să visez să schimb lumea în mai bine; înainte de 30 de ani am luat-o în piept, decis să o schimb (între modelele mele era și John F Kennedy prin strategia ”noua frontieră”, aplicată în contextul regimului

comunist de la noi prin ”rezistența pasivă” a unui alt model, Mahatma Gandhi), la 40 de ani am început să obosesc în această luptă, constatând că nu am schimbat mai nimic, iar de un timp încerc să mă schimb pe mine însumi. Nu am aura învingătorului și nici aureola martirului, poate doar rănilor sau cicatricile soldatului ce a luptat îndelung, sau configurația omului și a preotului care a vorbit și semănat iubire și adevăr în jurul său, sperând să văd și ceva încolțit și crescut din sămânța semănată. Acum este timpul încetinirii ritmului, cu 4 sau 5 km la oră, cu rucsacul pe spate, acceptând voluntar povara propriei greutate și întrebându-mă ce trebuie să stea în acest rucsac, pe ce drum trebuie să merg și de ce merg pe acest drum și nu pe altul. Voi fi eu singur cu povara existenței mele în fața lui Dumnezeu, fără niciun titlu, referință din afară, fără nimic în afară de strictul necesar pentru a trăi. Mă îndrept spre întâlnirea cu mine și cu Dumnezeu, fără nicio mască sau falsitate.

Trenul de astăzi și avionul de mâine mă duc pe un drum de pelerinaj, la locul întâlnirii celei mari și importante cu mine însumi, pentru a-mi da jos de pe chip orice fard, lăsând loc creaturii originare a lui Dumnezeu și a părinților mei. De ce oare am fost de atâtea ori atât de formal în examinarea conștiinței? De ce oare atâtea șabloane, mentalități și rutină au întunecat chipul meu? De ce oare instituțiile și regulile, uneori în numele lui Dumnezeu, vor să falsifice creatura atât de simplă și frumoasă a lui Dumnezeu, care este omul? De ce oare în locul împărăției lui Dumnezeu voită de Cristos, noi construim propriile noastre împărății? Avem nevoie de întoarcerea pe alt drum la Dumnezeu și la noi înșine. Așa văd eu pelerinajul: o

reîntoarcere interioară a minții și voinței la Dumnezeu, care ni se revelează în efort, în renunțare și sacrificiu, în rugăciune sinceră și umilă, în deschiderea inimii către celălalt, ca și în reîntoarcerea la tine însuși, dincolo de omul tehnicizat, dincolo de orice titlu sau funcție.

Trecerea anilor a lăsat multe în ființa mea, și bune și mai puțin bune. Toate le port cu mine, dar a sosit din nou timpul de a mătura afară din casa ființei mele gândaci, cutii goale sau pline cu nimicuri, să fac din nou curățenie și ordine în șifonierul în care păstrez haine necesare și haine inutile. A revenit momentul să-mi curăț din nou privirea de toate iluziile și tentațiile imaginilor propuse de mass media și care mă împiedică să văd departe, la fel cum a sosit momentul să mă eliberez de proptele inutile. Este începutul unei noi nașteri, iar pentru toate acestea, pelerinajul reprezintă un timp privilegiat.

Stiu că Dumnezeu îmi va vorbi prin oamenii ce-i voi întâlni, ca și în sanctuarele și bisericile în care voi intra. Stiu că mintea mea se va îmbogăți prin tot ceea ce voi vedea frumos și interesant în jurul meu, pe drumul ce-l voi parcurge. Stiu că mă îndrept spre un drum ce mă va primi cu brațele deschise, sau poate va fi pe alocuri banal, gol și mut. Poate că voi întâlni multă gălăgie, agitație și puține cuvinte înțelepte, puțină liniște și seninătate. Voi încerca să înțeleg, să pun întrebări, să mă minunez sau să rămân tăcut în fața a ceea ce nu înțeleg. Indiferent ce va fi, voi merge mai departe. De fapt, sensul existenței mele este mersul mai departe, constant spre acea stea care este a mea, doar a mea, și pentru care Dumnezeu a creat un

cer infinit, cu o infinitate de stele, una pentru fiecare om care a fost, care este sau care va veni în lumea aceasta. În toată constelația aceasta, eu voi merge pe drumul meu, spre steaua mea pe care într-o bună zi știu că o voi atinge. Este ora 20.07 și trenul a trecut de Buzău. Dacă suntem și rămânem în graficul orar, la 21.40 voi fi la Gara de Nord, unde mă așteaptă părintele Valeriu pentru a mă duce la parohia din Băneasa.

Luni, 23 iulie: București-Istanbul-Genova

Aseară, la Gara de Nord, m-a așteptat atât părintele Median cât și părintele Mihai Mărtinaș, ambii atât de amabili, încât am rămas profund impresionat. Este prima dată când îl văd pe părintele Median, scund de statură, educat, precis în tot ce spune. Mi-a explicat pe scurt câteva aspecte legate de dosarul meu făcut de securiștii care au încercat cândva să mă racoleze, dar nu au reușit. Dosarul mi-a fost analizat de o comisie CNSAS, care a dat și verdictul, adică nu mi se poate atribui calitatea de lucrător sau colaborator al Securității. Când mă voi întoarce acasă, o să citesc și eu această decizie. Acum doar mă amuz, scriind acest lucru, căci pentru mine a sluji regimul și ideologia comunistă reprezintă ceva contra naturii mele. De mic am fost rebel contra acestei ideologii, iar prima lecție mi-a dat-o tatăl meu când m-am întors acasă purtând la gât cravata de pionier. Era primăvară și prin curte alerga voios vițelul de la vaca noastră. Imediat ce m-a văzut cu cravata la gât, tata s-a apropiat de mine și mi-a tras două palme zdravene

peste față, mi-a smuls cravata de la gât și a legat-o de gâtul vițelului, spunându-mi răspicat: asta este pentru el, nu pentru tine! Atât timp am purtat eu frumoasa cravată de pionier, de la școală până acasă. De fapt, și pentru mine ca și pentru părinți, tot comunismul a fost un corp străin pe care nu l-au acceptat niciodată, nici în gândurile și nici în viața noastră. Mai târziu, când am ajuns la seminar, în clasa a IX-a, mare mi-a fost surpriza să constat că în orar este și o oră de educație cetățenească, pe care atunci când era predată de un anumit preot profesor, o percepeam ca pe o oră de educație politică. Cu timpul, mai ales după ce am fost consacrat preot, am înțeles că aceea oră reprezenta mai mult o impunere din partea autorităților comuniste. Revenind la părintele Median, m-am despărțit de el, cu propunerea de a ne revedea după ce mă întorc din pelerinaj.

Părintele Mărtinaș m-a condus la parohie, unde m-am culcat imediat, obosit de căldura drumului. A fost foarte cald, dar am dormit totuși până la ora 4, când am plecat la aeroport. De când îl știu pe acest preot, Mărtinaș, mereu mi-a făcut impresia unui preot care nu s-a plictisit de a fi preot, ca să îl citez pe colegul de la seminar, pr. Serban Tarciziu. Este pătruns de zel pentru casa Domnului, dedicat sufletelor, atât de amabil și bun, serviabil. Am citit aceste aspecte pe față, în cuvintele și gesturile lui. M-a încărcat pozitiv exemplul lui.

Acum sunt în avion și stewardesele își fac datoria, servind micul dejun pasagerilor. Voi ajunge din nou în fosta capitală a unui imperiu ce ne-a dominat secole de-a rândul. Îmi aduc aminte de prima mea călătorie la Istanbul și în alte

localități, când eram student la Roma, în anul 1987. Cât de mult m-a impresionat Hagia Sofia și explicațiile despre solemnitatea cultului divin creștin celebrat aici cu multe secole în urmă! Îmi amintesc de bogățiile de la Top Kapi, Înalta Poartă, de explicațiile date de ghid, din care am reținut rigurozitatea, dar și obtuzitatea multor reguli ale religiei sau tradiției islamice. Îmi amintesc de biserica patriarhală ortodoxă, unde colegii mei au mers la celebrarea sf. Liturghii, prezidată de patriarh. Acesta, știind că în biserică este și un grup de preoți catolici și temându-se ca nu cumva vreunul să se apropie de altar pentru a primi sf. Împărtășanie, a sărit partea cu împărtășitul și nu i-a mai împărtășit nici pe credincioșii ortodocși. Colegii mi-au povestit acest lucru, scandalizați, după ce ne-am reîntâlnit. Recunosc că nici eu nu am fost deloc ecumenic, deoarece în timpul Liturghiei am stat pe malul Bosforului, fumând și admirând peisajul.

Cu trecerea anilor am devenit mai înțelept, sper, și am înțeles că nu trebuie să confund frumusețea și sfințenia cultului și a spiritualității orientale cu mentalități și tradiții retrograde și care nu au nimic în comun cu Evanghelia. Îmi amintesc de cartierul Pera, unde eram cazați, ca și de evidenta mizerie morală pe care am văzut-o în pornografia și prostituția de pe străzi. Cu totul alta, însă, a fost impresia mea despre Istanbul și despre Turcia în general, acum vreo trei ani în urmă. Istanbulul a devenit mult mai curat, ordonat, măreț, impunător. Un oraș modern, dar care nu a distrus trecutul din partea veche a orașului. A dispărut pornografia ziarelor și revistelor la vedere, ca și mizeria de pe străzi. Cu ce nu m-am putut obișnui a fost

lipsa femeilor din spațiul public. Nu cred că voi reuși să accept vreodată islamul pentru această izolare a femeii. Nu înțeleg de ce această religie nu lasă lumea așa cum a lăsat-o același unic Dumnezeu.

Voi fi acum pentru câteva ore în aeroport, lângă oraș, care ca localizare geografică și importanță cultural-istorică, este unic pe glob, se întinde pe două continente și închide în el cultură și spiritualitate musulmană și creștină, asiatică, grecească și latină. Cred că nu mi-ar ajunge o viață pentru a cunoaște imensa bogăție și importanță a unui fost port de pescari, transformat de Constantin cel Mare în capitală a Imperiului Roman de Răsărit, iar din secolul al XV-lea devenind capitală a unui imperiu ce se va întinde de la porțile Indiei până la Gibraltar, din Africa sahariană și până aproape de Viena. Este interesant însă că în pofida enormei importanțe a acestui oraș al lumii arabe, nu el este capitala spiritualității musulmane, ci Mecca, de unde în anul 622 Mohamed, fondatorul acestei religii, a fost izgonit. Încet-încet avionul coboară spre Istanbul. Păcat că intoleranța islamică a redus aici creștinismul la o dimensiune cu totul nesemnificativă. Oare când va înceta rivalitatea dintre religii și când acestea își vor întoarce fața, împreună, spre unicul și adevăratul Dumnezeu?

Mai am de așteptat în aeroport avionul pentru Genova. Este plin cu pasageri care așteaptă ca și mine, iar între ei sunt mulți tineri îmbrăcați în haine specifice arabilor, musulmanilor. Ce mă surprinde la acești tineri, este faptul că fiecare are în mână un smartphone sau o tabletă grafică. Deduc că tradițiile

vestimentare musulmane nu exclud tehnica de vârf a comunicării digitale. Si ca să-mi exprim o părere personală, parcă mi se par mai autentici acești tineri îmbrăcați specific arab decât americanii și toți imitatorii lor, îmbrăcați în anonimii bluejeans și tricourile acelea atât de banale. Si mă mai încântă un lucru: văd foarte mulți copii, și sunt atât de vioi, cu ochii negri, strălucitori. De fapt, și în vizita de acum câțiva ani prin Turcia m-a surprins plăcut vitalitatea acestei țări, mulțimea copiilor și tinerilor. Mi-am zis atunci din nou că mă simt mai bine printre ei decât, de exemplu, în perfecta dar îmbătrânita Genevă.

Pe monitoarele avionului Airbus ce mă poartă spre Genova văd că deja suntem deasupra Italiei, ceea ce înseamnă că în curând voi ajunge la destinație. Cât de repede sunt parcurse distanțele cu avionul! Atât de repede încât îți creează falsa impresie că pământul ar fi mic. Peste puțin timp voi fi din nou cu picioarele pe pământ și cu rucsacul pe spate, învățând pas cu pas lecția avansării lente, în conformitate cu adevărul despre noi înșine și despre pământul pe care călcăm. Am început coborârea spre Genova și încep să am emoții.

Luni, 23 iulie: Genova-Varazze: 37 km

Aterizarea la Genova a fost cu ceva emoții din cauza avionului care se balansa cam tare, dar am aterizat. Iată-mă, de fapt, la începutul pelerinajului meu. I-am telefonat lui Davide și mi-a răspuns, spunându-mi să-mi încep drumul, iar el mă va

ajunge pe undeva pe drum pentru a-mi da pașaportul pelerinului. Făcându-mi semnul crucii și cerând binecuvântarea sf. apostol Iacob, am pornit imediat cu rucsacul pe spate, luându-o pe lângă aeroport, pășind apoi pe vechea Via Aurelia. Un timp am în stânga mea zona portuară, un mare depozit de mărfuri și vase și mă întreb cum arăta odinioară vechiul port al republicii maritime, dar acest port cred că era în spatele meu, spre centrul vechi al orașului. Incerc să intru într-o biserică, uitând însă că în timpul amiezii, în Italia, aproape totul este închis, așa că îmi continui drumul prin orașul trepidant, plin cu mașini. Nu-mi place, dar îmi zic că în curând voi părăsi orașul și va fi mai bine. Si așa și este: părăsesc orașul, mergând pe trotuar, pe lângă via Aurelia, dar cu gândul deja la străzi lăturalnice și liniștite.

Nu știu de ce simt o bucurie interioară atât de intensă. Sunt fericit. Sunt pelerin din nou, Dumnezeu este cu mine și acesta este cel mai important lucru. Îi privesc pe toți cu bucurie și aș vrea să-i salut pe toți și să le spun că sunt în pelerinaj, dar mă abțin. Mă mulțumesc să constat că în arhitectura locuințelor, ca și în gesticulațiile generoase, italienii sunt aceiași, din Alpi și până la Lampedusa. După Sampierdarena și Sestri Ponente, ies din oraș și mă îndrept spre Pegli și apoi Voltri. Cât pot, evit Via Aurelia, mergând pe străzi paralele cu aceasta, care mereu flanchează marea, alături de calea ferată.

Ajung la Voltri și mă întreb dacă de aici este acel autor, Teodosio, care a scris o carte despre fericitul Ieremia Valahul. Davide îmi spunea să mă opresc aici, căutând cazare la călugări,

dar îmi zic că mai sunt multe ore cu lumina zilei și că vreau să ajung la Varazze. De la Genova până acolo ar fi 37 de km, cam mult, dar îmi continui drumul în ritmul meu specific, alert. Cât de frumoasă este marea și cât de mult îmi place să o privesc! Briza ei mă încântă. Însă constat că sunt singurul pelerin pe drumul acesta. Nu mai văd pe nimeni cu rucsacul pe spate. Constat că, de fapt, am ajuns într-o zonă plină cu turiști, cu persoane care stau întinse la soare, pe nisipul întunecat la culoare și amestecat cu pietre. Mă simt cumva stingher privind spre stânga, spre mare. Țărmlul este pietros, negricios și din loc în loc cu mici zone de plajă, pline cu oameni, întinși pe nisip, sau în apă. Iar eu, cu pantaloni lungi, cămașă (aceeași cu care am fost și anul trecut), pălăria cu boruri largi (la fel, cea de anul trecut) și cu un rucsac plin pe umeri.

Mărturisesc că tot ce este pe plajă mă atrage puternic. Imi vin așa niște tentații de a părăsi strada, trotuarele, de a-mi arunca rucsacul și hainele de pe mine și de a intra în mare, să mă răcoresc. Imensitatea mării mă vrăjește, plaja mă atrage, ca și înghețata, fructele, răcoritoarele ce le vezi la tot pasul. Salivez, oftez din greu. Incepe bătălia interioară, dar rezist și-mi reamintesc că eu am pornit în pelerinaj și nu la mare, la plajă. Și, încet-încet, bucuria și pacea interioară coboară din nou asupra mea, și de la ispitele puternice, violente chiar, trec la o admirare senină a tot ceea ce văd pe plajă și în apă și mă bucur în felul meu cu toți cei ce se bucură de meritele zile de vacanță și concediu. Fiecare însă cu drumul lui!

Cât de bine îmi face briza mării! Aștept să mă sune Davide, să ne întâlnim, dar întârzie să sune. Mi se face foame și mă opresc la un magazin de unde cumpăr un litru de lapte pe care îl termin de băut aproape fără să răsuflu. Imi continui apoi drumul, trecând prin Crevari, Vesima Alta, Terrarosa și apoi Arenzano.

În mica localitate Vesima Alta, pe o stâncă lângă mare se află o frumoasă statuie a Sfintei Fecioare Maria cu Pruncul Isus în brațe, o mărturie a credinței marinarilor și a locuitorilor acestei zone în protecția Fecioarei Maria în fața intemperiilor mării. Citesc că a fost de mai multe ori distrusă de furia valurilor, iar ultima dată statuia ei a fost binecuvântată de arhiepiscopul de Genova în luna octombrie a anului 2006. Fecioara Maria îmi amintește de cântecul medieval "Ave, stella maris!" al marinarilor, îndreptat tot către ea, stea a mării, călăuză și protectoare a tuturor celor ce călătoresc pe ape. Îi cer și eu protecția ei maternă pentru drumul meu de pelerinaj și-mi continui drumul, uitând de tentațiile unei băi în mare.

Trebuie să menționez faptul că de la această ultimă localitate, trecând apoi prin Cogoletto și până la Varazze, drumul pe malul mării sau prin localitate este de o frumusețe rară. Este pietruit, foarte bine amenajat pentru plimbările turiștilor sau pentru mersul pe bicicletă. Flancând marea, acest drum străbate numeroase tuneluri de piatră, iluminate și curate, săpate în stânca muntelui. Sunt numeroși turiști care aleargă, familii cu copii plini de viață. Și singur eu trec prin mijlocul lor, purtându-mi rucsacul, admirând tot ce văd, bucurându-mă din

plin de faptul că Dumnezeu îmi acordă marele favor de a fi pelerin.

Aștept să mă sune Davide și, în schimb, mă sună părintele Anton Robu de la Badalucco, din dieceza de Ventimiglia, întrebându-mă pe unde sunt și unde o să dorm. Îi explic totul și se oferă să vină să mă ia cu mașina și să mă ducă la parohia lui, la peste 100 km spre nord, pentru a dormi acolo. Rămân atât de impresionat de gestul lui. Iată cum Dumnezeu a rezolvat și problema cazării mele, căci promisiunea lui Davide că-mi va găsi o cazare la călugări sau la vreo parohie începe să se piardă în mintea mea. Si privind marea mulțime a turiștilor, îmi făceam griji unde o să dorm, căci tare mă temeam că toate pensiunile și hotelurile sunt pline.

Cu asigurarea venită de la acest confrate îmi continui drumul spre Varazze unde am stabilit să ne întâlnim. Rugându-mă rozariul și admirând peisajul, dar simțind mai mult greutatea rucsacului și durerea în picioare, ajung la Varazze pe la ora 20.30. Sunt rupt de foame și-mi comand o pizza Margherita la o pizzerie lângă un carusel, unde se joacă copiii, iar alături pe o bancă un tânăr latino-american are o sacoșă enormă de rafie, plină cu tot felul de lucruri ieftine, de vândut la turiști, pe marginea străzii. Am văzut și mulți negri, cu lucrășoarele lor întinse pe trotuare. Destinul atâtor necăjiți, de zeci și zeci de ani, pe aici prin Italia și nu numai. Mă întreb însă dacă în acești zeci de ani ei au încercat să iasă din această condiție prin studiu și dorință fermă de emancipare.

În sfârșit, sosește părintele Robu. Ce bucurie! Este trimisul lui Dumnezeu pentru mine. Atât de simplu, amabil, binevoitor. Tot drumul vorbim, el spunându-mi multe despre trecutul lui, ca și despre activitatea actuală ca paroh cu trei parohii în grija pastorală. Il admir în tăcere. Vorbim și despre criza actuală de vocații sau cea sacerdotală. Confuzia și nesiguranța acestor timpuri, laicizarea îi afectează nu numai pe laici, dar și pe clerici. Așa ajungem într-un târziu la parohie, la Badalucco, unde îmi arată biserica, mare și frumoasă, împodobită de la două nunți pe care le celebrase deja. Apoi mă conduce la etaj, arătându-mi o cameră mare cu un pat enorm în care după un duș rapid, voi dormi adânc până a doua zi la ora 6.

Si așa s-a încheiat prima mea zi de pelerinaj în lungul drum spre Spania. Am scris aceste impresii în trenul spre Varazze, a doua zi dimineață, flancând mereu marea și admirând în stânga localitățile prin care voi trece astăzi. Tare drăguț a fost părintele Robu, aducându-mă la gară la Taggia. De aici, la el ajung urmând cursul râului Argentina, mergând spre munte cam vreo 10 km, cred. Este dimineață, ora 8.30, iar pe plaje văd că încă nu este nimeni. Este prea rece pentru plajă și baie. Dacă aș fi găsit aseară un loc pentru dormit în zona unde am ajuns, acum aș fi fost deja pe drum. Dar așa, trebuie să parcurg cu trenul în sens invers calea până la Varazze, pentru a relua drumul pe jos. Să vedem până unde voi reuși să ajung astăzi. Îmi propun să ajung la Noli, adică vreo 30 de km.

Mă simt minunat la începutul acestei noi zile, admir din tren marea în dreapta mea, plajele încă lipsite de persoane, dar

pline de șezlonguri și umbrele, iar în stânga localitățile cu blocuri de câteva etaje, într-un ambient pietros, nu prea înalt și plin de verdeață; ieri am inspirat din plin parfumul florilor de oleandru. Mă întreb acum, așa cum m-am întrebat de multe ori, oare de ce sunt atât de binecuvântat de Dumnezeu? De ce îmi acordă atâtea bucurii în suflet, de ce îmi acordă harul de a fi pelerin? Nu găsesc un răspuns. Sau poate că răspunsul este foarte simplu: fiindcă i-am cerut insistent acest lucru. Din gândurile mele de bucurie și recunoștință mă trezește sunetul difuzorului din tren. Am ajuns la Savona. Imi amintesc că aici au poposit mai mulți papi în peregrinările lor spre Franța și tot aici a fost închis, prizonier al lui Napoleon, papa Pius al VI-lea. Chiar dacă ești papă, suferințele nu te ocolesc. Mai am 20 de minute și ajung la Varazze.

Măști, 24 iulie: Varazze-Finale Ligure: 40 km

În gară la Varazze m-am întâlnit în sfârșit cu Davide Gandini, un bărbat înalt, îmbrăcat elegant, cam la 40 de ani, foarte amabil. Am servit împreună o cafea în gară, apoi am mers la mașina lui unde mi-a oferit mult așteptatul pașaport al pelerinului. Stiind că am un drum lung de parcurs, mi-a oferit două exemplare. Apoi am parcurs împreună câțiva pași ca pelerini, ne-am rugat împreună și ne-am despărțit, el întorcându-se la servicii, iar eu continuându-mi drumul, mereu pe lângă mare, unde turiștii erau deja la plajă. Sunt foarte bucuros pentru documentul ce-l am și mă îndrept spre primăria

din localitatea vecină, Celle Ligure, unde o doamnă îmi pune prima ștampilă pe pașaport. Menționez că Davide mi-a dat și o listă a persoanelor la care aş putea apela pe parcurs, în Italia, pentru a fi ajutat. Imi spune că este o listă rezervată doar pelerinilor și nu este publică. Am un motiv în plus să cred că și pe acest drum totul va decurge normal. Doar că mi-e greu să mă obișnuiesc să merg mereu singur pe lângă plaje, restaurante, baruri, magazine, eu singur cu rucsacul pe spate și toți ceilalți în costum de baie. Condițiile pelerinajului meu sunt mult diferite de cele din Spania. Acolo aveam posibilitatea să mă reculeg mai mult, să fie mereu liniște în jurul meu, departe de zarva lumii. Aici sunt în plină zonă de agrement, destindere ceea ce reprezintă o continuă tentație pentru un pelerin și o piedică în calea interiorizării. Dar nici pe drumul pelerinilor din afara localităților nu pot merge, pentru că mi s-a spus că în multe locuri este închis, că acum nu merge nimeni pe el, și să merg singur prin zone izolate, sau blocate, nu se poate, așa că nu-mi rămâne decât această variantă. O să văd mai încolo cum merg lucrurile.

După amiază ajung la Spotorno. Davide vorbise cu parohul de aici, don Camillo, pentru a lua masa împreună. Dar am ajuns târziu, prea târziu pentru prânz. Totuși, am observat că tacâmul meu rămăsese neatins pe masă. Mergem împreună la un cămin de bătrâni, unde celebraz Liturgia. Sunt două surori din India care lucrează aici. După liturghie sunt invitat să servesc ceva împreună cu ele, adică două pahare mari cu suc de portocale. M-au emoționat acești bătrâni, care aflând unde merg, mi-au cerut să mă rog pentru ei, ceea ce voi face.

Am plecat mai departe spre Noli, cândva republică maritimă, acum având un port cu multe bărci cu vele, așa cum, de fapt, văd peste tot pe unde trec. După Noli, peisajul devine impunător și sălbatec. Strada statală nu are zonă pentru pietoni, fiind flancată pe partea dreaptă de pereți înalți, înspăimântător de înalți și abrupti. Parcă îmi este frică să mă aventurez înainte pe această stradă, de frica mașinilor, iar loc unde să mă refugiez nu există. Sunt momente de cumpănă în care ai de ales: să faci calea întoarsă, să cauți o mașină la ocazie, și nu cred că vreuna se oprește în zona aceasta îngustă, sau să te aventurezi înainte, sperând ca îngerul păzitor să te ferească de accidente. Aleg această variantă și cu multă grijă înaintez pe lângă pereții de piatră, ținând pălăria în mână întinsă spre carosabil pentru a fi observat mai ușor de către șoferi. Până la Finale Ligure mai sunt vreo 10 km și mă dor picioarele, iar mersul pe marginea șoselei este atât de periculos, însă fluturarea pălăriei mele în fața mașinilor ce-mi vin din față are efect și toți șoferii încearcă să mă ocolească. Am mai avut zone din acestea pe Via Aurelia, dar aici este și mai rău. Dar cum altă cale nu-i, îmi continui drumul. În schimb, prin localități, pe lângă plaje, întâlnești mereu zone frumos amenajate pentru plimbarea turiștilor și localnicilor, cu mulți palmieri, oleandri, bănci și spații verzi întreținute foarte bine.

Via Aurelia în apropiere de Noli

Intr-un târziu, după ora 20, ajung la destinație, o fostă mănăstire franciscană, devenită acum casă de primire, pentru lungă sau scurtă durată, pentru tot felul de persoane bătute de soartă. Casa se află în imediata vecinătate a gării. Sun și mă primește o femeie tânără, Paola, care-mi face întâi cunoștință cu o parte din locatarii casei, cei mai mulți din țări africane, între care și o tânără pe care au reușit să o smulgă de la prostituția stradală. După un duș rapid, mă culc, dar adorm foarte târziu din cauza oboselii și a căldurii. Cred că am băut mai mult de șase litri de lichide, dintre care trei de lapte. Intr-un târziu adorm, mulțumit că am găsit un loc unde să-mi plec capul.

Miercuri, 25 iulie: Finale Ligure-Andora: 40 km

Dimineața, la ora 6, Paola bate la ușă, dar eram deja treaz. Urc la etajul superior, întâi în capelă pentru o scurtă rugăciune, iar apoi la micul dejun, unde sunt așteptat deja de Paola. Mă impresionează această femeie atât de senină și serviabilă, ce-mi vorbește despre Oreste Benzi, fondatorul Operei "Ioan al XXIII-lea", constând din "case familie" pentru persoane ce nu au o familie. Este căsătorită și în curând apare și soțul ei care lucrează la Genova, într-un șantier pentru construcția de nave. El îmi spune că partea de sub apă a navelor este asamblată și sudată de români, conduși de o româncă foarte capabilă, Dorina. Rămân apoi din nou cu Paola, care continuă să-mi vorbească despre activitatea ei. Stă aici împreună cu acești oameni necăjiți cu care însă vrea să formeze o familie, respectând convingerile religioase și culturale ale fiecăruia. Îmi spune că există și în România o astfel de casă familie. După ce-mi oferă o porție abundentă de ciocolată ce se va dovedi foarte utilă pe drum, părăsesc casa, pentru o nouă zi de mers. Mă îndrept spre Loano, iar în urechi îmi răsună încă ce-mi spusese Paola despre casa familiei pe care a integrat-o în viața și în familia ei, o vocație, cum spune ea, care cere multă iubire, capacitatea de a înțelege, credință și multă rugăciune. M-a surprins o expresie a ei: "nu poți sta în picioare dacă nu știi să stai în genunchi în rugăciune".

La Loano mă opresc în biserica sf. Ioan Botezătorul pentru a participa la sf. Liturghie, astăzi în sărbătoarea sf. apostol Iacob, patronul drumului de pelerinaj spre Santiago de

Compostela. Este o biserică mare, asemănătoare Panteonului, unde mă surprinde faptul că preotul celebrează la altar, nu întors cu fața spre credincioși. De la ofertoriu celebrează cu spatele la credincioși, aducându-mi aminte de liturghiile din anii copilăriei mele. După sf. Liturghie merg în sacristie și-l rog să-mi pună o ștampilă în pașaportul pelerinului. Mă întreabă unde merg și-i spun; mă întreabă apoi cu ce viteză de croazieră călătoresc și-i răspund cu 5 sau 6 km la oră. Imi urează drum bun și așa ne despărțim.

Biserica sf. Ioan Botezătorul din Loano

Imi continui drumul spre Ceriale, Albenga și apoi Alassio. La Ceriale, zona pentru turiști este de o frumusețe rară.

La Albenga mă așez pe o bordură la marginea unei piețe cu fructe și legume și devorez un pepene galben, în spatele unei tarabe unde se vând flori, dar vânzătorul își vede de ale sale și nu mă ia în seamă. Cât de gustoase sunt fructele când ți-e foame și sete! Cred că mulți dintre noi suntem ghiftuiți cu de toate și nu mai simțim aromele profunde și gusturile mâncărilor ce le consumăm. Mă ridic apoi satisfăcut și-mi continui drumul, traversând un pod înalt. Vai, cât de mulți pești zăresc în apă și cât de mari sunt! Parcă ar fi o crescătorie aici. Merg mai departe, după ce cumpăr o porție bună de piersici de Sicilia, cu pulpa albă pe care le voi mânca din mers, spre Alassio, pe marginea șoselei. De mai multe ori am avut emoții și teamă, simțind mașinile cum au trecut la câțiva cm de mine. Îmi zic că, totuși, risc. Nu mai văd pe nimeni să meargă așa ca mine, pe șosea. Dar altă variantă nu există, decât dacă aș urca pe munte, dar nu știu drumul. Ajung și la Alassio, unde mă opresc, obosit, și mănânc o porție de ton cu garnitură de cartofi. Mi se pare învechit, sec, fără niciun gust, și în plus, este și crud. Il dau înapoi chelnerului, rugându-l frumos să-l gătească mai bine. Nu reușesc să-l mănânc tot, cu toată foamea ce-o am. Li plătesc 15 euro și mă ridic să plec. O durere acută mă necăjește în pulpa piciorului stâng, dar merg înainte, însă nu prea mult, căci durerea și canicula mă constrâng să mă opresc. Găsesc un loc la umbră, pe o bancă, lângă un hotel la marginea mării. Aici scriu aceste rânduri, după ce între timp am tras un pui de somn pe bancă, având rucsacul sub cap, în loc de pernă.

Este ora 17.15 și mai am vreo 10 km de mers până la Andora, localitatea finală a acestei zile, unde Davide mi-a

comunicat că voi celebra sf. Liturghie cu un grup de pelerini. Intre timp, mai arunc câte o privire la turiști, așa cum i-am observat adesea, trecând pe lângă ei. Majoritatea sunt familii tinere cu unul sau mai mulți copii. Mă întreb de multe ori dacă eu aș avea răbdarea pe care mai ales mamele o au cu acești copii zbenguți sau cu diferite mofturi și capricii. Ii văd apoi cum se joacă pe plajă, în nisip, cu jucăriile lor, iar părinții stau întinși pe șezlonguri, sub umbrele, sau sunt în apa atât de curată de culoare albastru-verzui. Până pe la 9.30, plajele sunt goale, apoi în scurt timp se umplu și devin foarte animate. Apreciez și faptul că nicăieri nu aud muzică ce te asurzește, și nu văd mizerie, resturi aruncate pe plajă sau în alte locuri. Este un nivel de civilizație pe care îl apreciez foarte mult. Apreciez și faptul că bisericile, cu excepția orelor amiezii, sunt deschise și destul de îngrijite. Este atât de reconfortant să te retragi în liniștea lor pentru rugăciune. Cum spunea Paola: nu poți sta în picioare dacă nu știi să stai în genunchi în rugăciune.

În seara aceasta, la Alassio m-a ajuns un grup de persoane din confraternitatea sf. Iacob, condus de Davide, cu care apoi am celebrat liturghia în biserica sf. Ioan Botezătorul din Andora, în sărbătoarea sf. apostol Iacob. Erau 10 persoane, profesori, și copiii lor, inclusiv băiatul lui Davide, care se numește tot Iacob. M-am bucurat foarte mult pentru această frumoasă ocazie și am predicat despre sf. Iacob și semnificația camino-ului, așa cum l-am simțit eu personal anul trecut. Apoi am fost cu toții la o cină și am vorbit mult despre școală. Mai mult m-am întreținut cu Renato Mambretti, profesor de istorie bisericească medievală la Universitatea catolică Sacro Cuore

din Milano. Soția lui este profesoară de litere. Ne-am despărțit în fața complexului parohial de lângă biserica unde am celebrat și unde voi dormi în această noapte. Paroh este un preot polonez, originar de lângă Varșovia, ce-l cunoaște pe Anton Robu. Sunt tare mulțumit de ziua de astăzi și sunt hotărât să păstrez legătura cu acești oameni minunați din confraternitate. Poate va rodi ceva și în România. Așa se încheie a treia zi a pelerinajului meu și-i mulțumesc lui Dumnezeu și sf. Iacob. Merg la culcare, căci mâine la ora 6.30 plec din nou la drum.

Împreună cu persoane din confraternitatea sf. Iacob în fața bisericii din Andora. La stânga mea, Davide Gandini

Joi, 26 iulie: Andora-Arma di Taggia: 48 km

De la Andora, un domn Nando, membru și el în confraternitatea sf. Iacob, m-a adus cu mașina la Alassio, pentru a-mi relua drumul de unde l-am lăsat ieri. Mi-a dat câteva roșii din grădina lui, iar la despărțire, salutându-ne, mi-a zis: mulțumim lui Dumnezeu că ne-a lăsat Biserica. Dacă nu ar fi ea, cu ce am mai rămâne?! M-au surprins cuvintele lui. Un laic care simte că fără protecția bisericii, sau fără călăuzirea ei, oamenii nu ar mai avea la cine să apeleze. În afară de surprindere, cuvintele lui mă îngrijorează, căci mă întreb: biserica este cu adevărat, în mod total, în slujba oamenilor? Eu sunt dăruit oamenilor, sau aștept ceva de la ei, sau aștept să-i conduc, adică să-i domin? Nando, mă supui la un sever examen de conștiință, dar îți mulțumesc! Am intrat într-o biserică, pentru a mă ruga să fiu și să rămân ceea ce Dumnezeu vrea să fiu.

Este prea frumos ca să nu notez: după ce am ieșit din biserică, ajuns din nou pe malul mării, în zona amenajată pentru turiști, m-am așezat pe o bancă pentru a savura roșiile lui Nando. Sunt foarte gustoase, cu pâine proaspătă. Soarele dimineții îmi scaldă fața, oglindindu-se în apa ce se zbate neîncetat cu malul. Tinerii angajați de pe plajă fac curățenie, iar șezlongurile și umbrelele îi așteaptă pe vechii sau abia sosiții ”clienți”. În spatele meu este strada deja zgomotoasă și plină de mașini. Începe o nouă zi. Sunt în suflet cu cuvintele lui Nando despre rolul și importanța bisericii, scăldat de soare, cu gustul roșiei proaspete de grădină în gură și repornesc la drum, pentru

o nouă zi de pelerinaj pe malul mării, printre turiști și mașini. De acestea din urmă, uneori mă tem, în zonele din afara localităților, unde nu este nicio parte, cât de mică, rezervată celor ce merg pe jos.

De la Alassio spre Andora trebuie să merg pe stradă; nu este o margine rezervată pietonilor, iar la curbe este destul de periculos. Pentru a preveni un eventual accident, întind mâna spre șosea ținând în ea pălăria, pentru a avertiza șoferii ce-mi vin din față. Trebuie să fiu foarte atent, căci este periculos mai ales în curbele mai accentuate. Aceasta este situația între Alassio și Andora, și apoi, la fel, până la Cervo, unde Via Aurelia este mai mult în pantă lină de urcare, și tot așa continuă spre Diano Marina și până la Imperia, deci pe o distanță de aprox. 20 km. Imi zic că nu este bine să pun Providența divină la încercare, și cu teama cuibărită în suflet, după mai multe ore de mers în aceste condiții ajung la Imperia.

Văd o biserică nu departe de strada principală, dedicată sf. Biaggio. Intru pentru a-i mulțumi lui Dumnezeu că m-a ajutat să ajung până aici. Simt locul sacru atât de primitor, liniștit, ca brațele unei mame ce-și îmbrățișează copilul drag. La altar, în partea dreaptă este un frate călugăr din ordinul sf. Francisc de Paola, îmbrăcat în negru. Il rog să-mi semneze pașaportul de pelerin și o face cu drag în sacristie, unde schimbăm câteva vorbe. Imi vorbește cu nostalgie de timpurile de odinioară când oamenii frecventau bisericile. Acum, aici, stă ore în șir în biserică și nu intră nimeni. Suferă mult din acest motiv. Ii spun că datoria noastră este să-l predicăm pe Isus și să ne rugăm.

Restul va face Cel de Sus. Rămâne uimit de planul meu de pelerinaj și când îi cer binecuvântarea, îmi răspunde că eu trebuie să-i dau binecuvântarea și se apleacă reverențios să-mi sărute mâna, ceea ce nu accept. La sfârșit, îmi oferă o pungă cu ciocolată. Îmi mai spune că a mai trecut prin biserică un alt pelerin spre Santiago, un laic englez, educat și atent. Ne despărțim, promițând că ne vom ruga unii pentru alții. Frumos exemplu ce-mi umple sufletul. Port cu mine deja atâtea persoane, atâtea cereri de rugăciune pentru ele. Port totul cu mine, în rugăciune, ca și în oboseala și suferințele drumului.

În timp ce scriu aceste rânduri într-o mică piață de lângă biserica menționată mai sus, pe banca din fața mea șade o femeie cam de vârsta pensiei ce se plânge la două amice cam de aceeași vârstă cu ea, de soțul ei, care, cum se exprimă ea cu o mare durere în glas, este un "farfallone" (fluture, fluturatec). Degeaba încearcă să o consoleze prietenele ei; ea continuă să-și verse amarul, repetând aceeași expresie "un grande farfallone". Mă întreb, care suferă mai mult, fratele călugăr din biserică care așteaptă ore și ore și nu intră "un'anima viva" (un suflet viu) în casa Domnului, sau nefericita aceasta de soție care are un soț afemeiat. Inclîn să cred că mai mare este suferința acestei femei. Mă ridic cu sufletul acum îngândurat și-mi continui drumul. Menționez că din Imperia mi-a fost trimis cu poșta în România ghidul "Pellegrinaggi sulle strade di Liguria", de care mă servesc în drumul meu până la ieșirea din Italia.

Din Imperia și până la următoarea localitate, San Lorenzo al Mare, din nou nu există o pistă sau margine de

stradă pentru pietoni și trebuie să merg cu multă atenție pe marginea șoselei, invocând protecția îngerului păzitor. De la San Lorenzo până la San Remo, pe o distanță de aprox. 30 de km este o pistă pietonală și ciclabilă pe lângă mare, ceea ce face drumul foarte plăcut și sigur, fără niciun pericol. Mă bucur atât de mult când încep să merg pe el, aproape că nu-mi vine să cred că este așa plăcut și comod, așa de frumos, flancat mereu de plante, ierburi și oleandri. Am făcut un calcul al vitezei de mers și am constatat că reușesc să parcurg cam șase km la oră, ceea ce cred că este destul de bine.

În seara aceasta am concelebrat cu pr. Anton Robu în parohia lui din Badalucco. A fost o liturghie în care am simțit din plin comuniunea și ospitalitatea acestui preot originar din Hălăucești. Mă simt foarte bine la el. După liturghie am plecat împreună la Triora, una din cele cinci parohii pe care le are în grija pastorală pe o distanță de aprox. 30 km. Am vizitat acel sat renumit și pentru că în urmă cu câteva secole aici au fost arse pe rug trei femei, condamnate de Inchiziție ca fiind vrăjitoare. Este acolo și un muzeu al vrăjitoriei, care este folosit nu numai ca o mărturie istorică, dar și în scop comercial, pentru a atrage turiști, și am observat că erau destui. Am servit o pizza la un local unde lucrează și trei tineri din zona Pitești. La întoarcere ne-am oprit la o bisericuță dedicată sf. Fecioare Maria de la Loreto, lângă care este un pod deasupra unei prăpăstii de pe care își dau drumul cei ce fac exerciții de cădere, legați cu frânghia. Tot de pe acest pod însă s-a aruncat și o tânără, sinucigându-se. Înainte de gestul necugetat a lăsat scrise următoarele cuvinte: ”Inima celor puternici este plină de cicatrice. Eu nu am reușit”. Ultimele ei cuvinte sunt acum gravate pe o placă de marmură neagră lângă bisericuța

menționată. Citindu-le, mi-am amintit zicala: Ce nu te distruge, te întărește. Ea, sărmana, nu a reușit să iasă mai puternică din criza ei interioară. Cred că este bine să-i aplicăm dictonul: ”Să nu-l lovești pe cel căzut!”

Vineri, 27 iulie: Arma di Taggia-Mentone: 45 km

Dimineață am servit micul dejun cu pr. Robu. A fost atât de grijuliu să-mi pregătească și un pachet pentru drum. Am făcut o fotografie împreună în fața bisericii, iar apoi m-a dus la locul de unde m-a luat ieri.

Împreună cu pr. Anton Robu în fața bisericii din Badalucco

Acum am rucsacul mai greu, cu pachetul dat de părintele, și asta mă face să mă întreb dacă tot ce am în el chiar îmi este strict necesar. Il iau la analizat cu atenție și decid că nu toate îmi sunt necesare, adică: polarul, un maieu, o cămașă și o pereche de brânțuri. Ca atare, le las pe o bancă de lângă pista ciclabilă, să le ia cine crede de cuviință. Este o nouă lecție asupra inutilității multor lucruri în viață. Dar trebuie să apese greu pe umerii noștri ca să ne dăm seama de acest lucru. Voi merge mai departe mai ușor și mai bine decât până acum. Nu este prima lecție pe care pelerinajul mi-o dă. Durerea în pulpa piciorului stâng revine cu o intensitate crescândă. Mă doare rău, dar continui să merg, rugându-mă Celui de Sus să-mi dea putere să pot continua drumul, chiar și așa.

Tunel înainte de Sanremo

La Sanremo se termină pista pentru pietoni și bicicliști, iar în continuare, spre Ospedaletti, Bordighera și Ventimiglia merg pe trotuarul de lângă Via Aurelia. Privesc spre mare, între stradă și plajă, o zonă în care sunt numeroase case de vacanță foarte frumoase și cred că și bine păzite. Mergând mai mult șchiopătând, ajung la Ospedaletti, unde la primărie o doamnă foarte amabilă îmi pune o ștampilă în pașaport și-mi oferă și un mic ghid pliant al drumului. Vecina ei remarcă la gâtul meu crucea sf. Francisc și-mi spune zâmbind că și ea are această cruce. Mă bucur împreună cu ea și adaug că noi trebuie să purtăm crucea în inimă. Ies și-mi reiau drumul pe trotuar, șchiopătând ușor, în zgomotul mașinilor pe care-l suport totuși fără mare dificultate.

Cu greu ajung la Ventimiglia, unde catedrala este închisă, fiind timpul amiezii. Mai am 12 km până la frontieră. În câteva ore voi ieși din Italia, după 210 km parcurși în cinci zile. Dar mă doare rău piciorul stâng și mă opresc într-un bar lângă catedrală pentru a lua o doctorie (paracetamol) cu un suc de portocale atunci stoarse. Este una din băuturile mele preferate. Așa aș fi stat acolo, dar mă ridic și reiau drumul, pe trotuarul îngust de lângă șoseaua pe care trec mașini, neîncetat. De ce oare nu se întoarce civilizația noastră la trăsură, cai, căruțe? Sau măcar la mașini care să nu polueze?!

Nu-i nimeni pe jos, ca mine, mai ales între localități, și nu este prima dată când constat acest lucru. Mai întâlnesc trei mici localități, Late, Grădinile Hunbury și Balzi Rossi, și iată-mă ajuns la frontieră. Mă opresc la un mic magazin alimentar pentru a cumpăra două roșii pe care să le mănânc cu sandvișul

pregătit dimineață de părintele Robu. Nu văd niciun polițai prin jur, nicio linie de frontieră, gard sau ceva asemănător, însă observ clădirea de la vamă. Imi fac drum exact pe sub fereastra vămii, văd câțiva polițai stând pe scaune și discutând, dar nimeni nu mă ia în seamă și ca atare merg mai departe. Iată-mă în Franța, ca și cum aș fi trecut de pe un trotuar al străzii pe celălalt. Da, suntem în UE, într-o lume a libertății de mișcare a persoanelor, ideilor, mărfurilor, iar granițele dintre state, într-un anume sens au doar o valoare simbolică. În fața mea se profilează mare, solemn, indicatorul de localitate: Mentone, prima din Franța care mă primește ca și cum aș fi fiul ei dintotdeauna.

Surprins plăcut și încă puțin nedumerit de această primire, pășesc în noua țară pe lângă căpitănia portului și pe lângă nenumăratele bărci cu vele. În fața lor, pe colină se vede localitatea, dominată de turnul unei biserici, lângă care mai observ altele două. Intru pe un bulevard larg, despărțit de o alee cu palmieri falnici și găsesc loc pe o bancă la umbră, unde îmi savurez prânzul, sărbătorind astfel intrarea în Franța, țara ce mă va găzdui, după calculele mele, mai mult de o lună de zile. Am o stare de profundă liniște sufletească, neobișnuită și nu mi-o explic. Dumnezeu meu, condu-mi pașii pe drumul sf. Iacob și fă-mă să înțeleg ceva mai mult din viața acestui popor ce mă primește fără nicio rețineră. Mă gândesc că trebuie să-i telefonez părintelui Adrian Stoica și să-l rog să vină să mă ia de aici. Sunt obosit și durerea din piciorul stâng nu a dispărut, dar s-a atenuat.

Sâmbătă, 28 iulie: Mentone-Nisa: 40 km

Ieri m-a luat la ieșirea din Mentone părintele Adrian Stoica, împreună cu pr. Iulian Fărăoanu, colegul meu în vizită pe aici. Am venit împreună până în Principatul de Monaco, în parohia și localitatea La Turbie, unde Adrian slujește.

Părintele Adrian Stoica la Monaco

Am concelebrat sf. Liturghie în prezența a patru credincioși, iar apoi am plecat pe jos să vizităm orașul Monaco, care trebuie să spun că îmi lasă impresia unei localități unde calci pe bancnote de 100 euro la fiecare pas. Toate clădirile sunt de prima clasă de confort, de lux chiar, iar un apartament ieftin, modest, costă aproape un miliard de euro. Sunt tot felul de bănci de care nu am auzit niciodată, pentru că în principatul acesta nu se plătesc taxe și, ca atare, bogătașii vin și depun banii aici sau îi investesc în locuințe sau alte afaceri. Populația este de aprox. 35 mii locuitori și dă de muncă la un număr mai mare de persoane decât rezidenții. Tot aici are loc și circuitul automobilistic de formula I, Monte Carlo, în apropierea cartierului cu același nume. Aici ai ocazia să vezi mașini de lux, tot felul de VIP-uri și persoane îmbrăcate bine. Am luat cina la un mic restaurant în apropiere de palatul principelui, dar la un preț foarte convenabil.

M-a surprins istoria originilor acestui principat: în 1270, un corsar Francisc Ranieri poreclit ”malizia” (răutatea), deghizat în călugăr franciscan, cere să fie primit peste noapte de către localnici, care erau sub stăpânirea Genovei. După ce a intrat în cetate, ajutat de ai săi, a pus stăpânire pe loc și așa începe stăpânirea acestui principat putred de bogat, al doilea ca mărime, după cel mai mic stat din lume, care este Vaticanul. O biserică foarte frumoasă este dedicată patroanei principatului, sfintei Devota, martiră din sudul Italiei, din anul 304, ale cărei moaște au fost puse de creștini pe o barcă, pentru a le salva de pângărirea păgânilor, și încredințate valurilor mării care le-a purtat până aici. Tot aici, pe vârful muntelui, la o altitudine de

peste 500 de metri se află ce a mai rămas din monumentul lui Cezar August. Până aici se întindea stăpânirea romană, iar în continuare stăpâneau galii, cucerii însă de puternicul Cezar.

Monaco (La Turbie): Trofeul lui Cezar August

Seara, privit de sus, Monaco este ca o mare de lumini, plin de viață, baruri și restaurante deschise, mașini de lux și persoane îmbrăcate luxos. Un pol al progresului material, al banilor, o atracție turistică atât în golful plin cu iahturi ce-ți iau ochii, sau urcând printre clădiri la care nu mai știi ce să admiri. Solul orașului, pietros, este ca un șvaițer, plin de garaje subterane, chiar și gara fiind în subteran. Mă pregătesc pentru o nouă zi și mă rog Domnului să-mi ia durerea de la picior, căci ieri devenise aproape de nesuportat, asemănătoare unui cârcel. Acum sunt ieșit din Monaco, în drum spre Nisa, unde mă voi caza la niște surori, grație intervenției lui Alain Le Stir. Este o zi ca toate celelalte, caldă, temperatura urcând la 31, 32 grade, deci suportabilă, iar briza mării, atât de binefăcătoare, o simți mereu. A început să mă obosească traficul stradal și abia aștept

să ies din zona aceasta atât de aglomerată. Sper ca în două, trei zile să părăsesc coasta mării și să se mai rărească mașinile.

Am uitat să spun că pr. Stoica, ce mi-a aplicat cu satisfacție o șampilă în pașaportul de pelerin, mi-a cumpărat o pereche de sandale, tot marca Geox, în care mă simt foarte bine. Celelalte, cu care am fost anul trecut la Santiago, au rămas la el. Tocmai am terminat de mâncat pe o bancă, într-un mic parc, picioarele de pui pe care mi le-a pus la pachet, împreună cu două roșii ce le-am cumpărat de la un magazin alimentar din vecinătate. Cât de bună este mâncarea, când ți-e foame și ești obosit! Tot la el am găsit și o scoică, simbolul pelerinului, pe care mi-a legat-o de rucsac. Sper să pot merge mai departe, căci durerea din picior nu m-a lăsat. Aștept să se deschidă farmacia și să-mi cumpăr un gel cu voltaren. Anul trecut m-au durut tălpile; anul acesta, mușchiul de la piciorul stâng, dar măcar să pot merge. Mă uit în lungul străzii și văd mașini ce trec mereu, dar nu văd niciun pelerin, niciunul cu rucsacul pe spate și cu scoica agățată de el.

Cât de diferit este pelerinajul de anul acesta de cel de anul trecut! Aș vrea să întâlnesc un pelerin și nu doar persoane ce vin sau pleacă la plajă. Iau lucrurile așa cum sunt, mă rog și mă bucur că pot să fiu pe acest drum al pelerinajului încă din Evul Mediu (am spus deja că drumul clasic este puțin mai sus, pe crestele dealurilor și prin păduri, acum inaccesibile în bună parte). Port cu mine nu numai problemele mele, dar mă rog pentru atâția alții, inclusiv pentru odihna veșnică a părintelui Ioan Gabor, care a suferit atâția ani cu atâta demnitate și ne-a

fost un exemplu de purtare senină a crucii. Mă prinde somnul după un prânz atât de copios și gustos. Ca și în alte zile, rucsacul devine pernă, iar banca este cel mai plăcut pat. Stau totuși cu teamă, căci la brâu am borseta cu toate actele, banii și telefonul mobil. Dacă mi-ar fura-o careva, sau aş pierde-o, aş rămâne ca suspendat în aer. Dar frica și prudența au efect și în somn, căci mă trezesc totdeauna cu mâinile strânse în jurul ei.

Drumul pe Coasta de azur, pe trotuarul de lângă Via Aurelia, sau și mai aproape de plajă a început să mă obosească datorită traficului intens și gazelor de eșapament și întregii forfote de persoane ce au venit la plajă și baie. Nu-i niciun pelerin și mi-e greu să mă reculeg, dacă nu aproape imposibil. Unde văd vreo biserică, intru acolo și regăsesc pacea și liniștea interioară. De când am intrat în Franța, pe coastă, lucrurile s-au schimbat față de Italia. Văd nenumărate mașini de lux, defilare de persoane atletice sau seducătoare, dar și persoane simple. Am senzația unei mari densități de oameni bogați, a unui pol al destinderii și luxului cum nu am mai văzut până acum. Cred că sumele ce se cheltuie într-o zi pe această coastă franceză (și am parcurs doar o mică parte din ea), ar putea să sature întreaga populație înfometată a planetei, sau măcar a întregii Africi. Marea este plină de iahturi sau bărci cu vele iar plajele sunt într-o ordine și curățenie exemplare. Restaurantele sunt pline, pe șosea vezi nenumărate mașini decapotabile, iar eu mă mișc prin toată această lume și încerc să o înțeleg în frenezia și spiritul ei de afirmare. Vraja banului, a luxului, a dorinței de a fi mai sus decât celălalt, toate acestea sunt bine cunoscute de către toți cei ce promovează această industrie a destinderii și luxului. Le

doresc să fie sănătoși și fericiți, dincolo de ceea ce afișează în exterior.

Admirând și analizând tot ce văd, încerc să înțeleg acești oameni. În același timp, mă confrunt cu propriile dureri, înfrunt căldura și zgomotul și sunt cu ochii în patru la curbe și intersecții. Așa merg ziua întreagă, trec prin câteva localități unite între ele și spre seară ajung la Nisa. Golful și portul îți iau ochii cu mulțimea de iahturi și bărci. Mă îndrept spre centru, spre gara centrală, pe un bulevard generos pe care se află catedrala Notre Dame. După o mică rătăcire prin centru, ajung în sfârșit la destinație, la "Association Maison d'accueil Jacques Alberione", pe rue de Lilas, nr. 30, unde mă așteaptă sora superioară, foarte amabilă, de origine italiană. Rămân cu ele la rugăciunea vesperelor, apoi iau cina cu oaspeții casei cu care schimb diferite impresii. O doamnă mai vorbărească, pictoriță, vine de la Lille și-mi spune că în tinerețe a mers mult pe jos, urcând și pe Mont Blanc. Imi sugerează apoi că la Cannes să mă opresc și să iau vaporășul spre insulele Lerins, unde este un important centru monastic. Am auzit, am citit despre acest centru și-mi propun să ajung acolo. Ne despărțim cu promisiunea de a ne ruga unii pentru alții, îmi urează pelerinaj bun, sora superioară îmi pune o ștampilă în pașaportul pelerinului și apoi mă retrag în camera curată, liniștită și plăcută unde îmi voi reface forțele pentru o nouă zi. Dumnezeuul meu, binecuvântează-mă și fii în inima mea pe acest drum. Fă-mă să înțeleg corect tot ceea ce văd!

Duminică, 29 iulie: Nisa-Théoule sur Mer: 41 km

Este o dimineață liniștită de duminică aici la Nisa. Aud păsărelele cum cântă, dar nu-i timp de reverii. Mă îmbrac, servesc micul dejun și repornesc la drum în direcția Antibes și Cannes. Doamne, ajută-mă și nu lăsa ca durerea din piciorul stâng să mă facă să mă opresc din drum. Fac o pauză pe malul mării, așezat pe o stâncă. Valuri ușoare se sparg de stânca din fața mea iar marea se pierde la orizont. Intreaga viață este asemenea ei, un zbucium continuu și o spargere de stâncile ce te macină și te șlefuiesc în același timp. Ne zbatem ca apa cu malul. Se va liniști oare vreodată marea aceasta? Când mâinile se vor odihni pe piept. Până atunci, ne vom zbate. Da, așa-i. Mă ridic și merg mai departe în razele blânde ale soarelui de dimineață.

Durerea din piciorul stâng revine cu violență și aproape mă blochează din mers. Ce-i de făcut? Să stau aici și să aștept să mă lase? Slabe speranțe. Imi amintesc de sfatul de aseară al doamnei din fața mea, la cină: Lerins. Iau primul tren spre Cannes și apoi vaporețul spre insula Honorat, unde se află renumitul centru monastic cistercian, vechi de 16 secole. Ajung în timpul sf. Liturghiei, la Sanctus. Biserica este plină de credincioși, iar rugăciunea și cântecele călugărilor au ceva ce-ți pătrunde adânc în inimă. Simplitate, sobrietate, pietate, armonie, reculegere profundă, solemnitate. Toate acestea îți sunt transmise de glasurile lor spiritualizate, iar zidurile solemne și austere ale bisericii te îmbrățișează și te ajută să revii la ceea ce ești de fapt, o simplă și umilă creatură a lui

Dumnezeu. Si totuși, liturghia aceasta te poartă spre ceruri. Simt în ființa mea Duhul lui Dumnezeu și pe Cristos care se jertfește pentru mine, aici, acum. Câtă reculegere în cei prezenți! Iar abatele prezidează Euharestia cu o solemnitate care trezește admirație și respect. Imposibil de descris momentul Împărtășaniei, rugăciunea de mulțumire, îngenuncheat pe piatra șlefuită de atâția care au îngenuncheat aici. Liturghia se încheie solemn, iar călugării se întorc în sacristie în hainele lor albe, simple și solemne în același timp. Abatele rămâne ultimul, purtând și cărja, asemeni episcopilor. Doamne, îți mulțumesc pentru acest mare har, de a fi fost prezent măcar pentru puțin timp în această biserică dedicată sf. Fecioare, protectoarea și patroana ordinului cistercian. Pentru câteva clipe măcar am fost prezent și fizic într-o oază de cultură, spiritualitate și sfințenie care m-au apropiat de cer.

Ce diferență fundamentală între această biserică, acest petec de cer coborât pe pământ între noi oamenii și opulența sfidătoare de la Monaco, de pe străzile și toate localurile lui! Binecuvântarea de sus transmisă prin glasurile călugărilor mi-a umplut inima. Pot să merg mai departe și cu o nouă porție de voltaren aplicat pe picior, vreau să-mi continui pelerinajul. Deocamdată aștept ca un călugăr, tot spiritualizat și cu o barbă scurtă, să-mi redea pașaportul pelerinului unde l-am rugat să-mi pună o ștampilă. Va fi un trofeu în pașaportul meu. Sunt într-adevăr un norocos, iar durerea aceasta are un scop precis: să mă apropie mai mult de Dumnezeu.

Inutil să adaug că lângă biserică există și un magazin cu produse tipice fabricate de călugări: săpunuri, plante medicinale, licori și vinuri, ca și multe cărți de spiritualitate și obiecte religioase. Binecuvântat să fii Lerins și să contribui la renașterea spirituală a creștinătății prin rugăciunea și înțelepciunea călugărilor tăi!

Fratele care mi-a înapoiat celebrul și pașaportul cu ștampila mănăstirii, îmi spune că aceasta a fost închisă în timpul revoluției din 1789 până în 1859, când proprietarul de atunci, un pastor anglican, a retrocedat-o diecezei de Arles. De la aceasta, zece ani mai târziu, ordinul cistercian a cumpărat-o, reluându-se astfel o tradiție care venea de la sfârșitul antichității. Aici au fost mulți abați sfinți, între care și Odon de la Cluny. Acum sunt 20 de călugări, dintre care șapte sunt și preoți. Viața lor se împarte între rugăciune, meditație și muncă. Observ că au porțiuni mari cu viță de vie. Sunt apoi multe plante din care fabrică licori și le folosesc și pentru săpunuri și ceaiuri. Insula emană un puternic miros de pin și rășină, ceea ce face ca aerul să pară îmbălsămat cu aceste mirosuri plăcute.

Biserica mănăstirii din Lerins

De la debarcaderul unde aștept vaporeșul să mă ducă înapoi la Cannes pentru a-mi relua pelerinajul, privesc atât insula vecină, Margareta, cât și nenumăratele bărci și iahturi, în jurul cărora înoată proprietarii sau oaspeții acestor ambarcațiuni. Parcă-mi dă senzația unei flote care are de gând să asalteze insula și să-i captureze pe călugări cu confortul și tentațiile vieții laice. Mă amuză ideea. În același timp, mă gândesc că sunt două lumi diferite, cea de pe bărci și din apă și cea a călugărilor senini și spiritualizați. Pe insulă este rugăciune, mortificație, contemplație și muncă. Pe apă sunt oameni în vacanță care acum se destind. Privesc în sus și mă gândesc că, totuși, Dumnezeu îi binecuvântează și pe unii și pe

alții. Tocmai a trecut prin fața mea un călugăr alături de o tânără, mergând spre restaurant și discutând calm și senin. Îi văd apoi la debarcader și cred că tânăra aceasta, ca și mine, a venit aici să se roage iar acum așteaptă vaporeșul. Surprind faptul că toate ambarcațiunile sunt albe și interpretez aceasta ca un semn că oamenii de pe ele sunt oameni ai păcii. Și mai cred că dacă viața clericilor și a laicilor ar străluci mai puternic, precum soarele de deasupra mea, în acest caz cred că mulți dintre cei care acum sunt vrăjiți de lumina soarelui și de apa mării, ar fi atrași în egală măsură de mănăstirea din vecinătate.

Lung a mai fost drumul de astăzi, iar mașinile mi-au devenit aproape insuportabile. Să le suporti mereu zgomotul și noxele, mărșăluind prin căldura amplificată de asfalt, devine chiar o probă de rezistență. Sper ca în două zile să părăsesc coasta mării și să am parte de puțină liniște. Spre seară am ajuns la Théoule sur Mer, iar răbdarea îmi este pusă la grea încercare căci, iată, am traversat localitatea și nu mai ajung la Villa St. Camilli, pe strada Corniche d'Or, nr 68. În stânga jos, marea, în dreapta mea stânca muntelui iar adresa aceasta devine o fata morgana. Și nici picioarele nu mă mai țin mult. Când credeam că am greșit adresa, apare în dreapta mea cocoțat pe stâncă un complex cu numele sus-numit. Mă cazez aici contra sumei de 32 euro pe noapte, adică cu reducere, cum îmi precizase deja Alain într-un mesaj. Greul zilei s-a sfârșit, iar de la balcon am o priveliște minunată asupra mării și a insulelor Lerins, asupra coastei până dincolo de Cannes și sunt fericit. La cină, am norocul de a avea comesean un preot din Lille, care se ocupă de bolnavii cu întârziere mintală. Este curios să știe de ce sunt în

acest pelerinaj, iar apoi discutăm despre soarta rromilor din România. Complexul acesta este plin cu persoane în vacanță, atât familii tinere, cât și bătrâni. Are și piscină, dar mie nu-mi arde acum de așa ceva. S-a mai încheiat o zi, plină, lungă, foarte frumoasă (mă gândesc la Lerins), dar și foarte grea. Mulțumesc lui Dumnezeu!

Luni, 30 iulie: Théoule sur Mer-Saint Raphaël: 30 km

În graba de a pleca mai repede, am uitat să trec prin capelă. Imi aduc aminte pe drum și cer iertare lui Dumnezeu. Mai mulți km drumul este arid, fără nicio localitate, flancat de stânci la dreapta, iar la stânga de prăpăstii în josul cărora se vede marea. La un moment dat, de pe partea opusă mă strigă un bărbat de pe motoretă: D.voastră sunteți preotul pelerin? Îi răspund că da. Se oprește, traversează strada și mă salută prietenește, prezentându-se: Riccardo Pollice din Nisa. A auzit de la Alain că sunt prin zonă și a încercat să mă găsească. Este un bărbat plinuț, cu o față senină și ochi sclipitori. Imi place de el. Imi spune că a parcurs de mai multe ori drumul spre Santiago, pornind din locuri diferite și de la mare distanță. A fost în pelerinaj și la Roma, tot pe jos. Mă impresionează tot ce povestește și mă întreabă de mai multe ori dacă nu am probleme, dacă am nevoie de ceva. Îi răspund că mi-ar trebui apă sau lapte. Imediat urcă pe motoretă și în scurt timp se întoarce cu o sticlă cu apă. Imi notez numărul lui de telefon,

mai schimbăm câteva vorbe și apoi ne despărțim. Plăcută și neașteptată întâlnire.

Imi continui drumul, accelerând ritmul. La intrarea în Agay văd în fața mea un tânăr robust, blond cu un rucsac mare pe spate. Imi zic că acesta sigur nu este la plajă. Il ajung, îl salut și-mi răspunde surâzător. Peste câteva minute ne întâlnim din nou într-un magazin alimentar unde am intrat să-mi cumpăr ceva pentru prânz. Ne salutăm din nou și-l întreb dacă nu cumva și el merge la Santiago. Imi răspunde că da. Aflu că se numește Petru, este ceh și a pornit pe jos tot de la Genova. Este în vacanță, nu a plecat pentru motive religioase, nu este catolic. Incerc să-l ajut cumva și-i explic că aș vrea să-l pun în contact cu cineva din confraternitatea sf. Iacob, dar el nu are pașaport de pelerin. Ii cer un nr. de telefon mobil, dar nu-i funcționează niciunul din cele două și nici nu știe numerele din memorie. Mă întreabă dacă mai este mult până la Marsilia și deschizând harta, constatăm că este mai bine să urmeze un drum prin interior, spre Arles și nu pe coasta mării. Pare că nu știe nimic din toate acestea. Imi spune că doarme pe plaje, în sacul de dormit. Ii las numărul meu de telefon mobil și-l rog să mă apeleze când își va încărca telefonul, căci vreau să-l pun în contact cu cineva din confraternitate, iar apoi ne despărțim. Curios acest tânăr senin și liniștit, ce nu cunoaște nicio limbă în afară de cea maternă și câteva cuvinte în engleză. Doarme pe plaje, nu știe drumul spre Santiago, dar a pornit totuși; este în vacanță și nu-și face nicio grijă. Poate îl voi reîntâlni.

Acum stau pe bancă, la umbra unor platani și tocmai am terminat de servit prânzul, să-l numim al pelerinului: un sandviș cu carne și cașcaval, și ca sa nu fie prea sec, am servit și un pepene galben. Totul costă cam 6 euro, și ce gustos a fost! In Spania, prânzul pelerinului conține două feluri de mâncare, un desert și o sticlă cu apă sau vin, și costă 10 euro. Acum îmi voi face siesta, folosindu-mi rucsacul drept pernă și privind cerul albastru printre frunzele copacilor. La doi pași este strada, iar dincolo de ea marea cu plaja și turiștii ei, la această oră retrași în cea mai mare parte la hoteluri și pensiuni pentru masă și odihnă. Soarele arde așa puternic și simt că nu-i cazul să pornesc acum la drum. Si apoi, este atât de plăcut aici pe bancă, la umbră!

După amiază am ajuns la Saint Raphaël, unde am primit găzduire la un membru al asociației sf. Iacob, Albert Matteucci, acum la pensie după o viață de muncă în construcții. O persoană energică, care s-a ocupat, printre altele, de marcarea drumului sf. Iacob de aici și până la Arles. Spre seară am văzut împreună ceva din munca lui în această direcție. Împreună cu alți membri ai asociației a alcătuit și un ghid al drumului până la Arles. Cu satisfacție mi-a pus și o ștampilă în pașaportul pelerinului. Am luat cina împreună, discutând de toate. Are o casă mare, liniștită, cu grădină în fața ei în care tare mult mi-ar fi plăcut să am timp să stau. Aici, la Saint Raphaël, se termină drumul meu pe coasta mării și începe o nouă etapă, în interior, spre Arles. Mă culc liniștit, căci mâine mă așteaptă o zi lungă de mers și se anunță ca și cea de astăzi, adică foarte călduroasă.

Ruinele unui apeduct roman la Saint Raphaël

Marti, 31 iulie: Saint Raphaël-Lorgues: 42 km

M-am trezit devreme și am servit micul dejun cu d.l Matteucci. Foarte serviabil acest domn. Am servit și biscuiți făcuți de dânsul, gustoși, savuroși chiar. La 6.30 sunt deja pe stradă, prin orașul încă pustiu. Am mare noroc cu telefonul care are și GPS și mă orientez ușor până la ieșirea din Frejus. Sunt mereu pe strada statală, iar traficul mașinilor mă obosește, dar nu-i altă cale de urmat, chiar dacă aseară mi-a arătat drumul marcat de asociația lor. Nu mi s-a părut clar și nici sigur: mă

tem să nu-mi iasă câini în cale, sau să am de-a face cu extracomunitarii pe care i-am întâlnit și aseară cazați în rulote sau alte improvizații. Ce era curios la ei, era faptul că mai toți aveau și câte un câine, legat sau slobod.

Imi continui drumul și în câteva ore ajung la Le Muy, un fel de orășel, în care la intrare văd mai multe blocuri într-o stare nu prea arătoasă, iar după ele o zonă cu tot felul de magazine mici cu lucruri și alimente la prețuri modeste. Zona este plină de arabi sau alți poposiți pe aici, săraci. Imi cumpăr o cutie cu suc de fructe și găsind un loc la umbră, mă așez pentru prânz. Cât de bun este puiul pe care mi l-a pus pachet d.l Matteucci! Chiar dacă mănânc cu o poftă greu de camuflat, și sunt și persoane ce mă privesc cu o oarecare curiozitate, îmi continui masa liniștit.

Nu departe este și o biserică din secolul al XVI-lea, dedicată sf. Iosif. Este deschisă, curată, liniștită. Interesante la bisericile din această parte a Franței sunt cupolele turnurilor, care reprezintă o armătură din fier, descoperită, având în vârf o cruce și, bineînțeles, un paratrăsnet. După zgomotul continuu al mașinilor care parcă și acum îmi răsună în urechi, liniștea bisericii reprezintă o mare binecuvântare. Zidurile vechi și nu numai ele, au nevoie de renovare, dar am impresia că în Franța nu numai bisericile sunt sărace, dar și numărul celor care cred în Dumnezeu este în continuă scădere.

Biserica din Le Muy

Aerul începe să se încingă; îmi găsesc un loc la umbră sub copaci, într-un părculeț, lângă care este un mic restaurant numit "Vechiul pian". Domnul de la bar mi-a oferit apă de la robinet și mi-a umplut și o sticlută pentru drum, explicându-mi amabil pe unde trebuie să-mi continui drumul. Deocamdată, o pauză este nu numai binevenită, dar și necesară. După o mică pauză pe o bancă, lângă mine vine un domn care îmi înmânează un pliant publicitar inspirat din Sfânta Scriptură, iar în scurt timp deschide Biblia și începe să-mi explice planul lui Dumnezeu cu lumea. Toate religiile, afirmă el, vor dispărea, căci toate au falsificat voința lui Dumnezeu, inclusiv Biserica Catolică, care binecuvântează armele, jumătate din clerul american este pedofil, iezuiții sunt perversi, și altele asemănătoare. Il ascult cu răbdare, mai intervin și eu și totul durează mai mult de o oră, după care ne despărțim amabil, domnul îndemnându-mă să reflectez și să iau în serios cuvântul lui Dumnezeu, al lui Iahve, căci este martor al lui Iehova.

Imi reiau drumul prin căldura toridă și zgomotul mașinilor. Am senzația că înaintez într-un cuptor. Si mai este mult de mers. În apropiere de Los Arcos simt că mi se face rău de atâta căldură. Parcă aş avea flăcări în mine și mă încing ca o pâine în cuptor, pusă la copt. Simt că organismul începe să scape de sub control temperatura organismului, aceasta începând să crească peste limitele normale, deși nu am niciun termometru să mi-o iau. Caniculă în atmosferă, asfaltul emană fierbințeală cu miros de gudron, iar eu încep să amețesc și parcă să iau foc. Mă asaltează un sentiment de panică pe care totuși îl țin sub control. A-mi pierde controlul acum, a intra în panică nu

ar face decât să agraveze și mai mult starea ce o am. Văd înaintea, nu la mare distanță, pe partea cealaltă a șoselei un supermarket Hyper U și-mi zic că acolo trebuie să ajung cât mai repede. Cu sentimentul și starea de cuptor încins și o amețală pe care încă o controlez, reușesc să ajung la magazin, sărind peste un gard și mă reped la primul bar cerând orice de băut, apă sau suc. Incet, încet îmi revin, mă liniștesc și-i telefonez soției d.lui Matteucci, spunându-i ce mi s-a întâmplat și rugând-o să mă ajute. La scurt timp ajunge de la Lorgues și mă duce cu mașina la biserică unde parohul, părintele Megeot, îmi oferă pentru odihnă camera rezervată episcopului, spune el. După un duș, ies puțin în căutare de pâine și lapte, dar nu mai găsesc, fiind prea târziu. Sunt deschise doar barurile și restaurantele în lungul unei străzi. Impresionantă biserică, dar nu pot intra, fiind închisă, iar părintele văd că s-a retras, așa că nu am cu cine discuta.

Parohia este foarte mare și amintește de un trecut mai bun. Tot mobilierul este vechi. Așa cum am remarcat și în alte biserici, sărăcia preoților și a lăcașurilor de cult este evidentă. Am senzația că totul este îmbătrânit, că atât în biserici cât și în casele parohiale planează o liniște și un fel de singurătate care te fac să fii reținut, timid, tăcut. Așa se mai încheie o zi în care am învățat o lecție dură: să nu mai risc, mergând în orele când canicula este prea mare. Voi fi mai prudent. Ce mă făceam dacă nu aveam magazinul acela aproape sau vreo altă locuință sau persoană la care să apelez?! Hipertermia este foarte periculoasă. Pe biroul la care scriu este un album cu fotografii de la aniversarea a 50 de ani de căsătorie a părinților parohului. Au

fost la Roma, la papa Ioan Paul al II-lea și au primit Sfânta Împărtășanie din mâna acestui fericit. Am răsfoit albumul, iar la sfârșit este scrisoarea soțului adresată soției lui cu ocazia acestei aniversări. Am citit-o cu emoție, căci este de o frumusețe, demnitate și simplitate ce m-au lăsat fără cuvinte. Oare eu sunt tot așa de fidel și devotat vocației mele, lui Dumnezeu și oamenilor, așa cum este acest soț și tată față de soția și familia lui? I-am cerut voie parohului să o public în jurnalul meu și mi-a dat voie, chiar mulțumindu-mi, dar adăugând că au trecut la cele veșnice, scumpii lui părinți. Iată conținutul acestei mișcătoare scrisori:

”Simone, soția mea,

Vino și te așază alături de mine pe banca din grădină: e dreptul tău doar suntem împreună de 50 de ani. În seara asta e frumos [afară] și e și seara vieții noastre; vezi, tu ți-ai meritat din plin acest moment de odihnă.

Copiii au plecat și, din nou, nu suntem decât noi doi, ca atunci, la început.

Draga mea, îți mai aduci aminte? Nu aveam nimic la început, totul trebuia făcut și ne-am apucat, dar era atât de greu... Ne trebuia curaj și perseverență. Ne trebuia dragoste, iar dragostea nu este ceea ce se crede; nu sunt doar acele săruturi pe care ni le oferim, acele cuvintele șoptite la ureche sau îmbrățișările ce ne țin legați strâns unul de altul: timpul vieții e lung, ziua căsătoriei nu durează decât o zi; abia mai apoi – îți amintești? –, abia mai apoi începe viața.

Copiii vin, trebuie să-i hrănești, să-i îmbraci, să-i crești... Se mai întâmplă să se îmbolnăvească și de multe ori erai nevoită să rămâi în picioare toată noaptea, iar tu mai și lucreai... Se mai întâmpla să ajungem în

pragul disperării, iar lucrurile se succed și nu înaintează, iar adesea ni se părea că ne întoarcem îndărăt.

Îți amintești...? toate acele frământări, toate acele zbateri...? Numai că am rămas fideli unul altuia. Astfel eu m-am putut sprijini pe tine și tu te sprijineai pe mine.

Am avut șansa să fim împreună, ne-am dăruit amândoi sarcinilor, am rezistat, nu ne-am dat bătăuți.

Și, puțin câte puțin, am văzut că toate se rezolvă. Copiii au devenit mari, s-au aranjat bine.

De aceea, așază-te lângă mine și apoi privește, căci a sosit timpul recoltei și timpul aranjării în hambar.

Atunci când asfințitul e roz, ca în seara asta, și când se ridică un fin praf roz între copaci, lipește-te de mine: nu mai avem nimic să ne spunem, nu mai avem nevoie decât să fim împreună, încă o dată, și să lăsăm să coboare noaptea peste mulțumirea (satisfacția) misiunii împlinite.

SIMONE, SOȚIA MEA, TE IUBESC.”

Miercuri, 1 august: Lorgues-Le Val: 32 km

Dimineață, la plecarea din parohie l-am întâlnit pe părintele paroh care se întorcea acasă cu o pâine în mână, într-o pungă de hârtie, obișnuita baghetă franțuzească. Am revenit împreună în biroul parohial, unde mi-a pus o ștampilă în pașaport și am mai schimbat câteva vorbe. A studiat la Roma, împreună cu părintele Tadeusz Rostworowski și a contribuit la îmbogățirea bibliotecii iezuiților din Cluj. Se plânge de lipsă de

activitate, este singur într-o parohie mare, francezii nu vin la biserică, Dumnezeu lor este soarele, îmi spune zâmbind dureros. Ne luăm rămas bun, iar la ora 7 sunt deja pe drum. Este plăcut să circuli dimineața. Sunt mașini puține, este răcoare și rucsacul ți se pare mai ușor. Drumul până la Carces este destul de lung și nu întâlnești nicio altă localitate. Vezi doar păduri, vii și o herghelie de cai. Ca relief, este mai plăcut decât ieri. La un moment dat, din spate mă ajunge un biciclist care văzându-mi scoica de pelerin pe rucsac, se oprește și intră în vorbă cu mine. A fost și el la Santiago, pornind de la Jacques le Pui și rezervându-și cazarea cu trei, patru zile mai înainte. Îi spun că eu sunt mult mai norocos, ajutat fiind cu cazarea în fiecare zi de către asociația sf. Iacob, dar fără a avea vreo rezervare cu mai multe zile înainte, ci totul se rezolvă în ziua respectivă. Rămâne plăcut impresionat și ne despărțim, cerându-mi să-l amintesc în rugăciunile mele.

Cu gânduri plăcute și admirând natura, după ce-mi mai aplic o porție de voltaren peste piciorul cu pricina, ajung la Carces, un târgușor liniștit cu o stradă principală plină cu magazine, restaurante, două frizerii, un oficiu de informații turistice și o biserică curată și liniștită în care ascult muzică clasică la difuzoare; mi-ar fi plăcut să cânte o orgă. Ca și în alte biserici, și aici domnește sărăcia, lucrurile învechite și aceeași singurătate. Isus, pe aici locuiește singur, ca și preoții săi. Toți sunt politicoși, manierați, dar singuri. Nu știu de ce am impresia unei singurătăți apăsătoare în viața lor. Cumva, îi compătimesc. Nu văd copii să se joace, tineri sau adulți care să intre în biserică. În afară de buletine informative, foi parohiale

duminicale, sau alte câteva materiale religioase publicitare, totul este vechi în aceste biserici, absolut totul, vechi și adesea scorojit, uzat de trecerea timpului și mai puțin din cauza folosirii. Ce am apreciat mereu a fost faptul că sunt deschise, că pe toată suprafața bisericii au toate scaunele pregătite pentru a-i primi pe credincioși, dar mă întreb când anume această mulțime de scaune sunt ocupate. Important este că biserica este pregătită să-i primească pe toți. Poate vor veni peste zece, sau douăzeci de ani, sau poate nu vor veni niciodată. Biserica însă este pregătită să-i primească, dacă ei, oamenii, credincioșii vor veni. Aici este marea problemă: dacă vor veni. Aștept să se mai potolească această caniculă și să repornesc spre Le Val, ținta călătoriei de astăzi. De după Frejus până aici, drumul meu a fost pe lângă pâraul Argens, pe care îl las aici.

Este frumoasă Provence, plină de pini, viță de vie, măslini, cu localități ce se aseamănă cu cele italiene, cu străzi înguste și ferestrele ce dau direct în stradă sau piață, unde oamenii stau la mese sub umbrele generoase, mâncând, servind un pahar de vin, bere, suc, sau doar o cafea și discutând liniștiți. De la fereastra camerei poți vedea tot ce se petrece pe stradă, cine vine și cine pleacă, când a deschis magazinul vecina de peste drum. Simți și mirosul meniurilor din bucătăriei sau chiar din farfuria clientului, a cărui masă este sub fereastra ta de la etaj. Nimeni nu ridică tonul, nu auzi muzică asurzitoare de la nicio fereastră. Aceasta este Franța. Pentru a o înțelege, trebuie să o simți, să ai un feeling, o anumită delicatețe și eleganță în gândire și privire, o anumită educație pentru rafinament și stil, în toate. Din toate acestea, biserica de ce anume ar avea nevoie

pentru a-l predica mai convingător pe Cristos? Nu știu. Ce îmi vine în minte acum este faptul că martorul lui Iehova de ieri era prea sigur pe tot ce spunea, folosindu-se de textele sacre, iar această siguranță asupra Cuvântului lui Dumnezeu o asemăn cu un citat al lui Bertrand Russel pe care l-am citit pe perete în casa d.lui Matteucci: ”Neplăcerea în lumea aceasta constă în faptul că idioții sunt foarte siguri pe ei înșiși, iar inteligenții sunt plini de dubii”. Cei înțelepți nu au nevoie de multe explicații pentru a înțelege ce a dorit să spună Russel.

Spre seară am ajuns la Le Val, un sat mic și liniștit, iar o doamnă m-a condus direct la biserică unde l-am întâlnit pe părintele Benedict în biserică, îmbrăcat în reverendă albă. Așa se îmbracă vara, iar când se mai răcorește îmbracă reverenda de culoare neagră. Aici este o biserică veche, dar bine îngrijită. M-a primit cu o cordialitate debordantă, deși acum ne-am văzut și auzit prima dată. După un duș rapid, am coborât în biserică unde am celebrat împreună sf. Liturghie, anunțându-i pe credincioși de prezența și motivul meu aici. M-am simțit preot, ca în multe din parohiile noastre. În casă, ca și pe unde am mai fost, numai lucruri vechi și se observă imediat că lipsește o mână de femeie. Mă întreb cum va fi cu preoții de la noi când nu vor mai avea pe slujitoarele lui Cristos să slujească în parohii? La fel, sau poate chiar mai rău.

Când am intrat în sat, într-o mică piață, la umbră, un grup mare de femei în vârstă erau așezate pe aceeași bancă lungă, și toate mă priveau cu mirare, întrebându-se cine o fi domnul acesta cu pantaloni scurți, cu maieu, cu o pălărie mare

cu boruri largi și cu rucsacul pe spate. Am simțit deodată atmosfera sătească unde oamenii se cunosc toți între ei și toți vor să știe cine mai vine și cine pleacă, și multe alte detalii. Lângă biserică am văzut marcasele drumului sf. Iacob: spre Compostela cu scoica, iar spre Roma cu cheile sf. Petru, iar culorile sunt aceleași, roșu și alb. Se încheie încă o zi, nu prea grea, în care ca și în celelalte, prânzul l-am luat pe o bancă, la umbra copacilor, însemnând un sandwich consistent, cu fructe în loc de roșii. Iar cina constă într-un litru de lapte, uneori cu pâine. Aștept să se întoarcă parohul de la pregătirea coriștilor și poate vom avea ocazia să vorbim puțin.

Intr-adevăr, se întoarce pe la ora 20.30 și se încheagă o discuție plăcută și utilă cu acest preot simplu, dar plin de zel pentru suflete. Om al rugăciunii și al dragostei pentru oameni. Se îngrijește de formarea copiilor, a tinerilor și adulților. Imi spune cu durere că are doar 20 de copii la catehism, iar peste 300, de la școală, nu aud și nu învață nimic despre Dumnezeu, iar mulți dintre ei nici nu sunt botezați. Preoții francezi trăiesc mai greu decât mulți din alte țări, nu-și pot permite să schimbe mașinile sau să meargă în concedii costisitoare, sau nu pot pleca deloc. Inșă sunt mai liberi în fața consumismului și împreună cu mulți laici caută o formă de viață mai autentică, fiind mai săraci material, dar mai bogați spiritual. El merge foarte des în familii pentru a se ruga împreună cu toți cei din casă, pentru a discuta problemele lor, pentru a lua masa împreună. Așa îi cunoaște mai bine pe oameni și invers, ei au ocazia să-și cunoască mai bine păstorul sufletesc. Poartă mereu reverenda, iar la început toți se întrebau ce este cu acest preot și de ce umblă așa. Are o

mică capelă în casa parohială, deși trebuie doar să coboare scările pentru a ajunge în biserică. Atât biserica, cât și casa parohială sunt din secolul al XI-lea și au fost construite după modelul cistercian. Nu are ușa mare de intrare în față, ci pe o parte laterală. Imi amintește de unele biserici ortodoxe de la noi, care au intrarea la fel, de exemplu cea de la Voroneț. I-am cerut adresa de poștă electronică și mi-a răspuns că nu folosește internetul. Apreciez faptul, deși tot el recunoaște că ar vrea să aibă măcar o casuță poștală electronică. Predică zilnic, duce o viață foarte simplă și îmi zic în sinea mea că este o binecuvântare că l-am cunoscut. Ii las adresa și-l invit în România. Imi spune că îl încântă ideea, cu atât mai mult cu cât apreciază cultul și spiritualitatea ortodoxă și a părinților deșertului. Il aștept cu drag și cred că un contact cu seminariștii noștri ar fi cât se poate de edificator pentru ei.

Joi, 2 august: Le Val-Saint Maximin: 22 km

Dimineața devreme îmi încălzesc laptele în cuptorul cu microunde și după un mic dejun destul de în grabă, la ora 7 eram deja ieșit din parohie, în drum spre Bras, urmând șoseaua principală, care datorită lipsei de importanță a localităților nu este prea traficată. Zona este plină de copaci și viță de vie și mă tot întreb ce fac francezii cu atâta vin. Ajung la Bras după două ore de mers. Biserica veche și neîngrijită este închisă, așa că după o scurtă pauză îmi reiau drumul spre Saint Maximin, unde

ajung înainte de amiază. Până acum, aceasta a fost distanța cea mai scurtă parcursă într-o zi.

Mă impresionează zidurile vechi, înalte, din piatră din apropierea bazilicii dedicate sfintei Maria Magdalena. Tradiția și istoria locală afirmă că după înălțarea la cer a lui Isus, aceasta s-a retras aici, la marginea orașului, în rugăciune și mortificație, până la moarte, adică timp de trei decenii. A murit în brațele primului episcop al localității, sf. Maximin. Am remarcat că localnicii sunt mândri de sfânta lor, așa cum sunt mândri de cultura lor provensală pe care o păstrează în limbă, muzică, obiceiuri, folclor, etc. Intru în bazilică și mă impresionează prin mărime, sobrietate, ca și prin orga la fel de impunătoare.

Bazilica sf. Maria Magdalena din Saint Maximin

Aici am ocazia de a mă întâlni în sfârșit cu Alain le Stir, cel ce mi-a intermediat cazarea de la intrarea în Franța și o va face până la Arles. Este un bărbat la peste 70 de ani, dar se prezintă foarte bine, a fost medic și și-a exercitat profesia pe diferite continente. Acum, la pensie fiind, se ocupă de pelerini și tot ce ține de drumul sf. Iacob. Servim împreună o înghețată și apoi mă duce cu mașina să-mi arate marcajele drumului până la Ollières, o localitate la cinci km distanță, unde locuiește familia Batutt, unde voi dormi la noapte. Ajungem numai bine la ora prânzului și am fericirea de a fi invitat la masă, fiind servit cu creveți și legume fierte, apoi cu desert și înghețată, un meniu cu totul altfel decât obișnuitul sandviș. Seara la această familie a fost minunat. M-am scăldat în piscină, am servit cina împreună, ascultând-o mai ales pe Luiza, soția, care a făcut de două ori pelerinajul la Santiago. Am avut ce asculta, apreciind dezinvoltura și curajul acestei femei, care a făcut ambele pelerinaje mai ales pentru convertirea celor doi fii ai ei. Este foarte activă în mica lor comunitate de aprox. 500 de persoane, unde preotul ajunge în fiecare sâmbătă pentru a celebra sf Liturghie; este un preot polonez. În mica lor biserică, care a fost cândva o capelă a castelului de alături, sunt și câteva tablouri de valoare pentru care se adună fonduri pentru a fi restaurate. Doamna Luiza pictează foarte frumos, așa cum am putut observa în camera unde am dormit, plină cu tablourile ei. În biserică are o pictură în stil bizantin, așa cum este la modă în multe biserici occidentale, de a avea picturi bizantine. Acasă îl are în vizită pe unul din copii, cu nora și cei doi nepoți, tare simpatici. A fost o zi și o seară minunate, în care am mai

cunoscut câte ceva din viața oamenilor de aici. Din cei 500 de localnici, la biserică vin vreo 15, îmi spune ea. Această vrednică femeie care duce mai departe tot ce a învățat bun și frumos de la mama ei, îmi pare un membru al acelui rest sfânt al poporului lui Dumnezeu, în mijlocul unei mulțimi pentru care biserica și practicile religioase sunt total necunoscute, sau, oricum, rămân ca niște obiecte de muzeu prea puțin vizitate.

Impreună cu Louise Batutt

Vineri, 3 august: Saint Maximin-Aix en Provence: 36 km

La ora șase sunt deja în picioare și respir aerul proaspăt și răcoros al dimineții, admirând luna liniștită ce-și aruncă lumina palidă pe dealurile din jur. Iau micul dejun cu familia Batutt, după care însoțit de Louise îmbrăcată ca pelerin, având pe cap pălăria soțului la care a legat o scoică cu o panglică în culorile tricolorului francez, pornesc la drum, urmând marcajele sf. Iacob, prin grădini și peste câmpuri, ceea ce-mi place foarte mult. Luiza îmi povestește multe, mai ales despre copiii ei, rolul ei de mamă creștină, despre problemele cu care se confruntă societatea și biserica în Franța, și se vede că este o femeie destul de bine orientată. După vreo oră de mers, printre vii, câmpuri și prin pădure, unde sunt și mulți porci mistreți, îmi spune ea, Luiza mă lasă, explicându-mi cum să-mi continui drumul, ea trebuind să se întoarcă la casa și prolele ei.

La scurt timp după ce ne-am despărțit, drumul meu se înfundă, fiind blocat cu sârmă. Ce-i de făcut? Imi zic că cel mai bine este să fac calea întoarsă și să urmez șoseaua statală. O strig pe Luiza, dar nu mă aude. Intorcându-mă, mă rătăcesc printre vii. În depărtare, aud zgomotul șoselei și încerc să mă îndrept într-acolo. Dar un lătrat furios al unor câini de la o casă pe care nu o văd din cauza copacilor, mă determină să bat în retragere și să caut o altă cale de ieșire. Incerc prin altă parte, zărind în față două persoane ce se plimbau, probabil, dar care apoi au dispărut, fără să-mi pot da seama încotro s-au îndreptat.

O altă cărare se înfundă între vii și copaci și încerc să ies printr-o altă direcție, când, deodată apar în fața mea trei câini,

unul mare, negru, lăptos, un altul maro ce seamănă cu un bulldog, și o potaie mică, albă. Aoleu, sunt cei de ieri ce m-au blocat la intrarea în sat, când mă întorceam a doua oară din oraș, unde mă dusesese Alain. Rămân calm, încerc să le vorbesc frumos, adresându-mă în limba franceză, că doar nu or ști limba română: "bonjour, monsieur le chien..." etc..., cu toată delicatețea în voce de care puteam fi capabil în asemenea situație, numai să nu mă muște. Se țin după mine, cel maro are o privire întunecată și gâfâie din greu, cel negru mă adulmecă, dar trebuie să rămân calm, să nu fac mișcări bruște, și chiar reușesc. După un timp, se plictisesc de mine și o iau razna prin vie. Am scăpat nevătămat și mă pufnește râsul gândindu-mă cât de politicoș le vorbeam în limba franceză, numai să nu mă muște. Reușesc să ajung și la strada principală, uitând complet de drumul sf. Iacob printre vii și păduri, nemarcat cum trebuie și închis adesea. Cu pas alert mă îndrept spre Aix en Provence, care este însă departe, la peste 30 de km. Urmez străzi secundare ce trec prin Pourcieux, Pourrières, Puylombier, Santin Antonin sur Bayon, Le Thoronet și apoi marele și frumosul oraș Aix en Provence.

Spre amiază căldura începe să te copleșească, așa că nu-mi rămâne altceva de făcut decât să mă opresc, să-mi mănânc în liniște pe o bancă obișnuitul sandviș cu carne și brânză și să beau o sticlă cu grapefruit. Picioarele îmi sunt amorțite și parcă mă întreabă cu ce mi-au greșit de le supun la un astfel de efort. Sper ca diseară să ajung la destinație. Gândurile mi se întorc la Luiza, la destinul ei de mamă care are un anume stil de viață, moștenește convingeri și tradiții ale părinților, dar în fața ei are

copiii care sunt și fii ai altor timpuri, așa cum am spus, în care biserica este considerată total ne semnificativă, fără importanță.

Oamenii generațiilor actuale nu sunt atei, dar nici biserica și nici credința predicată de ea nu-i interesează. Moștenitori ai principiului de egalitate al revoluției franceze, pentru ei toți oamenii sunt perfect egali, iar orice ierarhie este cu totul relativă, orice funcție, civilă sau religioasă este ceva pur funcțional, care poate să fie utilă, dar nu anulează egalitatea absolută a tuturor. Ca atare, de la papă în jos, toate treptele bisericești reprezintă niște simple funcții de care cei mai mulți nu au nevoie. Pentru mulți, lipsiți de orice formare religioasă, însăși cuvântul și noțiunea de preot, nu le spune nimic. Toți sunt politicoși cu mine, ca preot, de exemplu, dar identitatea mea sacerdotală pentru mulți este un simplu cuvânt, lipsit de conținut. Preoția este gândită ca orice altă profesie, ca un serviciu ce poți să îl ai și pe care ai putea foarte bine să îl schimbi cu un altul. Moto-ul ”tu ești preot în veci!” le este străin. Preoția este relativă, așa cum relative sunt toate serviciile, iar eu sunt un om ca oricare altul. Lumea este laicizată și gândește în mod laic, iar marea ei sfidare adusă creștinismului și bisericii o reprezintă tocmai laicitatea ei fundamentală și contestarea structurării piramidale a Bisericii. Franța a declanșat o revoluție democratică în lume asemănătoare în multe puncte cu cea declanșată de Luther în interiorul Bisericii Catolice.

Seara ajung la Aix en Provence și grație intervenției Luizei găsesc o familie care să mă găzduiască, la familia Zeltner. Doamna mă așteaptă în fața clinicii medicale de la marginea orașului în direcția Le Tholonet, și mă duce la casa ei,

pe o colină plină cu copaci. După un duș rapid, ne vedem la cină și începe discuția. Doamna îmi spune că și ea a făcut acest pelerinaj, plecând cu un măgar de la Jacques le Pui. L-a lăsat apoi în Spania, pentru că mergea prea încet. Mă surprinde povestirea ei și-i spun că am citit o carte scrisă de o frațuzoaică, Geneviève Duboscq, din Normandia, care a plecat în pelerinaj tot cu un măgar, dar spre Ierusalim. Înțeleg că această familie primește mulți pelerini, are și o carte de vizită în care scriu câteva rânduri, și apoi îmi pune o ștampilă în pașaportul meu. Este seară, târziu, dar tot mai discutăm despre cum merge biserica, despre vocațiile sacerdotale și altele. Soțul îmi spune că aici la Aix, în seminar, care este pentru patru dieceze, sunt doar patru seminariști, și când le spun că în seminarul nostru major sunt 136 de seminariști, rămân foarte uimiți și surprinși. Domnul Zeltner afirmă că este necesară o reformă profundă în biserică, că ea trebuie să-și adapteze modul de a exista și activa în concordanță cu exigențele Evangheliei și cu cerințele lumii contemporane.

Discutăm și despre rromi, care sunt o adevărată problemă. Poliția de aici i-a alungat ca pe niște câini, afirmă doamna cu durere și continuă, spunând că în felul acesta nu se rezolvă nimic. Dimpotrivă, acești oameni fug în altă parte și vor continua să se comporte tot așa, sau chiar mai rău. Soțul intervine, spunând că în acest caz, episcopul de aici a luat o atitudine foarte bună, scriind autorităților și spunându-le că, chiar dacă sunt rromi și au făcut ceva rău, acest fapt nu justifică deloc ca să fie tratați în acest fel.

Merg la culcare, la etaj, în camera cu mai multe paturi destinate pelerinilor. Si încă o zi din itinerarul meu se încheie, având sufletul mulțumit și încercând să scap de țăntării atât de enervanți. Pe unul l-am lipit de plafon cu fața de pernă. Pe ceilalți îi invit afară, aprinzând becurile de pe hol și stingându-l pe cel din cameră.

Sâmbătă, 4 august: Aix en Provence–Salon de Provence: 32 km

Dimineața, devreme, plec de la familia Zeltner, coborând de pe colină și îndreptându-mă spre oraș. Nu merg pe drumul lăturalnic al pelerinilor, de teamă să nu pățesc ce am pățit deja ieri. După vreo oră de mers ajung în orașul care încet, încet se trezește la viață. Oameni prin baruri, prin piețe, pe străzi. Ajung într-o piață mare de legume și fructe, iar apoi într-o alta de pânzeturi și îmbrăcăminte. Remarc că lumea e mai liniștită și mai senină decât în România, este mai multă ordine și curățenie. Mesele de sub umbrele, la baruri, sunt deja ocupate și fiecare își servește liniștit cafeaua sau cornulețul dulce, sau alte bunătăți. Toate străzile sunt înguste, și de la propria fereastră poți dialoga cu vecinul de peste drum. Dar nu prea văd așa ceva. Traversez tot centrul orașului, îndreptându-mă spre ieșirea din partea vestică, în drum spre Eguilles, Camaïse, Les quatre Termes, Caseneuve, Pélissane și apoi Salon en Provence. Am ales un drum mai lăturalnic, sperând să scap puțin de mașini. Se anunță o zi la fel de caniculară ca cea de ieri. În orele de după prânz, căldura aceasta este capabilă să-ți înmoaie nu numai mușchii, dar și oasele. Este imposibil să-i rezisti, te răpune cu aerul fierbinte pe care îl respiri ca și cum ar fi ieșit direct dintr-

un cuptor, și care te pătrunde prin toți porii pielii, făcându-te să transpiri mereu și să bei lichide, și tot însetat și cu gura uscată ești.

În Salon am ocazia de a participa la sf. Liturghie, într-o impunătoare biserică în stil gotic dedicată sf. Ioan de Malta. Am apreciat solemnitatea cu care a fost celebrată Euharistia, mai ales cântecele. La ușa bisericii stătea o cerșetoare, probabil româncă, cu un copil în brațe. Am văzut și prin oraș mai mulți rromi, unul cântând la acordeon, mai talentat, iar altul la vioară, care însă îmi zgâria și așa slaba mea sensibilitate muzicală. În apropierea acestei biserici este o altă, cea a oblașilor înființați de Eugen de Mazenot.

Rrom cântând la acordeon la Salon en Provence

Duminică, 5 august: Salon de Provence-Arles: 35 km

La Salon m-a așteptat în fața oficiului de turism d.na Garbe, o femeie la pensie, de o amabilitate ieșită din comun, dornică să-mi spună și să-mi arate cât mai multe din orașelul ei. Numărul ei de telefon îl am de la Luiza, cu care am înțeles că este bună prietenă. Si vorbește mereu, aproape fără întrerupere, fără să-și dea seama că sunt obosit și aș avea nevoie de ceva liniște. În oraș există un castel ce aparținuse cândva unui episcop, iar acum, ca mărime, este al doilea muzeu de arme și îmbrăcăminte militară, după cel din Paris. Sunt și două biserici frumoase, în una din ele tocmai era în desfășurare un concert de muzică clasică. Ca în toate orașele, vara sunt mulți turiști, iar pentru ei ca și pentru localnici, se organizează tot felul de festivități folclorice, culturale și artistice.

Am dormit bine în apartamentul ei, după o lungă discuție în care mi-a povestit câte ceva din activitatea ei de educatoare și formatoare a tinerilor pentru o mai bună orientare profesională. Imi iau rămas bun și mă îndrept spre Arles, trecând prin Eyguières, Mouries, Maussane les Alpilles și Fontvielle. În această ultimă localitate reușesc să particip la sf. Liturghie, prezidată de un tânăr preot negru. Mă surprinde plăcut mulțimea credincioșilor, dintre care mulți sunt tineri și copii, iar majoritatea se și împărtășesc. Lângă biserică, pe o stradă baricadată bine cu bare de fier, are loc o întrecere cu cai, în fața căroră sunt fugăriți doi boi. Nu mă prea încântă spectacolul și-mi continui drumul spre Arles, unde ajung în după amiaza zilei. Orașul acesta este renumit pentru cele două mari vestigii antice,

amfiteatrul și teatrul roman, pe care orice vizitator trebuie să le vadă. Obosit, mă așez lângă zidul amfiteatrului și manânc de prânz, rămânând apoi într-o lungă admirație a acestui edificiu ce-l asemănă cu altele, la fel de importante, precum Arena din Verona sau Coloseum-ul din Roma. Foarte importantă este și biserica romanică sf. Honorat.

Amfiteatrul din Arles

După ce-mi mai trece puțin oboseala, telefonez la familia Debard. Soțul, Paul, îmi spune că mă așteaptă la poșta din apropierea renumitului amfiteatru antic roman, unde îl întâlnesc în foarte scurt timp și mă conduce apoi la casa lui, unde mă întâmpină d.na Debard, responsabilă pe această porțiune a drumului sf. Iacob, până la Toulouse. Cinăm împreună și

vorbim de toate, politică, biserică, drumul spre Santiago, etc. Rămân din nou plăcut impresionat de faptul că și această familie îmi pune la dispoziție o cameră plăcută, amenajată și este foarte atentă cu orice problemă aş avea. Aflu că și ei au parcurs drumul sf. Iacob și încă de mai multe ori. Au fost și pe drumul La Plata, în luna aprilie, și au suferit de frig. Măine dimineață, după micul dejun, soțul mă conduce la un magazin să-mi iau alte sandale cu talpa mai groasă, dar nu găsesc. Ne întoarcem și ajung la digul de pe Ronul mic, de unde începe drumul de pelerinaj. Nu voi mai circula pe străzi și asta este o încântare pentru mine. Mulțumesc lui Dumnezeu că m-a ferit de accidente.

Soții Debard

Luni, 6 august: Arles-Saint Gilles: 17 km

Astăzi mi-am permis să dorm până mai târziu, pentru că magazinele nu-s deschise înainte de ora 9. Am luat un mic dejun cu salam țărănesc cu un gust plăcut, greu de uitat. Soții Debard sunt tare amabili și curioși în același timp să știe cât mai multe despre România, mai ales din punct de vedere social și economic. Intrucât în Franța sunt foarte multe mașini marca Dacia, adesea în discuțiile avute, a revenit această temă, ca și cea a romilor. Plecăm cu soțul în căutare de sandale, dar cum am spus deja, nu găsesc ce-mi trebuie, și înainte de ora 10 sunt deja la locul de plecare pe camino. Imi iau rămas bun de la d.l Paul Debard și pornesc voinicește pe digul canalului. Nu mai aud zgomotul mașinilor, iar acest lucru mă umple de bucurie și liniște interioară. În dreapta curge Ronul mic, iar în stânga sunt orezării sau plantații de pomi fructiferi. Simt din nou pământul sub picioare și nu fierbințeala asfaltului. Incep să-mi revin, să pot să mă concentrez, să mă gândesc la mine, la pelerinajul pe care-l fac.

La scurt timp, așezat pe un pietroi enorm, întâlnesc un bărbat, cu rucsacul lângă el. Mă opresc și după ce îl salut îl întreb dacă nu cumva și el este pelerin. Surâzând, îmi răspunde afirmativ și-mi oferă boabe de struguri uscați, spunându-mi că-mi dau un plus de energie. Bucurie mare! Este primul pelerin ce-l întâlnesc, după două săptămâni de când am început drumul. Discutăm bucuroși despre motivele ce ne poartă pe aici și apoi pentru scurt timp mergem împreună. Incepe să plouă și este prima ploaie de când am plecat de acasă. Este atâta nevoie de

apă. Am văzut atâta iarbă uscată. Imi pun pelerina, acopăr și rucsacul și pornesc din nou la drum. Mă simt minunat pe acest drum, iar toate mașinile ce mi-au torturat auzul mi se par ca un coșmar de care tocmai m-am eliberat. Aceasta este o zi mai bună decât altele, pentru simplul fapt că am parte de liniște. Cerul este înnorat, iar viteza de mers crește. Incep să realizez cât de mult mă limitează la mers căldura toridă. În temperatura aceasta mai joasă, trupul reînvie și devine mai sprinten.

După vreo două ore de mers ajung la o cale ferată peste Ronul mic, părăsită, pe care o traversez, continuându-mi drumul spre Saint Gilles. Drumul este mai mult printre bălării și buruieni, iar dacă te oprești, te năpădesc țânțarii. Singura alternativă este să-mi continui drumul fără pauză până la destinație. Altfel voi avea fața, mâinile și picioarele pline cu bășici și umflături de la țânțari. Inclîn să cred că în planul original al lui Dumnezeu când a creat universul, s-a strecurat o mică eroare, aducând în existență aceste mici creaturi. Ajung la Saint Gilles în primele ore ale după amiezii și mă opresc în fața unei biserici impunătoare, biserica abațială, cu un portal romanice cu tot felul de sculpturi și basoreliefuli, măcinat de timp. Ușile sunt roșii și nu pricep de ce această culoare pe ușa unei biserici. În dreapta ei, pe o bancă la umbră, îmi iau obișnuitul prânz, atât de gustos când ți-e foame. Cât de bune sunt feliile de salam țărănesc pe care mi le-a pus în pachet d.na Debard! Între timp, mai apar turiști care privesc și ei curioși fațada acestei biserici, fac și fotografii și apoi pleacă.

Biserica abațială din Saint Gilles

Mă cazez la casa pelerinului, lângă biserică, și când intru înăuntru revăd ceea ce am văzut și anul trecut în Spania: paturile supraetajate. Simt un fel de familiaritate cu aceste paturi și parcă mă așteptau pe mine. Deocamdată sunt singur aici. Este curat, liniște, din când în când se aud clopotele bisericii, iar eu mă simt chiar foarte bine. Mă gândeam astăzi pe drum că peste tot am întâlnit persoane amabile și binevoitoare, dispuse să-ți explice, să te ajute și fără să-ți ceară nimic în schimb, în afară de o rugăciune. Surprinzător de plăcut acest fapt. De atâtea ori, acasă, îmi făceam griji, unde voi dormi, și iată că până acum problema aceasta s-a rezolvat cum nu se poate mai bine. Am căutat, am întrebat și toți mi-au sărit în

ajutor. Mare este grija lui Dumnezeu care lucrează prin oameni! O sa ies puțin prin localitate să văd ce este pe aici. Pe masa la care scriu, este cartea de oaspeți, în care văd că nu semnează prea mulți pelerini, și nici prea des, materiale publicitare și o cutiuță pentru contribuția financiară, cu specificarea "donativo", adică dai cât crezi de cuviință. Imi amintesc cea mai surprinzătoare formă de donativo, anul trecut în Spania, lipită pe cutia pentru bani: "Ia de aici cât crezi că ai nevoie și pune cât te lasă inima". Ca orice han pentru pelerini, și acesta are o mică bucătărie, baie, toalete și un loc pentru uscat lenjeria. Si nicăieri nu există radio, tv sau alte posibilități de distracție. Pelerinajul are legile lui, exigențele lui și așa și trebuie să rămână. Precizez că începând de la Arles și până la granița cu Spania, pe "drumul de Arles" sunt numeroase "gîte d'étape" (hanuri pentru pelerini), dar nu atât de numeroase ca în Spania.

Uitasem ceva important: În discuția cu Paul Debard, îmi vorbea despre localitatea din apropiere, Saintes Maries de la Mer, important loc de pelerinaj pentru țigani, care se adună aici în fiecare an pentru a o cinsti pe Marta, care împreună cu celelalte Marii, cu Lazăr și sora lui, cu Maria Magdalena și sclava lor Sara, după înălțarea la cer a lui Cristos, au ajuns pe aceste meleaguri, predicând Evanghelia. Interesantă această legătură între pământul lui Isus, timpurile vieții Lui pământești, și teritoriul Franței, al Galiei de odinioară, care-și revendică pe bună dreptate onoarea de "prima fiică a Bisericii", dar și legături cu creștinismul primar, apostolic.

În seara aceasta am participat la sf. Liturghie în cripta bisericii, unde se află mormântul sf. Gilles, un eremit. Deja din secolul al VII-lea a existat aici o abație, care din secolul al XII-lea devine și un important loc de pelerinaj fie în drumul spre Santiago, fie spre Roma. Pelerinii se opresc aici pentru a se ruga la mormântul lui, beneficiind apoi de toate acele favoruri spirituale care pe parcursul timpului au fost amplificate, formând o întreagă spiritualitate specifică, dar și un comerț și interese materiale, care sunt departe de scopul, specificul pelerinajului. Am admirat pe drum multitudinea de orezării de-a lungul Ronului mic, dar citesc informații că pe aici erau vii renumite, iar papii de la Avignon preferau vinul de la Saint Gilles.

Mărți, 7 august: Saint Gilles-Gallargues le Montueux: 35 km

Aseară am stat până târziu la discuții cu d.l Jacques Ortal, pelerinul ce l-am întâlnit după ce am plecat de la Arles. Este un domn puțin mai în vârstă decât mine, din Bordeaux. A fost de multe ori în pelerinaj pe drumurile sf. Iacob, sau în călătorii în diferite țări ale lumii. Are o experiență foarte bogată și o informare vastă asupra situației sociale sau politice din multe țări. Este convins că separarea Bisericii de Stat prin concordatul din 1905 reprezintă o mare binefacere pentru Franța, iar el nu și-ar da niciodată copiii la o școală a bisericii, considerând aceasta ca o pierdere pentru dânsii, această școală

neoferindu-le nicio șansă pe piața muncii. Nu este contra Bisericii, dar pare un laic convins de laicitatea țării lui, pe care nu ar părăsi-o definitiv niciodată. Îi povestesc multe despre regimul comunist din România, despre situația prezentă și la fel face și el, spunându-mi că nu l-a agreat niciodată pe fostul președinte Sarkozy, pentru că s-a aliat cu cei bogați și era prea însetat de putere. Îi place să mănânce bine, să servească un pahar de vin bun, iar pe acest drum merge fără nicio grabă, încercând să vadă și să priceapă cât mai multe. La o oră târzie ne culcăm, iar dimineață mă trezește devreme mașina salubrității care face curat prin localitate, golind containerele. Mai stau în pat până se trezește și vecinul meu și apoi servim împreună micul dejun. Și așa începe o nouă zi.

Intrucât nu găsesc marcajul drumului sf. Iacob, mă înscriu din nou pe șoseaua națională, în direcția Vauvert. Până acolo sunt 18 km și nu este nicio localitate intermediară. Iar apoi urmează alți aproape 20 de km până la Gallargues. Se anunță deci o zi lungă de mers, în care trebuie să-mi iau provizii bune de apă și mâncare. Mă înarmează cu răbdare și curaj, îmi pun branțurile în sandale pentru a avea o talpă mai groasă și mai comodă și pornesc la drum. Spre amiază soarele te îndoiaie, îți pătrunde până în oase și te constrânge să te oprești. Ca de obicei, iau masa de prânz pe o bancă, la umbră, la Vauvert, lângă o fântână arteziană din centrul satului, constând în același sandwich cu salam și brânză, iar la desert un pepene galben. Totuși, nici la cel mai renumit restaurant mâncarea nu poate fi atât de gustoasă ca acum, când simt oboseala și căldura în fiecare fibră a mușchilor. Efortul, foamea te fac să guști din plin

bunătatea hranei, pe care în alte situații îți vine să o respingi sau să o mănânci fără poftă. Cred că la fel se întâmplă și în alte situații: nu știi, nu poți să guști, să te bucuri din plin de valoarea și bunătatea lucrurilor, dacă nu ai transpirat din plin pentru a le avea. Este una din multele lecții pe care mi le oferă acest pelerinaj.

Admir regiunea prin care trec, plină cu viță de vie și plantații de pomi fructiferi, mai ales meri și piersici. Sunt și case și domenii private, semnalate discret, sau altele cu multă publicitate pe afișe care-ți spun că dincolo de gardurile pline de verdeață și de porțile bine lucrate, se află locuințe deosebite și persoane care cu siguranță nu numără cu grijă fiecare cent. Mă întreb în ce măsură revoluția franceză și reformele socio-economice din această țară au egalizat populația. Cum spuneam, am văzut multe domenii private, ceea ce-mi indică faptul că Franța are mulți oameni care au o stare economică mai bogată, comparativ cu cei mulți ce locuiesc la sate sau orașe. Acești proprietari de "domenii" i-aș considera un fel de mici boieri latifundieri, în raport cu majoritatea care, oricum, din punct de vedere economic, este mult deasupra majorității din România.

Pe drum nu mai întâlnesc pe nimeni mergând pe jos, nici pelerin, nici simplu călător, ceea ce, de fapt, s-a întâmplat în toate zilele de până acum, cu excepția lui Ortal. Mă uitasem în cartea de oaspeți de la casa pelerinului din Saint Gilles, unde am dormit, și am constatat că pe acolo au poposit puțini pelerini, câte doi, trei, din când în când, nu zilnic. Este posibil să

fie cazați și pe la particulari, dar am dubii, căci acolo prețul este mult mai mare, iar pelerinii caută locuri avantajoase ca preț. Numărul lor, în această zonă, este extrem de mic. Probabil vor fi mai mulți după Toulouse.

Pauza de amiază se prelungește, căci căldura și puterea razelor soarelui te constrâng să rămâi locului. Nu vreau să mai risc ce am pățit înainte de Lorgues, când întregul corp parcă a fost cuprins de flăcări și totul în jurul meu începea să se asemene cu un cuptor imens în care eu începeam să mă coc. Am avut totuși puterea să nu mă pierd cu firea, să nu intru în panică, și am avut și norocul ca în apropiere să fie un supermarket unde să mă retrag și să mă hidratez. O astfel de experiență nu vreau să o mai trăiesc vreodată, și-i mulțumesc lui Dumnezeu că totul s-a limitat doar la acești primi pași în cuptorul cu foc. A fost ca un fel de mic preludiu în tinda iadului. Reiau drumul când căldura se mai potolește puțin și seara ajung la Gallargues, unde mă așteaptă doamna Marie Jeanne Philippe, care mă va găzdui în casa ei, la cererea doamnei Debard din Arles.

D-na Philippe locuiește într-un sat, Aubais, unde are o casă mare și liniștită și o piscină, unde m-am răcorit atât de bine încât nu am ieșit din ea decât doar când a început să se întunece de-a binelea. După o cină frugală, începem să povestim. Ea a făcut pelerinajul sf. Iacob în anul 2007, plecând de acasă și ajungând la Santiago. Cu puțin timp înainte îi murise soțul în Portugalia și avea un sentiment de culpabilitate, gândindu-se că nu a făcut tot ce se putea ca să-l salveze. Pelerinajul ei a avut scopul ca Dumnezeu să-i arate unde este sufletul soțului. Tot

timpul o măcina acest gând, această teamă că soțul ei nu s-a mântuit, iar ea este vinovată de aceasta. Cu emoție în glas mi-a spus apoi că la data și ora exactă a morții soțului, noaptea la ora 2, pe când dormea în hanul pentru pelerini, alături de mulți alții, telefonul ei mobil a sunat de două ori, îndelung, trezind-o pe vecina de pat, care apoi, dimineața i-a reproșat faptul că nu și-a închis telefonul în timpul nopții. Pe ecranul și în memoria telefonului însă nu era niciun număr, ci doar indicația că au fost două apeluri. Am rămas mut în fața acestei istorisiri și m-am abținut de la orice comentariu. La fel și ea, pentru câteva clipe a tăcut. Intr-un târziu, mergem la culcare, eu profund impresionat de povestirea ei, cu care am adormit în gând.

Doamna Marie Jeanne Philippe din Aubais

Miercuri, 8 august: Gallargues– Montpellier: 36 km

Dimineața servesc un mic dejun abundent pe masa din veranda casei ce dă spre grădină și spre piscină și mai primesc și un pachet pentru drum. Facem câteva fotografii, iar doamna îmi dă și un bilețel cu numele copiilor și nepoților pe care să-i amintesc în rugăciune: Francoise, Jacquy, Joy, Jean-Marie, Natalie, Celine, Stephane și încă unul care se va naște. Apoi mă conduce cu mașina la drumul sf. Iacob, ceea ce este o încântare față de atâta drum pe care l-am parcurs pe străzi, cu dificultățile sale: smog, zgomot, pericol și căldura ce-o emană asfaltul. Acum drumul este bine marcat cu obișnuitele culori alb și roșu.

Plecând din Gallargues

Mă simt atât de bine și în sufletul meu coboară liniștea și bucuria. În depărtare, se aude în surdină zgomotul autostrăzii, dar nu mă deranjează deloc. Am timp să mă gândesc la mine și în ritmul pașilor reflectez asupra ritmului vieții mele. Viața mea din trecutul recent este trecută în revistă cu calm, pas cu pas, cu luciditate, sub toate aspectele ei. Este atât de benefică o astfel de examinare! Constat că în viață, ca și pe drum, trebuie să fii detașat de multe pentru a putea avansa, evolua. Nu trebuie să porți cu tine nicio supărare, niciun necaz, nicio nereușită, ci doar ce-i pozitiv, ce-ți dă energie, putere. Nu trebuie să porți cu tine imagini, gânduri, dorințe împovărătoare. Nu trebuie să ai niciun plan de revendicări sau revanșe. Trebuie să ierți totul, să uiți orice supărare și să mergi înainte doar cu bucuriile și împlinirile ce le-ai avut, sau pe care le construiești acum. Din greșeli sau dureri, trebuie doar să înveți cum să le eviți pe viitor. Nimic mai mult. Rucsacul ce-l porți pe umeri trebuie să conțină minimum necesar pentru o viață decentă, nimic mai mult. Tot ce este în plus, reprezintă o povară și-ți îngreunează mersul spre scop, care este întâlnirea ta cu Dumnezeu, cu tine însuși, cu oamenii și cu natura.

Poate că acasă, în activitățile tale de fiecare zi, fizic te miști puțin. Dincolo însă de micile distanțe fizice pe care le parcurge trupul tău, există drumul interior, al înaintării tale spre Dumnezeu, iar acesta cere un efort continuu de purificare prin rugăciune, meditație, sacrificiu, efort. Pelerinajul te ajută să înțelegi mai bine acest drum ce-l ai de parcurs și chiar îl parcurgi mai ușor, cu plăcere, cu bucurie și seninătate interioară. Toate acestea le meditez în ritmul pașilor, același

ritm alert pe care-l am mai mereu. Am constatat că dacă merg mai încet, mă dor picioarele și mă simt mai obosit. Nu întâlnesc pe nimeni pe drum, niciun pelerin, ci doar doi bărbați la plimbare împreună cu câinii lor. Ei îmi amintesc de discuția cu doamna Philippe care nu înțelege de ce sunt persoane care au câini în casă. Este contra acestui obicei, așa cum este contra socialiștilor francezi, ca și a presei care manipulează adevărul conform cu propriile interese.

Termin provizia de apă, și fiindcă îmi este sete, îndrăznesc să cer puțină apă de la o doamnă care ședea în mașina parcată după un gard și citea ziarul. Nu-mi oferă nimic decât indicații unde aş putea găsi, adică într-un sat din depărtare. Îi spun că mi-e greu să mă abat din drum și să ajung până acolo, dar nu-mi mai acordă nicio atenție și-și vede de lectura ei. Nu-mi rămâne nimic de făcut decât să-mi continui drumul. După un timp întâlnesc o grămadă de rulote părăsite și multe alte obiecte vechi abandonate și stocate într-un fel de curte împrejmuită de bălării. Intru cu timiditate printre ele, sperând să întâlnesc pe cineva care are apă. Văd un bărbat tuciuuriu care repară ceva ce nu înțeleg ce este, iar dintr-o rulotă iese o femeie cam la 60 de ani, de aceeași culoare. O salut iar ea mă întreabă imediat: Nu-i așa că doriți, căutați apă? Îi răspund grăbit că asta caut, asta doresc și până să termin eu ce am de spus, ea se și întoarce cu o sticlă de doi litri de apă, pentru care nu vrea să primească niciun ban. Este o femeie îmbrăcată ponosit, dar pe chipul ei citesc bunătate și blândețe; mai mult, mă emoționează privirea calmă și atât de simplă, naturală. Îmi spune că ei trăiesc din munca lor de a repara obiecte uzate,

abandonate pe care apoi încearcă să le vândă. O privesc cu respect și recunoștință. Imi mai spune că pe drumul acesta mai trec pelerini, dar toți în grup de câte doi, trei, uneori chiar și patru. După ce îmi pun apa rămasă în rucsac și-i mulțumesc din nou, ne despărțim, chipul ei blând rămânându-mi în memorie ca o imagine a bunătății și simplității omenești. Imi zic că de multe ori ajutorul îți vine de la cine te aștepți mai puțin, sau când începi să te îndoiești că vei mai găsi vreun ajutor.

Spre amiază speram să ajung la Montpellier, dar marcajul drumului a dispărut și au urmat vreo două ore de orbecăieri prin pădure. Noroc cu GPS-ul de pe telefon care m-a ajutat de multe ori, așa cum și acum m-a ajutat să ajung într-o localitate, Castries, nu departe de destinație. Cu un autobuz, nr. 21, și apoi cu un tramvai ajung în inima orașului Montpellier, cu forfotă de lume, restaurante pline peste tot, iar eu servindu-mi obișnuitul prânz pe o bancă, la umbra platanilor. Greu am reușit apoi să găsesc un loc de cazare, cu ajutorul unei măicuțe de la biserica sf. Loch. Văzându-mi celebretul, m-a recomandat unui preot de la biserica sf. Denis, care mi-a oferit o cameră la etaj, și sunt foarte mulțumit pentru asta. Mă tot întrebam unde o să dorm și îmi răspundeam: probabil la vreun hotel scump, căci tot ce este ieftin este deja ocupat, așa cum m-au lămurit persoanele de la oficiul de turism, unde m-am informat. Dumnezeu mi-a pus la încercare răbdarea și încrederea și apoi mi-a oferit și cazare, cu o mustrare însă ce o simt în conștiință: de ce te îndoiești?

Biserica sf. Loch din Montpellier

Stau de vorbă cu parohul de la sf. Denis, părintele Dijoux, un preot în vârstă care se plânge de dureri mari de sciatică. Repetă de mai multe ori că în trecut parohia aceasta era cea mai bogată din dieceză, iar aici erau patru preoți ce slujeau comunitatea parohială. Acum sunt doi, ambii în vârstă și bolnavi. Colaboratorul lui este și mai în vârstă, iar acum tocmai a fost dus de urgență la spital. Inutil să mai spun că, singur fiind, se vedea bine acest lucru în bucătărie și în toată casa. Totul este îmbătrânit, ca și ei. Imi mai spune că partea de sud a Franței este mai descreștinată decât nordul țării. Iar dacă ar fi mai tânăr, s-ar ocupa de țigani.

Văd că peste tot, românii veniți din România reprezintă o problemă. Eu cred că ei reprezintă o problemă în primul rând pentru ei înșiși și apoi pentru alții, și atâta timp cât nu se vor emancipa prin educație și cultură, nimic nu se va schimba în mai bine. Nu am avut timp să vizitez orașul, care acum este plin cu turiști străini, mulți japonezi, coreeni și italieni pe care-i remarci imediat, datorită dezinvolturii cu care vorbesc și gesticulează. Pelerini nu prea văd, deși sora care m-a recomandat aici la parohie, mi-a spus că sunt al treisprezecelea care apelez la ajutorul ei pentru un loc de cazare.

9 august: Montpellier–Saint Guilhem le Désert: 42 km

În zorii zilei cobor de la etajul doi al casei parohiale și după un mic dejun frugal în bucătărie ies în stradă, de unde iau

tramvaiul 1 ce mă duce la marginea orașului, lângă pârâul Mosson. De aici începe un drum lung de 21 km până la Montarnaud, pe marginea șoselei din nou, deoarece nu găsesc marcajul. Suport zgomotul mașinilor decât să mă pierd din nou prin pădure. Până acolo, mai este doar o localitate, Grabels, așa că trebuie să mă aprovizionez bine, ceea ce îngreunează iarăși rucsacul. Imi place regiunea, relieful, diferențele de nivel nu sunt prea mari, așa că pot înainta destul de repede. Înainte de amiază ajung la Montarnaud, iar de aici îmi continui drumul spre Aniane, în vecinătate, pentru a vizita locurile natale ale marelui sfânt reformator al vieții monastice în timpul lui Pepin cel Scund și al lui Carol cel Mare, sf. Benedict. Satul vechi are același colorit medieval ca al oricărei localități mai puțin atinsă de modernitate. Capela penitenților este închisă, dar este deschisă o biserică mare, impunătoare, unde niște meșteri repară orga din corul de deasupra intrării. Este biserica Sfântului Mântuitor, înființată de Benedict în anul 782. A devenit centrul unei abații prospere cu peste 300 de călugări, iar Aniane a devenit centrul unei reforme după regula sf. Benedict de Nursia, răspândită în tot imperiul. Abația a fost distrusă în timpul războaielor religioase, apoi a fost transformată într-o filatură, o închisoare și mai apoi într-o instituție de educație supravegheată. Astăzi este obiectul unui program ambițios de restaurare după planurile inițiale. Este în același timp centrul unui încântător burg medieval, renumit pentru vinurile sale.

Biserica Sf. Mântuitor din Aniane

Mă impresionează străzile înguste și liniștite, pisicile, persoanele ce fac curățenie prin fața locuinței și discută între ele ca și cum ar face parte din aceeași familie. Mi-ar place să mă opresc mai mult pe aici, dar nu am timp, așa că după prânz îmi fac curaj pentru încă o etapă a acestei zile, spre Saint Jean de Fos, în creierul munților. Pe drum întâlnesc un mic magazin de desfacere a vinului și îndrăznesc să intru și să cer puțină apă. Unul din clienți îmi spune în glumă că aici se comercializează vin și că este mai bun decât apa, dar domnul de după tezghea îmi umple sticla și-mi urează drum bun. Saint Jean este pe malurile pârâului L'Hérault și are și o plajă plină cu turiști. Tare aș mai coborî și eu pe plajă și în apă, dar nu-i timp și nici nu

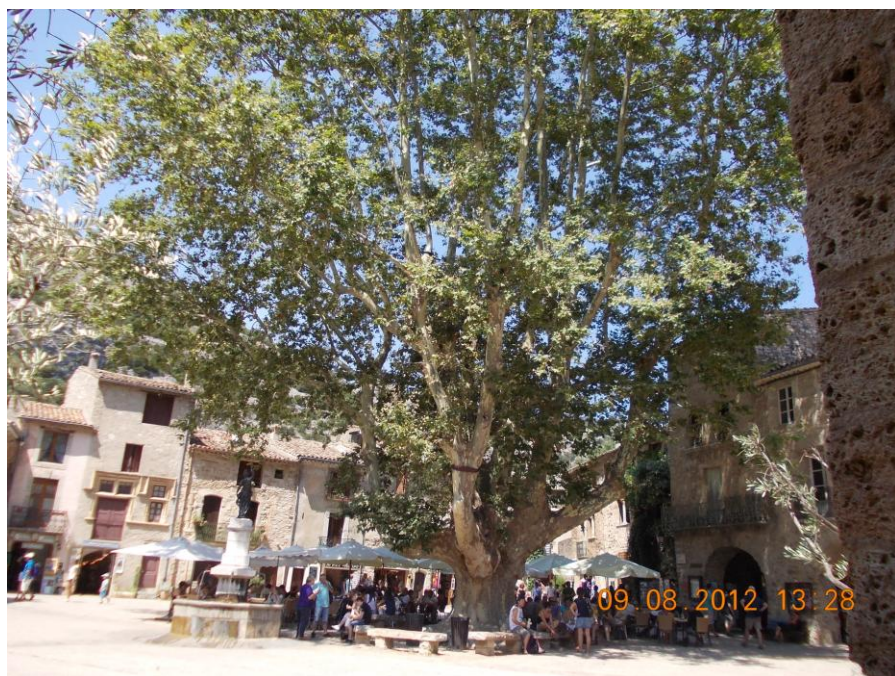
intră în planurile mele așa ceva. Nu departe pârâul sapă un defileu adânc, unde văd mai multe persoane vâslind la canoe, ceea ce mă surprinde în mod plăcut, reprezentând o variație în peisaj. Văd și un pod mare, numit podul diavolului, iar nu departe este o grotă importantă denumită la Clamouse.

Soarele dogorește din plin, dar trebuie să-mi fac curaj pentru a ajunge la destinația zilei, Saint Guilhem le Désert (numele Guilhem este în dialectul occitan, căci aici ne aflăm în Occitane). Pentru ultimii km, înainte de intrarea în localitate, și datorită îngustimii străzii și a pericolului de accidente, și datorită oboselii și căldurii, iau un autobuz ce transportă gratis călători la Saint Guilhem. În câteva minute ajungem și iată-mă intrând într-o foarte mică localitate cu case din piatră lipite de peretele muntelui, cu o străduță între ele și pârâul care curge alături. Mă impresionează profund acest pâlț de case la parterul cărora se află restaurante, baruri, magazine mici cu tot felul de produse. Cătunul acesta este cu totul diferit de localitățile de la câmpie sau deal. Are o frumusețe arhitecturală și a peisajului înconjurător care mă fascinează și nu mă mai satur să-l admir. Este plin de turiști și aproape că nu ai pe unde să treci fără să te freci de ei.

Străduță în Saint Guilhem

De la oficiul de turism aflu și de posibilitățile de cazare, și acestea nu-s prea multe. Voi încerca să găsesc un loc la carmelul sf. Iosif, condus de călugărițe. Mă îndrept spre biserica care secole de-a rândul a adăpostit mormântul sf. Guilhem, un nobil, soldat local din timpul lui Carol cel Mare, și care a convertit pe mulți la creștinism, folosind mijloacele și metodele de atunci, adică și forța, spada, constrângerea, alături de predicarea Evangheliei și acceptarea liberă a credinței creștine. Cât de greu este să înțelegi trecutul așa cum a fost el, eliberându-ți vederea de ochelarii prezentului! În fața bisericii este o piață în mijlocul căreia tronează un platan enorm ce acoperă cu ramurile sale o bună parte a pieții, oferind o umbră binefăcătoare pentru pelerini.

Piața din fața bisericii din Saint Guilhem

Un pelerin din secolul al XII-lea, în drum spre Santiago, a scris despre acest loc: ”Cei care merg la Santiago pe drumul spre Toulouse trebuie să viziteze trupul fericitului mărturisitor Guilhem. Acest mare sfânt Guilhem a fost un conte din anturajul regelui Carol cel Mare și nu al monahilor, soldat foarte curajos, expert în problemele războiului; el este acela care prin curajul și voința sa am putea spune, a supus orașele Nîmes și Orange și multe altele stăpânirii creștine și a adus lemnul crucii Mântuitorului în valea Gellone, vale unde el a dus o viață eremitică și de mărturisitor al lui Cristos, și după un sfârșit fericit, se odihnește înconjurat de onoare. Sărbătoarea lui se celebrează pe 28 mai”. Acest text se găsește pe o placă de marmură pe peretele din partea dreaptă cum intri în biserică. În cripta bisericii se păstrează o relicvie a lui și sarcofagul în care a fost depus trupul său, care acum nu se știe unde este.

Am asistat în seara aceasta la rugăciunea vesperelor, unde erau prezente 10 surori carmelitane ale sf. Iosif, care găzduiesc pelerinii ajunși aici. Erau prezenți și mai mulți credincioși laici. Imi place mult muzica, linia melodică a imnului, antifonelor, psalmilor cu inflexiuni tipice muzicii franceze. O rugăciune cântată cu mult calm și pietate, în care simți că sufletul începe să se înalțe spre ceruri, de unde se coboară în tine pace și seninătate. După ce am ieșit din biserică, mă gândeam că atât seminariștii noștri, cât mai mult preoți și călugări ortodocși ar avea ceva de învățat de la aceste călugărițe pentru modul lor de a se ruga. M-am întors apoi la casa surorilor, în curtea interioară, la masă, eu scriind aceste rânduri, iar alți trei francezi mâncând și discutând între ei despre

problemele lor, activitățile în cadrul bisericii; toți trei îmi par creștini practicanți, și se observă ușor acest lucru din modul lor de a discuta, de a pune problemele ce frământă astăzi societatea și lumea creștină.

Vineri, 10 august: Saint Guilhem le Désert–Saint Jean de la Blaquièrre: 24 km

Noaptea a trecut repede în dormitorul din casa îngrijită de surori. Nu lipsește nimic din ceea ce ar reprezenta un confort minim. În dormitorul unde sunt nouă paturi, opt sunt ocupate de pelerini. Mă reîntâlnesc aici cu canadianul ce-l întâlnisem și ieri, împreună cu un alt canadian, și aflu de la acesta din urmă că însoțitorul său a renunțat la pelerinaj, considerând că este prea greu. Când i-am întâlnit prima dată, din gesturile lui, și mie mi-a făcut impresia că acest drum este o povară prea grea pentru el. Mai este un tânăr spaniol în pelerinaj pe bicicletă, două tinere și un domn mai în vârstă, cu o barbă memorabilă. Pare un pelerin medieval în costumație contemporană.

Mă trezesc în zorii zilei în foșnetul câtorva ce se pregătesc de plecare. Ce mă surprinde acum sunt ispitele ce mă asaltează de cum deschid ochii: ce rost are să pornești iar pe drum, urcând singur prin munte, pentru ca iar să te rătăcești? Si dacă îți scrințești piciorul, cine te ajută, căci dacă acești pelerini pleacă înaintea ta, vei fi singur pe munte! Mâncarea nu-ți ajunge. Mai bine, ia-o pe șosea; în caz de te doboară căldura, se oprește vreo mașină să te ducă în vreo localitate. Mărturisesc că

astfel de ispite au fost frecvente, dimineața, la trezire, când din căldura și comoditatea patului te vezi pus în fața unui nou drum, a unui nou efort, a unor noi necunoscute de înfruntat, de depășit. Nu-i deloc ușor să pornești din nou singur, știind ce te așteaptă: caniculă, oboseală, sete, nesiguranța sau chiar pericolul drumului, mai ales pe șosele. Pentru a nu mai lăsa ispitele să mă necăjească, mă îmbrac cât se poate de repede, îmi iau rucsacul și cobor la bucătărie pentru un mic dejun servit în pripă. Ies în stradă și privesc muntele. Mă captivează, mă atrage instantaneu și uit de toate ispitele ce mă chinuiseră încă de la trezire. Incep un urcuș care durează câteva ore și în care sufletul s-a desfătat în răcoarea dimineții și mai ales în frumusețea peisajelor. Mi-au revenit în minte urcările pe munte când eram elev și student, împreună cu răposatul preot Sociu Ianuș, fost confesor la catedrala catolică din București, cu care în vacanțele de vară, am colindat majoritatea munților din România. Menționez că el plătea totul și mai menționez faptul că nu l-am văzut niciodată nervos, supărat.

Am ajuns apoi pe un platou de pe care mi s-a deschis o perspectivă fără margini spre Montpeyroux, Le Barry și Saint Jean de la Blaquière. Pe munte îl ajung pe venerabilul pelerin cu barbă și un timp mergem împreună. Si el este canadian, din Montreal și a călătorit prin toate țările Europei. Are o cultură foarte vastă și este un povestitor plăcut și interesant. Nu este sigur de viitorul Uniunii Europene, așa cum nici eu nu sunt sigur. Anul trecut a fost în pelerinaj în Spania pe drumul La Plata și apoi pe Camino Frances, de la Santiago până în Franța, adică aproape două mii de km. După vreo două ore de mers

împreună și după ce am servit un suc împreună la un bar în satul Arboras, ne despărțim, eu continuând drumul în pas alert spre Saint Jean. Aici ajung spre prânz și-mi cumpăr de mâncare de la un magazin. Întreb pe doamna de la tejghea și pe fiul ei dacă nu cunosc un loc unde aş putea mânca o supă, căci tare m-am mai săturat de sandvișuri. Imi răspund că în sătucul lor nu se găsește așa ceva, dar fiului îi vine o idee: imi indică trei borcănașe cu supă pentru copilași pe care apoi mi le încălzește și îmi fierbe și un ou. Câtă amabilitate din partea lor! Așa mănânc și eu ceva mai lichid și mărturisesc că nu a mai rămas absolut nimic în cele trei borcănașe cu supă pentru bebeluși. La umbra platanilor, aștept să mai scadă canicula pentru a merge mai departe spre Lodève. Din prudență, telefonez acolo, la mai multe adrese, dar peste tot mi se răspunde că nu mai sunt locuri libere și nu-mi pot oferi niciun pat ca să dorm. Si fiindcă nu am nici cort și nici sac de dormit, nu-mi rămâne altceva de făcut decât să mă resemnez și să rămân aici. La singurul bar și restaurant din sat apar și cei doi canadieni și cele două tinere franțuzoaice, lamentându-se că s-au săturat să respire aer fierbinte și că s-au copt de căldură. Le aprob tacit, căci și eu sunt la fel ca și ele.

Mă cazez la hanul pentru pelerini gestionat de primărie, la fel și ceilalți cu care m-am întâlnit. Aflu că franțuzoaicele au pornit de la Arles și merg până pe 14 august, pentru că a doua zi vor să fie la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, la Lourdes. Ambele poartă la gât însemne religioase și-mi povestesc despre cazul unui bărbat care suferea de scleroză multiplă în plăci și care a fost vindecat la Lourdes. Acesta a

venit apoi și la școala lor și a povestit la toți elevii cum a fost vindecat. Mă uit cu atenție la ele, când povestesc și le văd fața surâzătoare și ochii cum sclipesc și în care se citește ușor emoția ce o simt. Le povestesc și eu ce mi-a relatat un sacristan în vârstă de la bazilică, un om foarte scund. Cum a venit acolo cu mai mulți ani în urmă un jurnalist italian pentru a scrie contra Lourdes-ului. Avea și el o boală: era șchiop. Intr-una din vizitele la sanctuar a fost vindecat. Apoi a continuat să vină aici, dar fără să mai scrie contra sanctuarului, însă, preciza sacristanul, nu se ruga, nu s-a spovedit, nu s-a împărtășit niciodată cât a fost acolo. Acest fapt, mi-a precizat el, l-a șocat cel mai tare în toată viața lui aici la umbra Sfintei Fecioare.

Seara ne strângem la masă și se discută aprins despre drumul de pelerinaj, dar nimic care să aibă de-a face cu credința, cu pelerinajul ca fapt religios. Canadianul mai tânăr este foarte volubil și spune că de multe ori s-a întrebat ce caută și cine l-a adus pe acest drum, pentru ca în același timp să-și facă planul de mers pentru a doua zi. Mă gândesc că la fel mi s-a întâmplat și mie de mai multe ori, tentațiile de a ceda, de a încetini ritmul fiind destul de puternice. Intru în vorbă și cu două doamne franțuzoaice și discutăm despre sistemul scolastic din Franța și din România. Printre altele, toți constatăm că tânăra generație nu găsește motivații profunde, atrăgătoare în timpul studiilor și că domină o confuzie și o delăsare generală. Discutăm și despre minorități, despre romei, iar doamna de la Paris spune că o încântă filmul "Viața țiganilor", regizat de Emir Kusturiza. Sunt simpatici francezii în discuții, manierați și eleganți. Au o artă a limbajului în care îi depășesc pe italieni.

Este ceva propriu culturii franceze, un anume manierism diferit de volubilitatea, fantezia și naturalețea italienilor. Se lasă seara și mă culc devreme. Suntem în total șapte pelerini aici și se pare că doar eu am motive mai religioase, și cele două tinere franțuzoaice, care au plecat prin sat. Dimineața constat că o persoană doarme pe jos, pe saltea, în bucătărie. Cred că din dormitorul lor, cineva a sfortăit atât de tare încât a constrâns-o să caute un refugiu aici, pe jos. Din dormitorul meu, nu am scos pe nimeni afară cu sforăitul, deci nu sunt chiar așa de speriat când dorm. Imi pun rucsacul în ordine și în câteva minute sunt în stradă, cu destinația Lodève.

**Sâmbătă, 11 august: Saint Jean de la Blaquière–
Lunas: 32 km**

Până la Lodève, drumul de aprox. 15 km este un continuu urcuș și coborâș pe potecă de munte, cu peisaje foarte frumoase. Imi priște foarte mult aerul proaspăt al dimineții. În drum se poate vizita mănăstirea Grandmont, la 3 km sud de Lodève. În departamentul Hérault din provincia Provence, acest priorat este cel mai renumit, alături de cel din Montpellier. Înființat în secolul al XI-lea, prioratul a avut o faimă deosebită în întreaga creștinătate apuseană. Imi continui drumul și ajung în satul Soumont, unde mă opresc, căutând apă. În curtea unei case văd o bătrânică căreia îi cer un pahar cu apă, iar ea îmi oferă o sticlă pe care a scos-o din frigider și pe care am băut-o imediat, iar ea mi-a umplut-o din nou. Înainte de intrarea în sat

am întâlnit un crucifix foarte mare, ale cărui brațe parcă cuprindeau cerul. Am stat un timp în tăcere în fața lui, în admirație, venerație, rugăciune, după care m-am culcat la pământ, simțind greutatea rucsacului și cum mă copleșește cu măreția lui; l-am rugat intens pe Isus să mă conducă pe căile Lui în acest pelerinaj, iar la sfârșitul vieții să mă înalțe spre ceruri, spre acel cer albastru, infinit, pe care-l cuprindeau brațele lui răstignite. Simțeam toată fragilitatea firii umane făcută una cu pământul, dar în același timp simțeam binecuvântarea și forța care coborau din ceruri prin brațele Răstignitului și îmi umpleau întreaga ființă. Așa m-am ridicat cu forțe noi și cu voința fermă de a continua drumul, fiindcă eram convins că Cel de Sus mă însoțește la fiecare pas.

Crucifix în apropiere de Soumont

Când începe să crească căldura, sunt deja la Lodève, un orașel liniștit cu o biserică episcopală închinată sfântului Fulcran. Am norocul de a asculta finalul unui recital de orgă, după care urmează obișnuitul prânz pe o bancă la umbra copacilor. Apreciez faptul că francezii au în toate localitățile bănci, pe care cei în trecere, și nu numai ei, se pot relaxa. Ce am mai remarcat este faptul că după prânz, pe care cei mai mulți nu-l servesc la restaurant, ies la o bere sau cafea, suc, cu prietenii, la umbra umbrelor sau copacilor, și petrec orele după amiezii în discuții cu prietenii, cunoștințele. Remarc ușor sobrietatea gesturilor, eleganța în exprimare, ca și în îmbrăcăminte, de altfel. De când am intrat în Franța, în toată Provence am remarcat acest fapt, al unei vieți publice tipice ce se desfășoară în baruri, în simplele și liniștitele pieți în care domină ordinea și curățenia. Mai sunt însă și motocicliști sau șoferi tineri care dau volumul la maxim în mașinile lor și-i deranjează pe cei din jur, însă, din fericire, nu sunt prea mulți. Nu am auzit însă muzică la baruri. Oare o fi interzisă? Ce am mai remarcat apoi este mulțimea persoanelor care ies la plimbare cu câini; sunt chiar foarte multe persoane, mai ales adulți.

Pornesc spre Lunas, un drum lung, prin pădure, care parcă nu mai are capăt. Dar am norocul de a mă proteja de razele dogorătoare la umbra copacilor. Spre seară, la 17.30 ajung la Lunas, epuizat. Aici este o capelă din secolul al VII-lea, dedicată sf. Gheorghe, în care concelebrez la ora 18, alături de parohul locului, un preot în vârstă și care îmi cere celebratul; până acum, este primul care îmi cere acest document eliberat

de episcopul nostru; la ceilalți dinainte l-am prezentat, fără să mi-l ceară. Mă surprinde plăcut mulțimea numeroasă de la sf. Liturghie; și la Impărtășanie vin mulți. Mai târziu, familia de Firmas la care sunt găzduit, îmi spune că pe aici vin și mulți turiști, ce se stabilesc cu rulotele lor în spațiile special amenajate.

Capela sf. Gheorghe din Lunas (sec. VII)

Seara am discuții lungi cu gazdele, mai ales cu doamna care nu se oprește o clipă din vorbit, dornică să-mi comunice cât mai multe despre zona în care mă aflu. Multe lucruri le-am mai auzit și în alte zile, și le aud și aici, și anume că se stabilesc mulți străini, englezi, olandezi, germani sau americani. Își cumpără o casă și petrec aici restul vieții de pensionați, sau

rămân câteva luni, pentru ca apoi să se întoarcă în țara lor. Mulți se integrează în societatea franceză, se înscriu în diferite asociații locale și sunt apreciați de localnici, cu care leagă relații trainice.

Lunas este un sat mic, de vreo 350 locuitori; tinerii nu prea au ce face aici și nici chef de muncă serioasă nu au, repetă doamna De Firmas, iar soțul confirmă spusele ei. Cândva, aici era și o mină, acum închisă, iar cei ce lucrau în ea au plecat demult în alte părți. În sat, populația este creștină, dar nepracticantă și sunt și mulți nebotezați. De exemplu, nepoții gazdelor nu sunt botezați, iar părinții lor și ei înșiși așteaptă să crească mari și să decidă singuri, în mod liber și responsabil, dacă vor să devină creștini. Cândva, când era copil sau chiar și în tinerețe, spune domnul, mai toți mergeau la biserică, iar cine nu mergea era privit cu suspiciune. Acum este cu totul altfel. În biserică, la sf. Liturghie, nu era niciun copil și niciun tânăr, în afara celor doi ministranți, tare frumusei, dar care au venit aici în vacanță. La fel, mulți dintre cei prezenți în biserică erau turiști, stabiliți în vecinătate în rulotele lor.

Spre ora 23 merg la culcare, dar noaptea nu a fost liniștită deoarece în apropiere un cuplu olandez sărbătorea căsătoria civilă. Mi-a fost dat să ascult multă muzică franțuzească de calitate, iar multe din melodii îmi aduceau aminte de primii ani ai tinereții. Norocul meu este că dopurile pentru urechi atenuează în bună parte muzica și râsetele de afară. Alături de ele, îmi gâdilă auzul murmurul pârâului Le Gravezon, care curge pe lângă casă.

**Duminică, 12 august: Lunas–Saint Gervais sur Mare:
30 km**

La ora 7 servesc micul dejun împreună cu gazdele, după care îmi fac provizii de apă (5 litri), căci astăzi voi parcurge 25 de km prin pădure și prin munți, fără nicio posibilitate de a găsi apă sau vreo localitate. Primii km plecând de la Lunas, reprezintă un urcuș abrupt până la vreo 600 metri altitudine, după care urmează un altul până la 800 metri. Urmează apoi un lung platou de pe care ai ocazia să vezi priveliști de vis.

Platou între Lunas și Saint Gervais

Pe platou întâlnesc prima persoană din această zi, o doamnă franțuzoaică care aflând de unde sunt, îmi spune că în anul 1987 a ascuns un român care reușise să fugă peste graniță. O admir pentru curajul ei. Imi dă impresia unei persoane care gândește mult și vorbește puțin. Imi spune că pe drumul ei, zilnic scrie câte o scrisoare părinților, ce sunt în vârstă și nu pot să se miște. În felul acesta, participă și ei la drumul fiicei lor. Ce frumos din partea ei! Mergem un timp împreună, după care, scuzându-se, se retrage pentru a-și nota ceva în carnetul ei. Merg mai departe în pasul meu alert și urmărind cu multă atenție semnalizarea acestui drum pe care foarte ușor poți să te rătăcești. Am mai pățit-o, așa că sunt cu ochii în patru. Întâlnesc apoi câțiva tineri pe bicicletă și un grup de vreo 10 tineri care stau tolăniți în iarbă și vorbesc.

Coborâșul spre Saint Gervais este lung și la vreo 5 km înainte de destinație întâlnesc prima localitate, sătucul Mecle. Intru în bisericuța satului, dar aceasta este plină de scaune, cutii cu sucuri și alte lucruri. Apreciez însă faptul că este deschisă, așa cum voi găsi deschise și cele două biserici de la Saint Gervais. Aici poți admira sau compătimi (depinde de sensibilitatea fiecăruia) case vechi din secolele XVI și XVII, pe malul pârâului Mare. La Oficiul de turism este amenajat într-o parte și un mic muzeu al activităților de odinioară, al portului, uneltelor agricole și altele. Sunt și fotografii ale localnicilor din generațiile dinainte și mă întreb dacă ei erau la fel de manierați în limbaj ca generațiile actuale. Frumoasă și impunătoare este biserica din localitate, din piatră, fără nicio pictură, și deși nu se celebrează astăzi sf. Liturghie, este totuși deschisă, curată și

îngrijită. Găsesc apoi unde să dorm, la un particular într-un apartament pe malul pârâului, lângă stația de intervenție a pompierilor, iar de mâncare, o doamnă amabilă de la pizzeria "La Cristina" îmi oferă un litru de lapte la prețul de 1 euro. Aceasta este mâncarea mea până mâine, și deși sunt obosit și lihnit de foame, nu-mi trebuie nimic altceva decât să mă fac una cu patul. Sunt însă mulțumit pentru această zi și recunoscător lui Dumnezeu, ca și soților De Firmas care mă găsesc la telefon și-mi aduc ghidul ce-l uitasem dimineață, pe masa lor din bucătărie.

Luni, 13 august: Saint Gervais sul Mare–Murat sur Vèbre: 23 km

Drumul de astăzi înseamnă un continuu urcuș până la 1000 m altitudine, prin pădure, pe culmi ce poartă diferite denumiri. Las cheia apartamentului în cutia de poștă a primăriei, așa cum mi-a indicat aseară proprietara, și încep urcușul timp de vreo oră, pentru ca apoi să mă trezesc în fața unor indicatoare care nu mai aveau obișnuitele culori alb și roșu, culorile proprii ale drumului sf. Iacob, ci galben și roșu. Nu mi-am dat seama ce și unde am greșit, dar finalul a însemnat practic o reîntoarcere de unde am plecat. După explicații suplimentare primite la oficiul de turism, pornesc din nou, dar pentru a fi mai sigur, nu mai urmez drumul marcat, ci șoseaua destul de îngustă și uneori periculoasă, mai ales la curbe. Admir peisajele, de multe ori de o frumusețe rară, iar stâncile golașe

mă fac să mă gândesc la înălțimi alpine, deși aici muntele urcă doar până la cca 1000 metri. Inaintez mereu și cu cât urc, cu atât vegetația se schimbă mai mult. De fapt, începând de ieri am intrat într-o zonă în care începe schimbarea climei și vegetației mediteraneene cu o climă și vegetație continentală și atlantică în același timp. Alături de pini, acum au apărut brazii și văd din ce în ce mai multe foioase. Si clima se schimbă, aerul cu iz de mare începe să lase loc unui aer mai uscat și mai răcoros. Asta mă face să mă simt mai bine și să pot menține un ritm mai bun de mers, chiar și în timpul amiezii. Urc mereu, cu multă atenție la mașinile care îmi vin din față și încerc să mă retrag cât mai mult de pe carosabil, mai ales din fața mașinilor de mare tonaj.

În primele ore ale după amiezii ajung pe culme și mă bucur enorm. Găsesc de mâncare la un mic magazin, și mâncând, nu mă satur să admir peisajul montan. După atâtea zile de mărșăluit pe malul mării sau în regiuni învecinate acesteia, acum este rândul să simt pentru prima dată un aer mai uscat și mai răcoros. De aici în continuare sper să am parte de o climă mai blândă. Canicula zilelor prin care am trecut, cu temperaturi de până la 42 de grade, m-a pus la grea încercare și m-a constrâns de mai multe ori să mă opresc, resemnat, în orele amiezii. Căldura este capabilă să te înmoaie complet și să ți se pară totul greu, inclusiv propria respirație. Cred că și temperamentul și modul de viață al oamenilor este condiționat de climă și de formele de relief. Dacă ar trebui să aleg un loc pentru locuit, cu siguranță nu l-aș alege la câmpie, ci la deal sau la munte.

Pe drum, ca de obicei, nu prea am văzut pelerini, ci doar câțiva bicicliști. Poate că au trecut 10 până la 15 pelerini, iar dintre aceștia nu știu câți au motivații religioase. Pentru cei mai mulți, drumul acesta reprezintă o bună ocazie de a-și petrece concediul, să se cunoască mai bine, să-și fortifice organismul, să cunoască alte locuri și alte persoane. Si am observat cu câtă plăcere se întrunesc cei ce se cazează în același loc pentru a discuta îndelung în fața unui pahar cu vin.

Deja au trecut trei săptămâni de când am început acest pelerinaj și parcă a fost ieri ziua de plecare de acasă. Surprinzător este faptul că anul acesta nu am avut deloc dureri ale tălpilor picioarelor, așa cum mi s-a întâmplat zilnic anul trecut. Imi place să umblu în sandale, de multe ori fără șosete. Toți pe care i-am întâlnit poartă adidași, iar unii bocanci. Mă întreb cum pot să meargă cu bocanci pe o așa căldură. Eu vreau ca picioarele să fie mereu aerisite. Gândind la zilele ce s-au scurs, constat apoi cu mare satisfacție că am întâlnit peste tot persoane amabile și dispuse să mă ajute în găsirea unui loc pentru dormit, și au făcut aceasta cu o mare disponibilitate și surâsul pe față. Am impresia că Dumnezeu își deschide larg brațele prin toți acești oameni pe care îi întâlnesc. Si când mă gândesc că acasă eram atât de neliniștit, temându-mă că nu voi găsi loc de cazare, sau va trebui să merg în pensiuni sau hoteluri, unde prețurile sunt destul de mari. Toată această teamă se dovedește a fi complet nefondată. Dacă mi-ar fi spus cineva înainte să plec că voi întâlni zilnic pe cineva care să mă ajute cu un loc de cazare, aș fi fost înclinat să cred că-mi spune o poveste, dar iată că totul este adevărat, și nu pot să fac altceva

decât să afirm că Dumnezeu este cu mine și că nu mă lasă să dorm sub cerul liber, știind că nu am nici sac de dormit și că, de fapt, în felul acesta aș face o noapte albă, după care ar urma o zi foarte grea. M-a privat de astfel de neplăceri. Este concluzia mea, simplă, clară, și nu găsesc altă explicație.

Despre Franța, în ambientul nostru eclesiastic se vorbește adesea mai mult despre descreștinarea în care se află și se insistă prea puțin asupra eleganței și stilului acestor oameni, calități pe care le observi imediat în limbajul și comportamentul lor. Si se vorbește prea puțin despre deschiderea lor mintală, despre sensibilitatea și bunătatea cu care te înconjoară. Sunt experiențe personale pe care le trăiesc zi de zi în mijlocul lor și care mă fac să-i cunosc și să-i apreciez mai mult. Constat apoi o armonie și frumusețe tipică lor în construirea caselor, acoperite aici cu ardezie, ca și o armonie generală între locuințe și mediul înconjurător. Spațiile verzi, florile, aleile, gardurile vii, copacii, totul este îngrijit, curat, ordonat și-ți încântă ochiul și îți înveselesc sufletul. Franța este foarte frumoasă, ca și oamenii ei.

Cu ajutorul oficiului de turism din Saint Gervais, găsesc un loc de dormit într-un han pentru pelerini (gîtes d'étapes) numit L'étape des Menhirs, la marginea localității, gestionat de familia Chazalet, unde mă simt foarte bine. Soțul doamnei a fost odată în România în anul 1987, în Maramureș, și păstrează amintiri foarte plăcute de pe Valea Izei, despre costumația populară, meniuri, ospitalitatea localnicilor, etc. În dormitorul pentru nouă persoane sunt doar eu singur, ceea ce confirmă ce

am mai spus: numărul pelerinilor este foarte mic. La un ceai stăm de vorbă despre tot felul de probleme. Aici în zonă este foarte răspândită prelucrarea cărnii, ceea ce-mi deschide din nou apetitul pentru cărnații de casă pe care i-am savurat la Arles. În sat nu prea sunt străini stabiliți definitiv, însă este un medic român stomatolog și este și un mic grup de muncitori slovaci ce lucrează la prelucrarea cărnii, căci francezii, tineri sau în vârstă, nu vor această muncă, părăndu-li-se prea grea pentru ei; iar apoi, se lamentează că nu au locuri de muncă.

Construcția aceasta unde dorm a fost până la revoluția franceză un convent de surori, dedicat sf. Iosif, ceea ce se vede pe ștampila ce mi-o pun în pașaportul meu, ca și deasupra intrării, unde este o statuie a sf. Iosif, soțul sfintei fecioare Maria. Apoi a funcționat ca școală generală, iar acum primește turiști și pelerini la un preț acceptabil: 13 euro pe noapte, iar cu micul dejun costă 16 euro. Lângă casă este și o grădină cu legume și zarzavaturi și un țarc pentru șase găini ce se ouă zilnic, îmi explică gazda cu satisfacție, iar eu mă gândesc că tare bine ar fi dacă i-ar veni ideea să-mi ofere și mie vreun ou proaspăt, dar rămân doar cu dorința. Biserica este în apropiere și odată pe săptămână ajunge un preot în vârstă pentru a celebra sf. Liturghie. Înțeleg apoi că aici nu mai sunt în Provence, ci în Occitane, iar departamentul Hérault lasă loc celui numit Tarn. Nu cunosc însă unde se află limita unuia și unde începe exact celălalt.

Mărți, 14 august: Murat sur Vèbre–Anglès: 41 km

La familia Chazalet am fost singurul pelerin în dormitorul destul de mare, cu paturi supraetajate și cu toate serviciile necesare. Drumul de astăzi este bine marcat și peste tot ești la umbra copacilor. Peisajele sunt încântătoare, vremea este răcoroasă, așa că sunt condiții optime pentru mers. Menționez că în această noapte am dormit acoperit cu o plapumă lungă și lejeră, ceea ce nu s-a mai întâmplat până acum. După câțva timp, drumul începe să urmeze cursul pârlului Vèbre, care apoi se varsă în lacul Laouzas, unde sunt multe persoane venite în vacanță sau concediu, cu rulotele lor. După mai bine de două ore de mers, la capătul lacului ajung în satul Villelongue, unde găsesc biserica deschisă, ca peste tot până acum. Constat că în cartea de oaspeți de la intrare, mulți apreciază acest fapt și scriu și mulțumirile lor; la fel fac și eu. Am răsfoit-o apoi și nu am întâlnit niciun român care să-și lase impresiile în ea. Este o bisericuță frumoasă, curată și liniștită, unde vezi obișnuitele statui ale sf. Tereza de Lisieux, sf. Ioan Vianney și sf. Ioana d'Arc. Las în urmă bisericuța cu o oarecare strângere de inimă, căci m-am simțit tare bine în ea, și-mi continui drumul. La multe intersecții vezi scoica și crucea sf. Iacob de Compostela, simbolurile universale ale acestui drum prin atâtea țări europene. Alături de ele sunt culorile specifice alb și roșu, începând de la Arles, cu indicativul GR 653, adică Grand Randonées, și cu acest indicativ va continua până la Col de Somport, la intrarea în Spania. Cu câțiva km înainte de Salvetat sur Agout începe coborârea, iar spre amiază ajung în această localitate unde mă opresc la o biserică deschisă, curată,

liniștită, impunătoare, cu multe scaune în toată biserica, așa cum am văzut și în multe altele. Când văd atât de multe scaune și când știu că atât de puține sunt ocupate, îmi spun mereu că biserica franceză este mereu dispusă să-i primească pe toți și să vadă din nou bisericile pline. Mă tem însă că acest vis se va împlini poate peste sute de ani, dacă biserica va fi capabilă, ca în antichitate, să construiască o nouă lume creștină, de data aceasta fără a se mai amesteca prea mult cu statul în opera ei evanghelizatoare.

Biserica din Salvetat sur Agout

După obișnuitul prânz pe bancă și o scurtă siestă, repornesc spre Anglès, de care mă despart 20 de km. Drumul este mereu prin pădure și la un moment dat nu mai găsesc

semnele distinctive, culorile specifice alb și roșu. De câteva ori am auzit că sunt persoane interesate să facă să dispară marcajul drumului, pentru că au interesele lor pe terenul pe unde trece acesta și nu-i agreează pe pelerini, cu atât mai puțin pe simplii turiști. De mare ajutor îmi este GPS-ul de pe telefonul meu Samsung, cu ajutorul căruia reușesc să ajung la o stradă ce duce spre Anglès. Ajuns pe stradă, nu știu cum să explic, dar am norocul să vină în întâmpinarea mea un bătrânel care mă întreabă dacă nu cumva m-am rătăcit și dacă nu am nevoie de ajutor pentru a regăsi drumul. Plăcut surprins de această întâlnire neașteptată, îi răspund că chiar așa stau lucrurile. Se duce imediat în curte (are o casă de vacanță pe malul lacului La Ravège) și mă invită în mașina lui cu care mă duce pe un drum forestier până la un punct unde este indicat drumul sf. Iacob. Imi zice că până la Anglès mai sunt șase km, îmi urează drum bun și face apoi calea întoarsă spre casă. Un așa gest gratuit din partea unui necunoscut, care-ți apare imediat în cale și îți intuiește problema, mă lasă un timp fără cuvinte. Imi continui drumul până la destinație, unde ajung spre seară și caut cazare la gîte comună, care este lângă poștă, o improvizație cu șase paturi într-un fel de magazie sau ce o fi fost înainte. Aici întâlnesc trei franțuzoaice care au pornit de curând pe acest drum și înțeleg că se vor opri peste câteva zile. Noaptea trece cam greu aici, aerul este închis, căci ferestrele sunt foarte mici, aproape de tavan (îmi dă senzația de celulă de pușcărie) și abia aștept să se facă ziuă și să plec din spațiul acesta îngust și neprimitor. Trebuie să spun că Anglès este în bună parte un fel de sat de vacanță, extins pe o suprafață destul de mare, cu multe

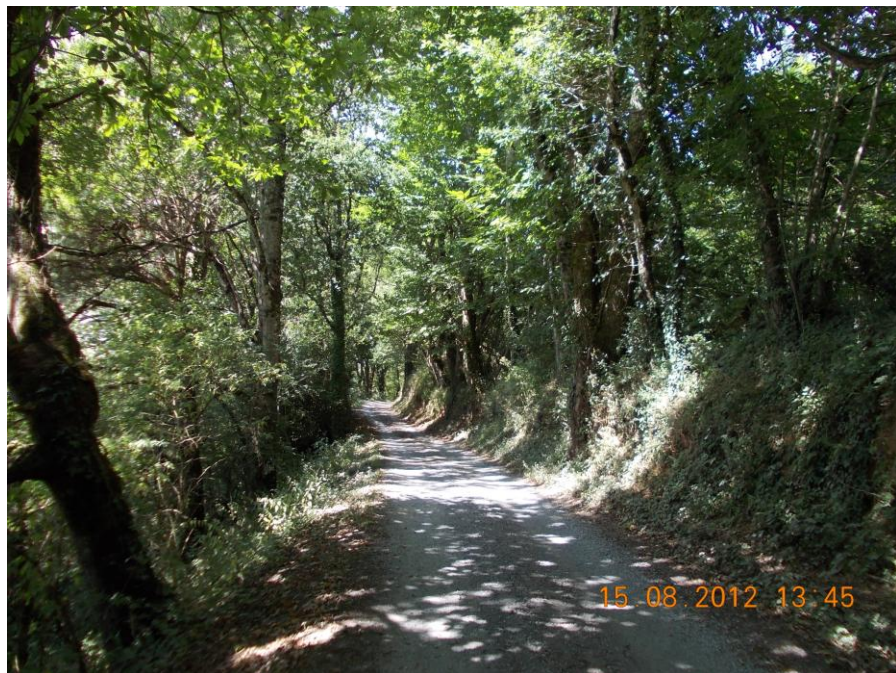
case noi ale oamenilor ce-și permit o a doua locuință, sau poate a treia. Partea veche a satului este mică, înghesuită și îmbătrânită și de aici îmi iau de mâncare pentru ziua ce va urma.

Miercuri, 15 august: Anglès–Castres: 37 km

Dimineată las în căsuța poștală de la primărie costul cazării, adică 8 euro, și trăgând adânc aer în piept și invocând binecuvântarea Domnului și protecția sf. Iacob, pornesc la drum, din nou prin pădure. Rucsacul atârână destul de greu, căci a trebuit să mă aprovizionez cu hrană și multă apă (șase litri), deoarece pe traseul de astăzi nu sunt speranțe să găsesc ceva. Astăzi este sărbătoare mare și îmi îndrept gândul și rugăciunea către Sfânta Fecioară Maria. Pot să mă rog și să cânt cât pot de tare, căci oricum nu deranjez pe nimeni. Imi aduc aminte de scumpa mea mama, care sărbătorea cum putea mai bine această zi, cel mai adesea prin pelerinaje la Cacica, și mă gândesc că ea mă privește acum din ceruri, ceea ce-mi aduce o mare consolare în suflet și o seninătate interioară care nu poate fi decât rod al Cerului. Cât de mult își dorea mama mea să meargă și în alte pelerinaje, să viziteze și alte țări și nu a putut. Domnul a chemat-o repede la Dânsul, împlinindu-i, sper, aceste dorințe ale ei: de sus din ceruri se bucură de vederea tuturor locurilor de pelerinaj la care a visat aici pe pământ. Si mă gândesc că eu am privilegiul acesta, și nu cred că îl merit așa cum l-a meritat ea,

dar nepătrunse sunt căile Domnului, iar mie nu-mi rămâne decât să fiu adânc recunoscător.

După opt km ajung într-un sătuc, Bouisset, dar cum astăzi este sărbătoare, nu observ nicio mișcare. Peste puțin timp le ajung din urmă pe doamnele cu care am dormit astă noapte în acea improvizație de gîte. Ele au plecat de acolo cu noaptea în cap, probabil mai sătule decât mine de așa-zisele condiții de cazare. Pentru puțin timp mergem împreună, apoi le las în ritmul lor și-mi iau avânt spre Boissezon, finalul primei părți a drumului de azi, care este la 21 km depărtare de Anglès.

In drum spre Boissezon

Cu vreo șase km înainte de această localitate, drumul iese din pădure și-ți oferă o panoramă enormă în fața ochilor. Atât cât poate cuprinde privirea, ai în fața ta multe localități, dealuri și coline pline de verdeață și copaci, iar privirea nu se mai satură să privească asemenea priveliști. Le îmbrățișez pe toate cu privirea și cu inima, îndelung, cu nesaț. Mi-aș dori să fiu un vultur și să zbor peste toate, să le pot vedea mai bine. Franța este foarte frumoasă!

Pe de altă parte, înțeleg că de aici încolo zona muntoasă, acoperită de păduri în care am intrat mai ales de la Lunas, se cam termină și de acum voi merge mai mult pe platou. Cum am mai spus deja, și vegetația și clima se schimbă, Mediterana lăsând loc de acum Atlanticului. Coborând de la 700 la 300 de metri altitudine, ajung la Boissezon, unde totul este închis. Găsesc totuși un restaurant numit Doi mușchetari, pe malul unui pârau, unde mănânc o omletă destul de mare. Este prima masă servită la restaurant, dar prețul este cam același cu cel ce l-as fi plătit cumpărând de mâncare de la un magazin; pentru câteva ouă, un suc de portocale și o sticlă cu apă, plătesc 9 euro. Mă înarmează apoi cu mult curaj și răbdare pentru etapa a doua a drumului de astăzi, spre Castres. După o primă parte nu prea lungă prin pădure, decid că este mai scurt drumul dacă merg pe șosea, mai ales că astăzi traficul este destul de redus. Soarele se mai ascunde după nori, ceea ce reprezintă un mare avantaj, și spre seară ajung la Castres. Aici am o adresă primită de la alții, a unui medic în vârstă, Bernard Py, care are o casă mare vis-à-vis de cazarma parașutiștilor. Acum câțiva ani i-a murit soția și de atunci casa lui a devenit loc de cazare pentru pelerini.

Ajungând la casa lui, constat că am în fața mea un om deosebit, educat, atent, grijuliu chiar cu oaspeții, iar de la alți doi pelerini ce-i întâlnesc aici, aflu alte lucruri care confirmă primele mele impresii. Acest domn a stat aproape un an în lagărul de exterminare de la Dachau, la vârsta de 19 ani, și aici a fost ajutat de un preot corsican să se convertească cu adevărat la Dumnezeu. A scris o carte despre perioada petrecută în lagăr. Aș vrea să am timpul și posibilitatea să o citesc. Acum, alături de pelerini, găzduiește în casa lui o mamă cu fiica ei, ambele având grave probleme, n-am înțeles bine de ce natură. Cu el merg la sf. Liturghie de seară la o biserică din apropiere, și sunt foarte mulțumit pentru aceasta. În timpul Liturghiei un gând anume m-a lovit parcă: Maria înălțată la cer mă imploră parcă să-mi urmez chemarea și destinul, să mă ridic spre înălțimi, spre sfințenia vieții și să nu mă bălăcesc în mediocritate. Mă surprinde acest gând, îndemn insistent ce l-am simțit deodată și cu putere în sufletul meu, fără să mă fi gândit anterior la așa ceva. Si acum reflectez la el și-mi zic că, de fapt, spre asta sunt chemat, iar acest pelerinaj trebuie să fie și un lung drum de purificare interioară, de detașare de mediocritate și nimicurile omenești ce le văd adesea în jurul meu și care mă obosesc și-mi displac. Viața mea îmi este dată pentru mai mult, pentru a privi spre înălțimi, iar Maria, o rog să mă tragă spre ea, spre ceruri.

După sf. Liturghie, d.l Py mă plimbă puțin prin centrul orașului, arătându-mi o grădină care imită grădina de la Versailles a lui Ludovic al XIV-lea. Imi arată apoi și multe case care coboară, ca la Veneția, în apa râului Agout și-mi spune că

în apele acestuia nu cu mult timp înainte oamenii prelucrau pielea animalelor.

Joi, 16 august: Castrès–Revel: 40 km

Este ora 17.50 și mă aflu la Sorèze, la 7 km de Revel. M-a răzbit foamea și am servit prânzul și cina, ca de obicei, pe o bancă. Alături de obișnuitul sandviș, se adaugă o sticlă mare cu ceai cu gust de lamâie, și toate împreună costă 7 euro, de la magazinul din sat. Ziua de astăzi a început bine cu un mic dejun în casa d.lui Py, împreună cu un tânăr cuplu francez, Ecaterina și Martin, din Compiègne, lângă Paris. Ei au pornit de la Arles. Martin este inginer, profesor la universitate, iar Margareta nu spune cu ce se ocupă, dar pare și ea o intelectuală. Tare amabil d.l Py, care mi-a cumpărat pâine și un croissant. Cazarea la el nu are un preț stabilit; fiecare lasă în cutiuța cu inscripția "donativo" de pe holul de la etaj cât consideră de cuviință. Datorită generozității și ospitalității sale deosebite, las 20 de euro, deși Martin îmi spusese că de obicei pelerinii lasă 10 sau 15 euro. Dar când mă gândesc că mi-a pus la dispoziție o cameră mare cu un pat foarte confortabil, că m-am relaxat în baie și că am mâncat atât de bine, suma mi se pare mică.

Înainte de ora 7, pornim la drum, iar d.l Py îmi pune o ștampilă în pașaportul meu de pelerin. Traversăm orașul încă adormit, traversăm și râul Agout și tot discutând, de toate, timpul trece mai repede. La Viviers-les-Montagues întâlnim o procesiune în cinstea sf. Roch, ce se sărbătorește astăzi și ne

oprim și noi pentru a ne ruga împreună cu ceilalți credincioși ai satului, care au în frunte o statuie a acestui sfânt în haine de pelerin, cu bastonul în mână, iar înaintea lui sunt și două icoane. Preotul este îmbrăcat civil și conduce procesiunea pe care o lăsăm după puțin timp și ne urmăm drumul nostru. Întâlnim pe cale și o moară de vânt, dar care nu mai are elicele; o admir cu o oarecare curiozitate și îmi aduce aminte de Olanda și de Don Quijote.

Facem apoi o pauză la umbra unui copac, căci Margareta se simte obosită, iar apoi plecăm din nou cu destinația En Calcat. Aici se află două mari mănăstiri benedictine, una pentru bărbați (sunt vreo 60 de călugări) cu patronul sf. Benedict, iar cealaltă pentru femei (vreo 60 de călugărițe) cu patroana sf. Scolastica, unde ne oprim. Avem ocazia de a asista la rugăciunea lor de la ora 14. Toate se adună în cor, după ce se înclină în fața sf. Sacrament din altar și începe rugăciunea, cântată cu calm și pietate. Imi curge în gânduri și simțire ritmul lent și plăcut al muzicii, și deși mă înalță către ceruri, din când în când trupul mă coboară spre odihnă și somn; dar nu mă las dominat de efectele oboselii. După rugăciune, vizitez magazinul lor, alăturat bisericii, unde au multe produse alimentare, ornamentale și religioase tipice unei mănăstiri. Imi place mult solemnitatea, sobrietatea, frumusețea, curățenia de aici. Zidurile sunt din piatră, înalte, robuste și redau ceva din specificul benedictin; nu degeaba, papa Paul al VI-lea l-a declarat pe Benedict ca patron al Europei, al civilizației și culturii occidentale.

Părăsim apoi mănăstirea și mă despart de cei doi însoțitori de astăzi, cu promisiunea că vom ține legătura prin poșta electronică. Ei se vor caza la mănăstirea de călugări, iar eu îmi continui drumul spre Revel, ținta acestei zile, și care se află la o distanță de 17 km de aici. Cu cât mă apropii mai mult de localitate, cu atât oboseala se face mai simțită, așa că la Sorèze mă opresc și mănânc într-o mică piață de lângă strada principală. Imi reiau iarăși drumul, cu forțe noi, și seara ajung în orașelul Revel. În centru, te impresionează piața în mijlocul căreia tronează o clădire mare, pătrată cu un acoperiș enorm ce iese mult în afara zidurilor, sub care cred că odinioară era piața de legume, sau pentru alte produse. Acest acoperiș este susținut la margini de stâlpi groși din lemn. Interesantă clădire cu acest acoperiș gigantic ce protejează o bună parte a pieții. Poate că acest model de clădire este tipic pentru această regiune a Franței.

Piață din Revel

Găsesc cazare la Gîte d'etâpe comunală, pe o străduță în centru, aproape de oficiul de turism. În pragul ușii mă întâmpină o doamnă cam la 65 de ani, scundă, blondă și surâzătoare. Este o voluntară din asociația sf. Iacob, care are în grijă casa pentru pelerini. Sunt șase paturi aici într-un dormitor și suntem trei pelerini, eu și două femei care tocmai își încheie pelerinajul pe care l-au început la Arles. La cină schimbăm câteva vorbe, iar apoi ele merg la odihnă. Eu mai rămân însă cu voluntara la discuții, căci are chef de vorbă. Este originară din Bretagne și face voluntariat în diferite hanuri pentru pelerini. Imi spune că nu-s prea mulți pelerini pe aici, deși condițiile de cazare sunt superioare celor din Spania, iar ospitalitatea și

serviabilitatea francezilor le întrec pe cele ale spaniolilor, cel puțin atât cât am putut eu observa și experimenta. În Spania, numărul pelerinilor crește de la un an la altul, însă ceea ce-i curios este faptul că în anii în care sărbătoarea sf. apostol Iacob este în zi de duminică, în acei ani numărul pelerinilor nu crește. Explicația ei este că în acei ani mulți nu pornesc în pelerinaj, temându-se că vor fi prea multe persoane, că va fi îmbulzeală, dezordine, că nu vor găsi locuri pentru cazare, ceea ce însă nu se verifică, ci, dimpotrivă, spaniolii pregătindu-se mai bine pentru a primi un număr crescând de pelerini.

A doua zi, la micul dejun pe care ea l-a pregătit în minimile detalii, îmi pune să ascult muzică de pe un cd, cu melodii specifice pelerinajului sf. Iacob, de pe partituri găsite în bazilica de la Santiago de Compostela, melodii ce sunt, unele dintre ele, din secolul al XII-lea. Din corala care cântă face parte și ea și-i citesc satisfacția pe față. Cântăm împreună imnul sf. Iacob (l-am cântat și aseară împreună cu celelalte două pelerine), îmi iau rămas bun de la ea și pornesc pentru o nouă zi ce se anunță lungă și foarte călduroasă.

Vineri, 17 august: Revel–Montferrand: 37 km

Drumul de astăzi este doar pe lângă un canal, La Rigole, care alimentează marele Canal du Midi, care traversează sudul Franței, din zona Marsilia și ajunge la Bordeaux și la Atlantic. La Rigole este lung și până la km 14 nu găsești nimic de mâncare sau de băut, așa că trebuie să te aprovizionezi înainte de plecare.

Canalul La Rigole

După 14 km ajungi la un mic lac, Lencas, lângă care este un restaurant unde servesc o înghețată și un fel de clătită și plătesc 9 euro. Foarte scump! Mai bine mă abțineam. Soarele strălucește cu toată puterea, dar este contracarat de un vânt continuu care face aerul mai respirabil. Drumul pe lângă apa canalului este flancat de copaci, iar umbra lor este ca o binecuvântare cerească. Din când în când mai întâlnesc câte un biciclist, sau familii la plimbare, dar nici urmă de pelerini. Merg grăbit și în liniște, singur cu gândurile mele, rugându-mă, meditând, bucurându-mă de tot ce văd.

Mă uit din mers la apa care curge și eu constat că merg mai repede decât cursul ei. Mă bucură aceasta, dar apoi îmi vine un alt gând: într-o zi eu mă voi opri, dar această apă va continua să curgă. Nu sunt decât un simplu pelerin pe drumul acestei vieți. Intr-o zi drumul meu se va termina, dar mulți alții vor continua să meargă, și tot așa înainte, tot așa ca și în trecut, de când este lumea. Imi aduc aminte de anul trecut, pe drumul din Spania meditam uneori la același curs al vieții: chiar dacă tu te oprești pe drum, alții vor continua să meargă mai departe, și, de fapt, important nu ești tu, ci drumul pe care îl parcurgi, și mai ales cum îl parcurgi, cu cine, cu ce, pentru cine și pentru ce anume. Totul este marcat de mers și de sensul mersului. Cursul liniștit al apei mă îndeamnă acum la aceleași reflecții. Admir liniștea și curățenia care domină peste tot și tare mult aș vrea ca și apele de la noi să fie la fel de curate. Trebuie neapărat să învățăm mai bine să fim curați și ordonați și să respectăm tot ce este în jurul nostru, să respectăm creația lui Dumnezeu, ai cărei administratori credincioși ar trebui să fim.

Imi ascult doar pașii ce se aud ușor pe pietrișul drumului îngust, urmându-mi în liniște cursul gândurilor și reflecțiilor mele, netulburate de nimeni și nimic. Uit chiar și de greutatea rucsacului burdușit cu mâncare și apă, pentru un drum așa lung, dar atât de frumos, pitoresc chiar.

Marele avantaj al acestui canal pentru pelerini și pentru toți cei ce se plimbă pe malurile lui constă în faptul că te protejează de soarele dogorător. Mă uit la GPS și constat că are nenumărate bucle; dacă l-ar fi construit drept, drumul până la destinație ar fi fost înjumătățit. Spre seară mă apropii de Montferrand și îndrăznesc să-l apelez la telefon pe proprietarul ce mă va găzdui, al cărui număr de telefon mi l-a dat gazda de la Revel. Foarte amabil, vine până la canal pentru ca să mă ducă la casa lui care este pe vârful unei coline de unde ai o perspectivă minunată pentru regiunile învecinate. Casa este de fapt un vechi castel amenajat, iar aici întâlnesc alți trei pelerini, un cuplu din Quebec și o doamnă de lângă Paris.

Cina este abundentă și discutăm despre multe. Aflu că gazda face parte dintr-o asociație religioasă "Charitas Christi", iar casa aceasta este pusă de 15 ani la dispoziția pelerinilor. Primesc o cameră mare cu un pat foarte mare, unde dorm ca un pașă, după ce fac un duș într-o baie de lux.

Sâmbătă, 18 august: Montferrand–Baziège: 27 km

A doua zi dimineată suntem serviți cu un mic dejun copios, după care vizităm capela casei, dedicată Fecioarei Maria, de unde vine și numele acestei case, "La Porte de Marie". La plecare suntem însoțiți de un alt bărbat care ajută gazda în treburile de aici (sau așa am înțeles eu) și coborâm spre Avignonet – Laurgaix, unde facem aprovizionările pentru această zi în care vom merge doar pe malul renumitului "Canal de Midi". Aceeași umbră a copacilor ca și ieri, iar timpul trece repede, căci avem multe să discutăm. Bărbatul din cuplul canadian este la pensie. A fost profesor de istorie și geografie. Imi pare o persoană foarte credincioasă, interiorizată și care gândește mult înainte de a spune ceva. Este de origine irlandeză, strămoșii săi stabilindu-se în Canada la sfârșitul secolului al XIX-lea, după foametea care a decimat nenumărați irlandezi. Mă întreabă o sumedenie de lucruri despre România și din când în când îmi vorbește despre Irlanda, despre irlandezi și istoria lor zbuciumată. În tonul vocii îi simt emoția și dragostea pentru înaintașii săi, bravii și încercații irlandezi.

După un timp ne oprim pentru a le aștepta pe cele două doamne rămase în urmă. Mă uit la franțuzoaica de lângă Paris și pe lângă faptul că este cam voluminoasă, are și un rucsac enorm pe umeri. O rog frumos să mă lase să-i duc eu rucsacul și să-l ia ea pe al meu, care este cam jumătate față de al ei. Acceptă cu greu, iar eu sunt mulțumit dacă pot să fac o faptă bună. O observ cum se minunează de rucsacul meu, probabil întrebându-se cum de mie îmi este suficient unul atât de mic în

comparație cu al ei, dar o văd bucuroasă și asta contează. Luăm prânzul pe malul canalului, povestindu-ne între timp tot felul de istorii legate de pelerinaj sau de locurile noastre natale. Doamnele mă întreabă, printre altele, de ce am decis să devin preot și ce-i mai important în viața mea. Le răspund că nu eu am decis să devin preot, ci Dumnezeu m-a chemat, iar eu am răspuns. Iar ce-i mai important: coerența cu propria conștiință și cu propria vocație. Ne continuăm apoi drumul, oprindu-ne unde sunt ecluzele, pentru a vedea cum sunt mutate dintr-o parte în alta vaporele și șalupele. Toate angrenajele sunt comandate electronic, dar există și posibilitatea de a le manevra mecanic, în cazul în care sistemul electronic nu mai funcționează. Spre ora 15 ajungem la "ecluza porcilor mistreți", după care părăsim canalul, iar după alți doi km ajungem la destinație: hanul pelerinilor de la Baziège, unde ne întâmpină doi voluntari, un bărbat și o femeie de origine din Bretagne. Ca și în alte părți, și aici gazdele sunt foarte atente cu noi. Toți patru suntem cazați într-un mic dormitor, simplu și curat.

Seara vizităm biserica satului, unde tocmai s-a terminat celebrarea sfintei Liturghii. Imi pare tare rău că nu am știut la ce oră se celebrează liturgia. În biserică se păstrează o "coloană sfântă" pe care sunt inscripționate numele a mulți martiri ai antichității. Ne facem și aprovizionarea pentru mâine, iar la 19.30 este cina, în timpul căreia scriu aceste rânduri; cei trei pelerini iau cina împreună cu gazdele. Eu le-am anunțat că seara nu mănânc, sau servesc doar un ceai sau lapte. Nu s-a întâmplat nimic deosebit astăzi, dar a fost foarte util faptul că ne-am cunoscut puțin între noi. Si din discuțiile avute am

priceput că și ei se plâng de lipsa de preoți. Aceștia sunt foarte puțini și mulți dintre ei aleargă de ici, colo pentru celebrările liturgice sau alte activități, și nu prea au timp să stea cu credincioșii. În plus, mulți sunt singuri, ceea ce nu-i tocmai bine atât pentru sufletul, dar și pentru trupul lor. Am constatat și eu acest mare inconvenient. Dar, dincolo de toate aceste dificultăți, pentru un preot esențială este coerența cu propria vocație. Si poate că sărăcia lor materială reprezintă și un avantaj, ajutându-i să fie mai liberi în ministerul lor și mai detașați de bunuri, bani și alte lucruri materiale. În clădire, oaspeții au pus muzică bună, irlandeză, iar acum se aude muzică de orgă; un bun fundal pentru cină și discuțiile celor de la masă.

Duminică, 19 august: Baziège–Toulouse: 31 km

Astănoapte, în micul nostru dormitor, doamna căreia i-am dus rucsacul s-a tot învârtit în pat, și pe cât este de voluminoasă, pe atât de rapide și zgomotoase i-au fost mișcărilor, așa că somnul meu, și nu numai al meu, a fost întrerupt de multe ori. Mă întreb cum a dormit canadianca de deasupra ei, căci când se rotea și patul se mișca destul de tare. Dar așa este la comun, iar în pelerinaj împărți totul cu ceilalți, și bune și mai puțin bune.

Dimineața, cele două gazde ne-au pregătit micul dejun pe care eu l-am îmbogățit cu două ouă și cu mult lapte. Apoi am pornit cu toții la drum, după ce am ascultat și imnul drumului de pelerinaj al sf. Iacob. Ca și ieri, și astăzi, drumul este tot pe

malul canalului, ceea ce aduce mai multe avantaje: este puțin mai scurt decât cel stabilit de GR 653 și prezent în ghiduri, în al doilea rând, mergi mereu la umbra platanilor ce flanchează ambele maluri și-ți permite să mergi și în timpul amiezii, dacă te țin picioarele, și nu în ultimul rând, nu poți greși drumul, căci mergi doar pe mal și nu ai cum te rătăci.

Le canal de Midi

Ritmul în care merg însoțitorii mei nu prea mă mulțumește, și dacă ieri am acceptat să mergem împreună și pentru a ne cunoaște și pentru a-i duce rucsacul doamnei Cristina (am aflat cum se numește), astăzi decid să merg înainte, singur. Probabil că d.na Cristina ar fi dorit să-i duc rucsacul și astăzi, dar poate așa se lecuiește și la următorul

pelerinaj își va lua mai puține lucruri din garderoba personală. Ea a pornit de la Arles și astăzi, la Toulouse, își încheie pelerinajul. Dimineată, la plecare am admirat-o când a spus că va relua pelerinajul și va ajunge în Spania.

Drumul de unul singur sub umbra platanilor îmi place foarte mult și am timp să mă gândesc la mine, să mă rog, să admir în liniște copacii falnici, bicicliștii destul de numeroși, vasele de pe canal, și nu sunt puține. Cu cât mă apropii mai mult de oraș, cu atât crește numărul vaselor pe canal, ca și numărul celor pe bicicletă sau al celor ce aleargă. Cu rucsacul de pelerin în spate, constat că sunt singur, urmat undeva în spate de ceilalți trei. Ajung la periferia orașului și nu departe de canal sunt mai multe sate ce comunică de o parte și de alta a canalului prin străzi înguste ce trec peste poduri bine construite și pe care îți face plăcere să le privești. Văd și indicatorul pe care scrie Toulouse și simt o bucurie cu totul deosebită. De când doream să ajung în acest oraș! În primele ore ale după amiezii, după ce trec de un complex universitar, sunt deja în oraș și iau metroul care mă va duce la un centru pentru tineri, lângă stația de metrou Jolimont. Acesta este destul de mare, are camere cu două sau trei paturi, iar eu nimeresc într-o cameră cu un tânăr din Bretagne, Alain, care a venit aici ca să-și caute locuință cu chirie pentru perioada studiilor.

Seara ies în oraș pentru a merge la sf. Liturghie. Mă surprinde neplăcut numărul mare al drogaților și al fetelor de trotuar pe care le văd într-o mică piață unde găsesc deschis un magazin alimentar. Îi compătimeșc pe acești oameni al căror

prieten este câinele de lângă ei, iar fetele acestea probabil nu au niciun prieten sau prietenă adevărată. În centrul oraşului particip la sf. Liturghie în biserica dedicată sf. Ieronim. Mă bucur mult să văd aici atât de mulţi credincioşi, cei mai mulţi tineri sau adulţi albi, dar şi mulţi negri. Preotul care celebrează este tot negru şi ţine o predică puţin patetică pe care însă o citeşte de pe foile ce le are în faţă. Constat tot cu plăcere că majoritatea celor prezenţi se şi împărtăşesc. De când am intrat în această ţară, nu-mi amintesc să fi văzut atât de mulţi credincioşi la liturghie şi la împărtăşanie.

Centrul oraşului este dominat de biserica Saint Sernin şi de Capitoliu, lângă care funcţionează şi primăria. O clădire impunătoare ce domină piaţa dreptunghiulară plină de baruri şi restaurante, iar mesele acestora sunt toate ocupate. Sunt şi mulţi turişti ce se plimbă prin piaţă. Imi permit o îngheţată mare, artizanală, pe care o savurez cu o plăcere deosebită, fără reţineri. Văd că în jurul meu, mulţi fac acelaşi lucru, şi ce poate fi mai apetisant după o zi caniculară şi când ştii că ai un loc unde să-ţi pleci capul. Nu-ţi rămâne decât să te bucuri. S-a lăsat seara, dar oraşul forfoteşte de lume. Nu departe de piaţa centrală este un carusel mare şi foarte frumos, plin cu copii, iar părinţii îi urmăresc grijulii de pe margine. Pitoresc, oraşul acesta! Si am văzut doar o frântură din el, aici în centru. Mai am timp şi mâine dimineaţă să-l vizitez, căci trebuie neapărat să-mi găsesc alte sandale. Vreau tot marca Geox, cu talpa interioară groasă, din piele, pentru ca piciorul să nu se înfierbânte. La Revel mi-am cumpărat o pereche cu talpa groasă, moale pe interior, dar le-am abandonat căci erau din cauciuc şi de la magazin până la casa pelerinilor, tălpile mele deja se înfierbântaseră.

Toulouse, biserica sf. Sernin

Luni, 20 august: Toulouse

Am colindat tot orașul în căutarea sandalelor marca Geox și nu am găsit. Le-au scos din vânzare și se pregătesc să introducă încălțăminte de toamnă. Am găsit sandale no name la centrul comercial Leclerc din zona aeroportului, care aici se numește "Constelația aeriană". Impunătoare denumire, poate pentru că acest oraș are cea mai mare fabrică de componente pentru avioane. Nu știu dacă nu cumva aici se și assemblează avioanele.

În oraș, căldura este aproape insuportabilă și transpiri fără să miști un deget; sunt convins că acum se ating recorduri la consumul de înghețată și alte răcoritoare. M-am retras seara în cameră să mă odihnesc, dar nu am reușit deoarece colegul Alain fumează cu nonșalanță, deși este interzis fumatul în camere. Mă duc la recepție, plângându-mă de acest fapt, iar doamna de aici, tare de treabă, îmi dă o altă cameră, așa că îl las pe vecin să fumeze nestingherit. Nu s-a jenat deloc când am plecat și nici nu și-a cerut scuze în vreun fel. În noua cameră, direct la stradă, zgomotul se aude ca și cum aș fi pe trotuar. Este foarte cald și sunt mereu transpirat. Cu dopurile în urechi, zgomotul se atenuează considerabil, dar tot se aude, căci sub mine este de fapt o intersecție de străzi. Abia aștept să părăsesc orașul. Este mult prea cald și prea mult zgomot. Sejurul meu la Toulouse, la Residence sociale des apprentis et des jeunes travailleurs de Jolimont s-a terminat și nu-mi pare rău deloc. Pentru două nopți, am plătit aici 32 de euro. Am cerut cazare doar pentru o noapte, dar de la recepție mi-au zis că ei oferă

cazare pentru minim două nopți, și cum altă posibilitate de cazare ieftină nu am găsit, am acceptat această variantă.

Ceea ce am remarcat în Franța încă de când am intrat și apoi am înțeles mai bine este grija socială și corespunderea ei în spațiul public. În fiecare localitate găsești magazine alimentare sau mixte cu produse la prețuri acceptabile. Și dacă firmele ce se respectă au un orar mai scurt de deschidere la public, magazinele alimentare sunt deschise (unele) de la ora 7 dimineăta, iar unele din ele nu închid în orele prânzului. Am observat apoi cum sunt amenajate spațiile publice, trotuarele, micile parcuri. În orice parc, părculeț sau spațiu public mai liniștit găsești bănci, la umbră, coșuri de gunoi, toalete, spații verzi, flori, fântâni arteziene. Zonele pentru circulația pietonilor sunt bine delimitate de cele destinate circulației mașinilor și te simți în siguranță pe ele. La fel, grija pentru oameni o notez și în prețurile mici ale transportului urban, ca și în confortul mijloacelor de transport. Chiar dacă Franța are o orientare politică de stânga, aceasta nu înseamnă doar ideologie pură, ci grijă concretă pentru binele cetățenilor. De notat în acest sens este și ajutorul acordat șomerilor în valoare de 450 euro lunar, ceea ce cred că poate fi și un mijloc de favorizare a lenei celor care au mai puțin chef de muncă.

Și un alt aspect al vieții francezilor: Le place foarte mult să stea la un pahar de vin, o cafea sau un suc la o măsuță, în fața barului, discutând îndelung, liniștit, fără a gesticula prea mult, așa cum fac italienii. Și asta mai ales în orele calde ale după amiezii, sau seara. Peste tot, mesele barurilor, ale braseriilor

sunt pline, ceea ce înseamnă că totuși, oamenii se bucură de un anumit confort economic, financiar. Franța are o viață publică, tipică, în care observi spiritul ei liber, social, manierat. Mi se par a fi oameni care preferă mai mult să stea la o cafea sau bere, timp îndelungat la măsuța barului decât la o masă copioasă, solemnă, într-un spațiu închis, eventual bine delimitat de garduri înalte și păzit de câini feroși, așa cum am văzut adesea în lumea noastră românească.

Marți, 21 august: Légevin–Gimont: 39 km

Zgomotul și canicula pe care le simt în Toulouse mă determină să ies cât mai repede posibil din acest oraș. Asta și datorită nopții în care am dormit foarte puțin din cauza căldurii excesive și a zgomotului străzilor de sub fereastră. Iau un autobuz până la periferie, la Légevin și răsuflu ușurat când ajung să nu mai simt în jurul meu invazia de mașini. După ce ies din localitate, întâlnesc din nou copacii și umbra lor; ce încântare! Imi lipseau. Imi admir și noile sandale și sper să mă țină până la capăt. Nu au costat mult, dar mi se par practice. După 15 km ajung la L'Isle Jourdain, o localitate liniștită unde mă opresc pentru a mânca o salată de 5, 5 euro. Degeaba insistă ospătarul să mai cumpăr ba ceai, ba cafea, sau sucuri. Imi ajunge aceasta, iar apoi, pe furiș adaug în ea o porție bună de cașcaval ce-l am în rucsac. Ies apoi puțin prin localitate și-mi atrage atenția o mică frizerie, unde admir în vitrină întreaga istorie a instrumentelor de tuns și bărbierit, dar și multe

fotografii de epocă ale marilor înotători și cu formații muzicale cu instrumente de suflat. Nu pricep asocierea între frizat, sport și muzică, dar niște motive or fi.

Ajung apoi în piața centrală dominată de clădirea primăriei pe frontispiciul căreia domină un ceas iar sub el este lozinca revoluției franceze, cu litere mari, în culoare roșu-violet: libertate, egalitate, fraternitate. Deziderat al republicanilor francezi de odinioară și de astăzi, un scop mereu de atins. Mă gândesc că de cealaltă parte a Europei și în alte țări de influență comunistă, a fost sau încă mai este steaua roșie, secera și ciocanul, adică ateismul și lupta de clasă, alte deziderate, alte ideologii, asemănătoare dar și antagonice cu cele ale revoluției franceze. Oricum, ideologiile au condus, manipulat, servit sau masacrat mase enorme de oameni. Oare pentru binele oamenilor nu-i mai bună învățătura Evangheliei și libertatea adusă de Cristos? Oare în locul lui Robespierre, a lui Marx, Lenin, Fidel Castro nu-i mai bun Martin Luther King sau Ioan Paul al II-lea? În locul armelor, nu-i mai bună muzica unei chitare? Oare vor ajunge vreodată instituțiile să înțeleagă ca omul și viața lui sunt de neatins, și că el, capodopera creației, are deasupra lui doar pe Dumnezeu creatorul și răscumpărătorul său? Sunt întrebări ce mi le pun și nu este prima dată când mă frământă aceste gânduri. Lozinci pe frontispicii de clădiri, instituții, acceptate sau introduse cu forța în conștiințele oamenilor. Nu de lozinci duce lipsă omenirea, ci de iubire!

Intr-un colț al pieței este un bar cu multe mese și doar doi clienți, deocamdată. Pe ceilalți i-a speriat canicula. Probabil,

din cauza căldurii, fata care servește scapă pe jos când unul, când altul din tacâmurile pe care le are pe platou. Văd și un muzeu al clopotelor, în spatele meu, în clădirea de zidul căreia mă sprijin, inaugurat de fostul președinte al țării, François Mitterand, la 16 decembrie 1994. Imi termin scurta vizită aici și pornesc mai departe, prin caniculă, căci mai am încă drum de parcurs. Sper să nu mă doboare căldura. Inchid caietul de însemnări, îl pun înapoi în rucsac, cu multă grijă, ca pe o relicvă, și la drum. Ultreya!

Ieșind din localitate, văd un lac de agrement pe care mulți practică ski acvatic. Îi invidiez pentru curajul și abilitatea lor. Imi vine să mă așez undeva la umbră și să-i privesc îndelung, dar gândul că mai am cale lungă mă ajută să înving tentațiile și să merg mai departe pe câmpul plan pe care nu văd altceva decât lanuri de grâu deja treierat, sau de floarea soarelui, cu pălăria aproape neagră, mică; se vede că au suferit din cauza secetei. Mă văd un fel de don Quijote, rătăcitor printre câmpuri, cu o pălărie mare, albă pe cap, mărșăluind prin caniculă, înfruntând-o, respirând un aer ce aproape te frige. O bună cură contra reumatismului și o probă de rezistență fizică și psihică în același timp, de mutare a propriilor bariere de rezistență. La limită, simt teama de a nu se repeta ce am pățit înainte de Lorgues, ca și bucuria de a constata că limitele sunt mai departe decât ceea ce-mi spune teama. Este, de fapt, o luptă cu mine însumi, un fel de competiție pe câmp deschis, greu de descris în cuvinte, dar captivantă, un mic episod dintr-un serial în derulare, un pas înainte spre o destinație fizică, geografică încă departe, dar atinsă în interiorul meu, și care mă poartă spre o

altă destinație fizică, care poate să fie la marginea următorului lan de floarea soarelui ce îl văd în zare, sau la următorul sat, și tot așa mai departe. Iar înaintarea pe teren se împletește strâns cu cea interioară, cu mersul înainte dirijat de voința și convingerea că trebuie să continui, iar canicula și oboseala din trup nu sunt altceva decât ocazii de purificare și de întărire a trupului.

După două ore de mers, ajung la Monferran – Savès, unde se poate admira o foarte frumoasă biserică cu un turn zvelt, impunător, iar după alți șase km ajung într-o mică localitate, Giscaro. Nu-i timp de stat, deși căldura parcă mi-a înmuiat și oasele. Dumnezeu trimite însă și câte o boare de vânt și câte un mic nor, care mai acoperă soarele măcar câteva minute. Mai am încă o mică rezervă de apă, care sper să-mi ajungă până diseară, când voi ajunge la Gimont. Trecând de capela de la Cazuhac, părăsesc drumul GR, pentru a mă îndrepta spre destinație: L'Étape Gimontoise, în centrul localității, pe strada națională, nr. 66. Este ușor de găsit, căci deasupra intrării planează o scoică uriașă. Mă întâmpină gazda, o doamnă tânără și foarte frumoasă, amabilă, care-mi arată tot ce trebuie să știu: dormitor, baie, toaletă, bucătărie. Vreau să-i plătesc cazarea, adică 12 euro, dar spune că pentru preoți este gratis. De unde a dedus că sunt preot? Probabil de la crucea ce o port la gât. Imi spune că și așa pe aici nu prea ajung preoți. Nu accept acest favor, și-i spun că orice serviciu trebuie remunerat, căci nici ea aici, nu poate oferi utilitățile pe gratis. Gazul, lumina, apa trebuie plătite. Acceptă zâmbind, iar apoi eu îmi văd de spălatul hainelor murdare. Dar întâi trebuie să mă

răcoresc sub duș, căci mă simt ca ieșit, salvat dintr-un cuptor. Sunt singur într-o cameră cu trei paturi. Mai târziu mai sosesc două femei, care se cazează în camera alăturată.

Întâlnindu-l apoi pe soțul doamnei, îmi spune că ei au cumpărat această casă, iar el a restaurat-o în întregime singur, ceea ce este admirabil. Recunosc calitatea a tot ce există aici. Casa păstrează aspectul rustic, dar totul este îngrijit, curat și cu bun gust. O construcție lungă, dreptunghiulară cu un hol lung și camere de o parte și de alta a holului în care există o masă cu un calculator unde se ține evidența pelerinilor și probabil problemele legate de administrarea casei. În capătul opus străzii, din hol ajungi într-o mică grădină cu câțiva pomi și viță de vie și două mese cu scaune. Ce frumos este să admiri asfințitul soarelui de aici, să vezi dealurile în depărtare scăldate în lumina roșietică a serii! Si câtă liniște, după zgomotosul Toulouse!

După ce-mi revin din oboseala zilei caniculare, ies prin localitate și-l întâlnesc din nou pe proprietar împreună cu băiatul lor, Luca, la fel de frumos ca și părinții lui. Imi vorbește despre acest orașel. Sunt vreo 3000 de persoane, crede el, din care cam 80 % sunt botezate. Au un preot stabil aici și tare de treabă. Numărul copiilor care merg la catehism este în scădere și pentru că presa vorbește de multe cazuri de pedofilie în rândul preoților catolici. Ii spun că această presă țintește anumite cazuri, generalizând și falsificând realitatea și nu ia în considerare faptul că majoritatea preoților sunt ca parohul lor, demni, la datorie. Este de acord cu mine și pare convins de rolul

pozitiv pe care îl are biserica și preoții ei. Ne despărțim, eu mulțumindu-i încă odată pentru ospitalitate și felicitându-l pentru realizările lui, iar el urându-mi succes și drum bun.

În localitate, admir atât piața centrală dominată de o clădire cu un acoperiș impunător, ce se întinde mult peste limita zidurilor, așa cum am văzut și la Revel, dar mai ales biserica care are un turn ce-l vezi de departe, foarte mare, din cărămidă. Este dedicată sf. Fecioare Maria, reprezentată de o frumoasă statuie în interior și de o altă statuie afară, în spate, amintind misiunile ținute aici de un prelat la sfârșitul secolului al XIX-lea. Pe frontispiciul bisericii, sus, deasupra intrării se citește și anul când a fost finalizată construcția: 1332. Este impunătoare, dar ca mai toate bisericile ce le-am văzut, poartă urme vizibile ale sărăciei materiale și spirituale. Dar poate că acei puțini practicanți sunt mai convinși de credința lor decât masa mare a catolicilor de la noi, din Moldova, de exemplu. Si poate că restul sfânt francez va duce la nașterea unei Franțe catolice mai pură, mai puternică decât cea din trecut. Dumnezeu are planurile lui și ceea ce pentru logica umană înseamnă un eșec total, pentru el nu este altceva decât cenușa din care va face să renască o foarte frumoasă pasăre phoenix, o nouă biserică franceză. Mă întorc la casa unde sunt cazat, compun codul care-mi deschide ușa și iată-mă din nou în răcoare și liniște. Cele două franțuzoaice sunt în grădinița din spatele casei, discutând și râzând. Nu se aude nicio mașină, ci doar glasul plăcut al unui copil la casa din vecini. Ce diferență, enormă, între ce am trăit la Toulouse și cum este aici! Un colț de rai! Adorm liniștit, fericit în casa în care am fost primit cu atâta căldură. Sper să las

aici toată oboseala și căldura drumului iar mâine să mă trezesc proaspăt și pregătit pentru o nouă zi în care știu că Dumnezeu va fi cu mine.

Gimont, biserica dedicată sf. Fecioare Maria (sec. XIV)

Miercuri, 22 august: Gimont–Auch: 31 km

Dimineață servesc în grabă micul dejun și pornesc hotărât la drum. Cerul este înnorat și asta mă bucură foarte mult. La capela de la Cazuhac o iau spre dreapta și după 9 km ajung la l'Isle-Arné. De aici și până la Auch mai sunt 24 de km. Sunt câteva localități în drumul meu, ceea ce înseamnă o bună

ocazie de a cumpăra apă, sucuri, fructe și ce trebuie pentru nelipsitul sandviș. Nu întâlnesc niciun pelerin pe cale. Nu știu unde au dispărut cele două franțuzoaice. Am timp de mine însumi, de gândurile, reflecțiile, rugăciunea mea, toate însoțite de oboseala drumului, de tentațiile de a încetini ritmul, sau de a te opri. Nu există însă nicio posibilitate de cazare pe unde trec și nici nu vreau să mă opresc, așa că voi ajunge în orașul Auch. Ultreya!

Înainte de a cădea seara ajung la Auch și pe strada ce duce la catedrala sf. Maria am plăcuta surpriză de a-i reîntâlni pe cei doi canadieni, Elena și Iosif. Mă bucură mult reîntâlnirea cu ei și împreună căutăm găzduire la hanul parohial de lângă catedrală, pe strada Dessoles, nr 40. Aici ne deschide un tânăr seminarist, și iată-ne cazați la etajul 2 al unei clădiri care cu secole în urmă a fost un hotel, așa cum o spune textul de pe plăcuța de marmoră de jos, pe zidul de la intrare, în partea dreaptă.

La ora 18.30 mergem la sf. Liturghie la o biserică apropiată, sf. Orens, iar apoi avem ocazia să schimbăm câteva vorbe cu niște localnici. Printre altele, ne spun că și aici procesul de laicizare continuă și deși majoritatea sunt botezați, practicanți sunt foarte puțini. Biserica nu convinge, este îmbătrânită nu doar fizic, ci și spiritual. Nu mai prezintă interes. Aceeași realitate există și în Canada, intervin amicii mei. Multe lăcașuri de cult nu mai pot fi întreținute și nici nu le mai frecventează nimeni. La fel, multe școli care nu demult erau confesionale, acum s-au laicizat complet, iar conținutul

doctrinal și moral catolic a fost înlocuit cu istoria religiilor, dialog intercultural și altceva asemănător. Acesta-i cursul istoriei prezente și parcă nu mai suntem noi artizanii ei, ci doar spectatori neputincioși ai unor schimbări ce ne depășesc forțele și dorințele noastre. Mă gândesc la mine, la ce pot face eu acum și constat că cel mai important lucru pentru prezent este să continui acest pelerinaj, să fiu artizanul propriei vieți, deși ce constat este că artizanul principal nu sunt eu, ci Dumnezeu ce lucrează prin mine, prin oamenii ce-i întâlnesc, prin ceea ce văd și aud. Ceea ce eu trebuie să fac, este să rămân deschis, disponibil la harul său, indiferent de prețul ce trebuie să-l plătesc, la planul ce vine de sus și care ia forme concrete în fiecare zi a acestui pelerinaj.

Dumnezeu nu este o evidență clară, vizibilă și palpabilă, pe care să o pot încadra în tiparele gândirii mele, dar îl simt ca o forță în eforturile mele, dându-mi putere și curaj de a merge înainte, îl simt ca o seninătate și liniște interioară în mersul meu de fiecare zi, îl simt ca o lumină ce mă face să pot vedea dincolo de scoarța lucrurilor și să le percep frumusețea lor cuceritoare. Nu găsesc altă explicație pentru tot ce simt în mine și în jurul meu în aceste zile uneori atât de grele, dar mereu atât de frumoase încât nu le-aș schimba, nu aș renunța la ele pentru nimic în lume.

Am vizitat catedrala de aici. Impunătoare în dimensiuni, arhitectura gotică și mai ales în stranele pentru canonici, sculptate în lemn, cu o întreagă istorie biblică și creștină în basoreliefurile realizate impecabil. Rămân în uimire, admirând

acest loc atât de bogat în artă și spiritualitate. Mă gândesc la câte rugăciuni s-au înălțat spre ceruri din acest loc, iar acum nu mai este niciun canonic. Primesc și o ștampilă a bazilicii în pașaportul meu și sunt tare mândru pentru asta. S-a lăsat seara, aproape că este întuneric și mă întorc la casa unde sunt cazat (le presbyter, spun francezii caselor pentru pelerini gestionate de parohii sau episcopii). Camerele sunt mari, înalte, cu ferestre foarte mari, cu paturi simple, parcă-s de campanie și o bucătărioară cu un mobilier vechi, dar nelipsind esențialul pentru a găti sau servi masa. Merg la culcare, mulțumindu-i lui Dumnezeu și tuturor celor ce mi-au ieșit astăzi în cale.

Auch, catedrala Sf. Fecioară Maria

Joi, 23 august: Auch–Montesquiou: 32 km

Împreună cu cei doi canadieni părăsim Auch, în jurul orei opt. Nu-i greu de ieșit, căci atât sosirea cât și plecarea din oraș se fac pe lângă catedrală. O admir pentru ultima dată și plecăm. Drumul este foarte plăcut, liniștit, în cea mai mare parte la umbra copacilor și departe de șoseaua principală. După 17 km de mers ajungem la Barran, un sat cu o biserică foarte frumoasă, din secolul al XIII-lea, pe care am timp să o privesc în liniște, căci la umbra ei, sprijiniți de un zid, servim prânzul, iar toți cei care trec ne urează poftă bună și "bon courage", urarea adresată pelerinilor.

Barran, biserica (sec. XIII)

Pe drum am tot discutat cu canadianul despre multe probleme ale bisericii și societății noastre. Este un om credincios și interiorizat și nu se grăbește deloc în afirmații, așa cum am mai spus deja. Împreună cu soția, acum sunt a treia oară în pelerinaj pe drumul sf. Iacob. Atât de la el, cât și de la alți canadieni am aflat că în marile orașe din țara lor se face o promovare destul de accentuată a acestui pelerinaj; există asociații în care sunt înscrise numeroase persoane interesate, iar când ajung aici deja sunt în cunoștință de cauză cu tot ce înseamnă acest pelerinaj. Desigur, experiența și trăirile interioare nu se învață de acasă, ele revelându-se doar pe drum.

Pe drum, nu mai întâlnim alți pelerini și, de fapt, privind în cartea de oaspeți, am observat că de cele mai multe ori au fost câte doi sau trei, maxim patru-cinci, care au poposit la presbiter-ul parohial, și nu în toate zilele, deși francezilor nu li se poate reproșa nimic în ceea ce privește ospitalitatea și grija pentru pelerini. Ceea ce funcționează destul de deficitar, este marcajul drumului în Franța, cel puțin până la Arles. Și faptul că cel mai adesea ești constrâns să porți în rucsac mâncare și provizii de apă, localitățile fiind la mare distanță. Eu sunt adeptul unui bagaj minim, dar se vede că opțiunea mea nu coincide cu cea de aici. Majoritatea pelerinilor au rucsacuri mari, bocanci în picioare, iar ritmul lor de mers este mai lent decât al meu. Cumva, eu sunt un fel de excepție de la regulă, dar fiecare alege, decide ce crede că i se potrivește mai bine.

După obișnuitul prânz cu un singur fel, adică sandviș-ul mare și consistent, ne ridicăm de pe trotuar și începem etapa a

doua a acestei zile, spre L'Isle de Noé, pe un drum la fel de frumos și plăcut ca cel de până acum. Doar că temperatura s-a mai ridicat, dar este totuși suportabilă. În această mică localitate, la 7 km distanță de Barran, împrajumuită din toate părțile de apă (de unde și numele), ne oprim la un bar pentru o bere rece, iar eu cer ceva de mâncare. Singurul meniu constă într-o salată aproape simbolică pusă pe o farfurie mare și pentru care trebuie să plătesc 5.5 euro. Mai bine i-aș fi dat la un sărac. Analizând cele câteva frunze de salată și feliuțele de brânză și una de mușchi prin care vedeai la distanță, îmi zic că totul nu ar costa mai mult de 50 de cenți. În Franța, a mânca la un local, te costă foarte mult. În afară de o omletă și salata de astăzi, nu am mâncat în vreun local și sunt hotărât să continui tot așa.

Imi iau rămas bun de la cei doi canadieni, scriu adresa lor de poștă electronică (nu au telefon mobil cu ei) și plec mai departe, căci ei se opresc aici, la o familie ce are o casă cu ferestrele în stradă. Domnul de la bar mă asigură că până la Montesquiou cea mai mare parte a drumului este la umbră, ceea ce-i adevărat. Mai întâlnesc și lanuri de porumb, udate abundant de stropitori foarte mari, puternice, sub care tare aș mai face și eu un duș. După alți opt km am ajuns în sfârșit la destinația zilei. Localitatea este un sătuc din departamentul Gers, în Midi-Pyrénées. Este unul din acele mici sate, pitorești, care te încântă din prima privire și în care tehnica și agitația zilelor noastre sunt aproape străine.

Aici am plăcuta surpriză să constat că persoana la care am apelat pentru găzduire, astăzi fiind plecată să sărbătorească

un aniversar de căsătorie al sorei ei, m-a lăsat în grija unei doamne care locuiește exact în fața intrării în biserică, într-o casă cu o grădiniță în față și un fel de foișor alături. La umbra acestuia mă așez și o aștept să se întoarcă, căci este plecată într-un sat vecin cu nepoțelul ei, Alexandru, un băiat frumos și cuminte, cu care mă voi înțelege din primele momente și chiar am avut chef să mă joc cu el, uitând de căldura acumulată peste zi. Casa în care sunt cazat, este una veche, restaurată excelent și care este proprietatea unui american ce-și face apariția foarte rar pe aici. Așadar, sunt singur într-o casă destul de mare, în care nu mă satur să admir structura medievală a zidurilor, mobilierul, iar în partea opusă intrării are un balcon de la care ai o priveliște minunată, cât cuprinde ochii. Chiar nu mă așteptam la atâta deschidere și generozitate din partea acestor oameni.

Iau cina împreună cu doamna și cu nepoțelul ei și o ascult cu plăcere, vorbindu-mi despre acest sătuc cu 450 de persoane. Aici a fost nu demult și un medic român care a stat doar un an și jumătate, și în acest timp satul a prosperat (adică vânzătorul de alimente), deoarece veneau la consultație și tratament multe persoane din micile sate învecinate, care mai și cumpărau câte ceva de aici. După ce medicul a plecat, satul a intrat iar în regres. Și cu toate acestea, aici s-au stabilit și câțiva străini, o familie tânără de germani cu trei copii, un cuplu de olandezi (homosexuali, adaugă ea cu voce joasă), un englez și toți se simt foarte bine între francezi. Se vede că ospitalitatea și condițiile de viață de aici îi atrag pe mulți străini și-i determină să-și construiască sau să renoveze o casă, mai ales după ce au ieșit la pensie. În ceea ce privește situația religioasă, parohul din

această zonă are în grija lui 36 de biserici și mici comunități și este ajutat de trei preoți în vârstă. Aș putea spune că situația este dramatică din acest punct de vedere. În acest sat, sf. Liturghie se celebrează odată la două săptămâni, însă biserica este deschisă și deși totul este vechi în ea, este curată, îngrijită. Uitasem să mai notez ceva, și anume că înainte de a ajunge în această localitate, am trecut pe lângă o crescătorie de găște, unde am văzut o imensitate de păsări, toate albe, stând liniștite afară pe niște platouri imense, după care, urcând printre copaci spre sătuc, am avut de suportat o mulțime de muște sâcâitoare, agresive chiar într-o porțiune de pădurice umedă, cu multe buruieni și bălării.

Vineri, 24 august: Montesquiou-Maubourguet: 41 km

Aseară am mai stat la discuții cu gazda, d.na Ana Deveulin, abia întoarsă de la sărbătoarea surorii ei. O femeie dezinvoltă și plină de viață, mamă a cinci copii, toți mari, plecați la casele și pe drumurile vieții lor. Acum era cu o verișoară, călugăriță dominicană în vârstă, care mi-a vorbit despre viața ei. Locuiește împreună cu alte două măicuțe. Prin rugăciune și dialog încearcă să dea mărturie despre Cristos în foyer-ul unde locuiește. Si a reușit să arunce o sămânță bună în ogorul altor suflete și poate că acele semințe vor rodi. Merg apoi la culcare în casa americanului, lăfăindu-mă într-un pat matrimonial și adormind ca un pașă. Imi zic că cine știe dacă voi mai avea un asemenea privilegiu de a dormi singur într-o

casă atât de frumos restaurată, într-un satuc și într-o zonă în care frumusețea peisajelor te farmecă, îți încântă nu doar ochiul, privirea, ci ființa întreagă. Si totul îmi este oferit cu o naturalețe, cu o deschidere a inimii ca și cum m-aș fi cunoscut de o viață cu acești oameni pe care în seara aceasta i-am văzut, iar mâine în zori mă voi depărta de ei pentru totdeauna. Însă voi purta în inimă și în gând gestul lor edificator.

Dimineață am plecat, după o noapte reconfortantă, repede și hotărât, căci mă așteaptă o zi cu un drum lung. Urmez șoseaua, căci nu-i prea mare circulație, iar cerul este puțin înnorat. Înainte de satul Bassoues întâlnesc o biserică veche din secolul XIII, închinată sf. Fris și lângă care a fost cândva o leprozărie. Impresionantă, ca și turnul de la intrarea în localitate. În jurul ei este un cimitir. Păcat că este închisă, dar poarta de la intrarea în curtea ei este deschisă, așa că ajung până la ușa masivă, din lemn, veche probabil de secole. M-a impresionat profund și am simțit nevoia să îngenunchez direct pe prundișul din fața ușii. Am stat așa îndelung, simțind cum pietrele îmi intrau în piele, iar când am încercat să mă ridic, nu știu pentru care motiv am simțit o greutate enormă în rucsacul de pe umeri. Totul mă apăsa aproape violent, cu putere, să ajung cu fața în prundiș. Mă sprijineam în baston și cu cealaltă mână și încercam să mă ridic, refuzând să ajung cu fața la pământ; doream neapărat să văd în față nu pământul, ci poarta închisă a bisericii. Apoi, cu greu m-am ridicat și am plecat mai departe, puțin neliniștit.

Bassoues: biserica sf. Fris

La intrarea în sat, în stânga turnului imens, pe un gard înalt din piatră era un câine mare, negru, lăptos, care a început să mă latre cu furie, scoțându-și colții și dând să sară de pe gardul mai înalt ca mine direct în capul meu. Incet, încet, privindu-l direct în ochi am început să pășesc înapoi, și apoi, ocolind sătucul pe o străduță laterală, mi-am continuat drumul, gândindu-mă la ce simțisem în fața ușii bisericii și la acel câine atât de urât și la lătratul lui amenințător. Nu știu ce să zic; or fi păcatele mele așa de grele și urâte ce m-au apăsât așa de tare în fața bisericii cu ușa încuiată? Iar câinele acela o fi un simbol al diavolului? Imi continui drumul îngândurat și încercând să mă gândesc la altceva. Cu timpul, seninătatea mi-a revenit în suflet

și așa, înainte de amiază am ajuns la Marciac, un orașel cu o piață centrală dreptunghiulară, unde pe o bancă, lângă peretele unui magazin alimentar servesc masa de prânz, adică o bucată bună de cașcaval primită aseară de la gazdă, d.na Deveulin, două roșii și patru piersici. Tare bune au mai fost toate! Prin fața mea trec mai multe persoane, singure sau în cuplu, unele cu copiii lor, și-mi urează zâmbind poftă bună. Trec și mai mulți olandezi, ce vorbeau în limba engleză, calmi, zâmbitori, degajați, ca la ei acasă. Așa este Franța, primitoare pentru toți, în primul rând pentru turiști. Nu stau prea mult pe aici și după ce mă mai informez asupra zonei la oficiul de turism, pornesc spre destinația zilei, orașelul Maubourguet. Cerul este puțin înnorat și trebuie să profit de aceasta.

Drumul spre destinație mi se pare o joacă după ce am mâncat bine și tare mult mi-a plăcut, iar cerul acoperit de nori îl consider o mare binecuvântare. Nu a fost nicio zi ca aceasta, să pot merge fără nicio greutate și în primele ore ale după amiezii, fără să simt acel aer greu, fierbinte cum mă înfierbântă în gât, plămâni, fără să simt cum căldura mă înmoaie, mă face să mă sprijin în baston ca să nu mă plec până la pământ. De multe ori m-am ambiționat să rămân drept, să merg înainte înfruntând canicula, și tot de atâtea ori, după scurt timp simțeam că nu mai am putere, că încep să amețesc și că trebuie să mă resemnez. In acele momente, canicula era un fel de dușman declarat al meu. Astăzi, ea este învinsă, nu de mine, ci de nori, dar, oricum, simt o satisfacție deosebită și-i spun acestui dușman invizibil că, cel puțin astăzi, este învins. În câteva ore ajung la destinație, unde mă întâmpină în curtea bisericii parohul locului, părintele Jean

Jacques Barresu, și o doamnă simpatică care trebăluiește prin bucătărie cu țigara în gură. Părintele să aibă vreo 60 de ani, și este atât de amabil cu mine. Întrebându-l dacă astăzi se celebrează aici sf. Liturghie, îmi răspunde că a celebrat dimineață, dar apoi merge cu mine la biserică și concelebrăm amândoi, astăzi când îl sărbătorim pe sf. Bartolomeu, apostolul. M-a impresionat gestul lui, de a-mi deschide biserica și a celebra încă odată cu mine. Am fost apoi împreună la oficiul de turism pentru a mă informa asupra variantei de drum spre Lourdes, unde am dorit de la bun început să ajung, făcând un ocol de la drumul obișnuit de pelerinaj. De aici se poate ajunge la Lourdes, urmând drumul GR 101, marcat tot cu roșu și alb, până acolo fiind 65 de km. Acuși mă va conduce la o familie unde voi fi cazat. Nu înțeleg de ce nu rămân la parohie, dar sigur există un motiv. Presupun că nu-s prea bine amenajate spațiile pentru pelerini, căci nu văd nici urmă de pelerin pe aici, iar alte locuri unde să te poți caza pe bani puțini nu sunt. Mă surprinde încă odată numărul mic de pelerini, iar astăzi nu am întâlnit niciunul.

Cina la familia (Françoise și Michael Conte) unde sunt cazat s-a întins până târziu, discutând de toate cu acești soți care sunt foarte mulțumiți pentru că au un nepot ce a fost sfințit preot la Paris, la sfârșitul lunii iunie, Jérémy, în catedrala Notre Dame, împreună cu alți 11 diaconi. Am privit împreună, pe calculator, multe fotografii de la acest eveniment, iar ei nu mai conteneau să-mi vorbească. Mă gândeam la ziua consacrării mele, cu ani în urmă. Cât de repede au trecut! Deși acest tânăr provine dintr-o familie foarte bogată (tatăl lui are un mare hotel

în Paris), el este detașat de bogății și atașat de valorile spirituale, cele care rămân mereu. Ca și cu alte ocazii, sunt întrebat care este situația economică, socială a României, în ce direcție ne îndreptăm. Mi se pun și întrebări despre biserica și credința în țara mea. Sunt aceleași întrebări, aceleași probleme care mă interesează pe mine în Franța, așa că avantajele sunt reciproce. Ei mi-au mai vorbit și despre parohul lor, care m-a adus aici, un preot de o mare generozitate, mereu dispus să ajute pe alții. Asta am remarcat și eu foarte repede. Intr-un târziu merg la culcare, la etaj, avându-l în întregime la dispoziție. La parter, este un magazin de papetărie destul de mare, proprietate a familiei. Înțeleg că este o familie înstărită, dar au un suflet mare, generos acești oameni, iar doamna aproape că mă obosea cu atenția ei față de mine. Au și un câine tare frumos.

Sâmbătă, 25 august: Maubourguet-Gayan: 27 km

În dimineața aceasta am servit micul dejun împreună cu familia Conte, la care iar s-au încins discuțiile, și am chef, căci am dormit excelent. Servesc dulceață de afine și piersici, pregătită de gospodina casei, lapte cu puțină cafea, iar la urmă îmi pregătește și un sandviș pentru prânz. Ne luăm rămas bun, și iată-mă din nou în stradă, într-o dimineață înnorată, numai bună de mers. Mi-am adus aminte că astăzi două persoane din Iași, Nadia și Manuela, ar trebui să ajungă la Santiago de Compostela în pelerinajul lor de aprox. trei săptămâni. Le

telefonez și le aud că sunt extrem de fericite. Tocmai se întorseseră de la sanctuar. Mă bucur împreună cu ele, și acesta este un motiv în plus de a continua drumul, acum spre Lourdes.

După scurt timp începe să plouă și simt fiecare picătură ca o binecuvântare cerească. Am sentimentul că sunt umplut de căldură, acumulată de multe zile, iar acum fiecare strop cade ca să răcorească trupul meu, dar mai mult este nevoie pentru pământul ars de soare, pentru câmpuri, plante, pentru oameni. Apa este viață! Noroc că francezii știu să irige bine, deși am văzut multe terenuri cu iarba aproape uscată, mulți copaci cu frunzele deja ruginite, parțial uscate. După ce simt că m-am răcorit suficient, îmi pun pelerina. Este bine de știut pentru orice pelerin că în rucsacul său trebuie să existe neapărat o pelerină, cât mai lungă și mai rezistentă. Drumul pe care merg este mereu paralel cu șoseaua principală care te duce la Tarbes. Sunt puține mașini pe aceste străduțe laterale, așa că liniștea interioară și cea exterioară sunt asigurate.

Timpul trece și mi se face foame, iar sandvișul primit dimineață doar îmi amăgește foamea. Toate cătunele prin care trec, liniștite, curate, toate sunt lipsite de orice magazin alimentar sau de orice altă natură. De fapt, aceasta este o problemă de care te lovești foarte des în Franța pe drumul de pelerinaj. Intrucât drumul ocolește localitățile, sau trece adesea mai mult prin cătune, ești constrâns să-ți iei provizii pentru o zi, iar acestea atârână greu, mai ales apa, ceea ce îngreunează mult rucsacul și-ți face mersul mai lent și mai greoi. Iar pe caniculă, nici șase litri de apă nu-ți sunt suficienți pentru o zi. Mă opresc

la câteva case și strig la poartă, sau sun la citofon, dar nu răspunde nimeni. Imi zic că voi rezista până după amiază. Mai rău este cu apa: mai am câteva picături într-o sticlă de jumătate de litru. Dimineată, nu mi-am luat apă căci eram convins că voi găsi în aceste localități, fără să-mi dau seama că, de fapt, sunt cătune, unde nu-i niciun fel de magazin. Dar plouă, și apa de ploaie este bună de băut, așa că nu mă necăjesc prea tare.

Cu aceste gânduri, ajung în alt cătun, Talazac, iar la ieșirea din el aud de departe râsete și muzică. Apropiindu-mă, văd un cort în curtea unei case. Imi fac curaj și intru, salutându-i pe comesezii ce stăteau la o masă lungă plină cu mâncăruri și băuturi. Toți se uită curioși la mine. Imi cer scuze, dacă îi deranjez cumva și le explic motivul prezenței mele în fața lor: am neglijat să-mi iau mâncare și apă și-i rog frumos să-mi dea și mie ceva, chiar dacă ar trebui să plătesc. Văd la toți, imediat, un zâmbet binevoitor, iar o doamnă mă invită să iau loc la masa lor și mă servește cu ce era pe masă, și erau multe bunătăți. Printre îmbucături, le spun că eu am crezut mereu în providența lui Dumnezeu, iar astăzi am încă o dovadă a existenței ei. Discut mai mult cu stăpânul casei care se așează politicos în fața mea pentru a-mi ține companie, iar ceilalți își văd de masă și distracție sub cort. Li spun ce-i cu mine pe aici, de unde vin și unde vreau să ajung. Incep să mă simt chiar foarte bine, îmi mai umplu încă odată farfuria, iar când să plec, gazda îmi pregătește și un pachet destul de consistent pentru drum. Doamna îmi spune că este foarte bucuroasă că a putut să mă ajute, și ar vrea să mă rog și pentru ea. Am citit bunătate și bucurie în ochii ei, și chiar m-a emoționat. Îi părăsesc pe comesezii, salutându-i,

mulțumindu-le și dorindu-le petrecere frumoasă în continuare. Mulțumit, fluierând și cântând prin ploaie, îmi reiau drumul și-mi zic că Dumnezeu are mereu grijă, chiar mai mult decât ar trebui. Eu doream doar ceva să-mi astâmpăr foamea și setea, și când colo, am avut parte de o masă de sărbătoare.

În primele ore ale după amiezii ajung la Gayan, unde este o gîte d'étape și unde telefonasem prevenitv pentru un loc de cazare. Constat că aici e pustiu, sunt doar câteva case și, la fel ca și în cătunele prin care trecusem, nici urmă de magazin. Intrucât este cam devreme, îi telefonez părintelui Mihai Percă de la Lourdes, rugându-l să mă ajute să găsesc un loc de cazare la Tarbes, care nu-i chiar prea departe. Tocmai când vorbeam cu el, de peste pâraiașul de lângă mine, mă strigă o doamnă, fluturând niște chei în mână. Este responsabilă hanului de pelerini de aici, cu care vorbisem dimineață. Mă invită în clădirea, care era în spatele meu, între copaci, lângă pârau. Nu-i prea mare, are 10 paturi pentru cazare, dar este cochetă, curată și are tot ce trebuie. Renunț la planul de a-mi continua drumul și pentru că vorbisem deja cu doamna, și iată-mă cazat. Gazda, parcă prevăzând ce aș dori, imi spune că se întoarce repede cu o pâine, un litru de lapte, două roșii din grădina ei, de cealaltă parte a pâraului. Imi spune că și în dulapurile din bucătărie se găsesc multe alimente, așa că nu trebuie să mă neliniștesc. Îi plătesc 12 euro pentru cazare și 1 euro pentru lapte (pentru pâine și roșii nu vrea să primească nimic), iar la plecare îmi spune să nu uit să încui când plec și să-i las cheia în căsuța poștală de la poartă. Apoi pleacă în grabă, urându-mi odihnă

plăcută aici, iar mâine drum bun. Și iată-mă singur, într-o casă care chiar că mă încântă.

Recomand acest han al pelerinilor, plasat lângă pârâu, înconjurat de copaci; este chiar pitoresc. Nu-i țiipenie de persoană prin jur, nici de pelerin, și asta mă ajută să fiu cu mine însumi, să-i mulțumesc încă odată lui Dumnezeu pentru aceste clipe pline de pace și liniște interioară, ca și pentru toți acești oameni binevoitori ce i-am întâlnit astăzi, care au atâta încredere în tine și îți vin în ajutor ca și cum ai fi cel mai bun prieten al lor. Aici am totul la dispoziție, iar doamna aceasta tânără și simpatcă, nici măcar nu m-a întrebat cum mă cheamă. Văd că ploaia s-a oprit, deși cerul este plin de nori. Încet, încet se lasă seara, o nouă seară la sfârșitul unei zile în care am trăit din plin bucuria comuniunii cu Dumnezeu și cu oamenii, iar acum sunt înconjurat și de acest peisaj minunat, parcă desprins dintr-un poster. Scot pachetul doamnei și-l încălzesc în cuptorul cu microunde și mă delectez din nou cu bunătățile ei, iar ce am primit de la gazda de aici, păstrez pentru mâine. Totul este bine, când se termină cu bine, iar mai bine decât atât nu văd cum ar fi putut fi. Este o seară minunată și apoi va urma o noapte liniștită cu un somn adânc, acompaniat de susurul pârâului ce curge aproape de fereastră.

Hanul pelerinilor din Gayan

Duminică, 26 august: Gayan-Lourdes: 36 km

Noaptea la hanul din Gayan a trecut ca un vis frumos, și fiindcă m-am culcat devreme, mă trezesc la fel, devreme, și deschid fereastra pentru a asculta plăcutul susur al pârâului la doi pași de casă. Imi aranjez din nou lucrurile în rucsac, mănânc și ies, lăsând cheia soțului doamnei, care trebăluia deja prin curtea casei lor, de dincolo de pârâu. Si astăzi urmez străduțele paralele străzii principale naționale D 935, așa cum mi-o indică GPS-ul, și fiindcă este duminică, sunt aproape pustii. Până la

Lourdes, sunt aproape 40 de km, iar micile localități prin care voi trece sunt: Oursbellile, Bordères sur l'Échez, ocolesc orașul Tarbes, Azereix, Ossun, Adé și Bartès. Este o zi minunată, cu un soare blând și un aer răcoros. Câmpurile sunt pline cu lanuri de porumb, iar floarea soarelui sau grâul aproape că au dispărut. Nu departe se văd și păduri, nu prea mari, iar în zare pot fi admirate crestele Pirineilor. Demult îmi doream să-i văd de aproape și în curând voi trece peste ei, în drumul spre Spania. Câtă bucurie. Mă opresc din când în când și-i privesc cu admirație. Sunt asemănătoare aceste creste cu ale munților Făgărași de la noi, și cu cât înaintez mai mult spre Lourdes, cu atât crestele se văd mai bine, mai impunătoare, ieșind zvelte, cenușii, dintre verdele pădurilor.

Mai mare însă îmi este bucuria, știind că mă apropii de sanctuarul la care am mai fost odată în anul 2000, de sărbătorile Craciunului și apoi ale Epifaniei. Ce repede trec anii! Atunci, am fost cu trenul, plecând din Italia, iar acum am fericirea de a veni tot din Italia, dar pe jos. Nu știu cum să-i mulțumesc lui Dumnezeu și sf. Fecioare pentru aceste favoruri ce-mi sunt acordate. Mersul îmi este vior și parcă un magnet mă atrage, mereu înainte, făcându-mă să simt mai puțin oboseala care oricum se acumulează în trup. Satele sunt puțin diferite față de cele văzute până acum în Franța. Casele sunt mai solide, acoperișurile mai groase, observ mai multă piatră în construcții, de culoarea crestelor Pirineilor, mai multe mușcate la ferestre. Se vede că mă apropii de munți.

În primele ore ale după amiezii ajung la Lourdes, un orașel cu totul aparte în departamentul Hautes-Pyrénées, atât datorită construcțiilor din piatră, foarte frumoase, robuste, cât și pitorescului reliefului de munte. Aflat pe cursul râului Gave, este înconjurat de munți nu prea înalți, plin de copaci și o vegetație bogată. Venind de la Bartès, urmez strada spre Lourdes, admirând câmpurile înverzite, un lan mare de grâu treierat, iar în apropiere de destinație, copacii devin mai deși, casele se îndesesc, iar după ce văd indicatorul de localitate, deja simt parcă aerul sfânt al acestui oraș. Mă impresionează mulțimea pelerinilor pe care îi vezi de la intrarea în oraș, persoane de toate vârstele, dar prevalează adulții și bătrânii.

Ajung repede în centru, trec pe sub calea ferată și mă îndrept spre sanctuar pe bulevardul grotei de la Masabielle, piața Jeanne d'Arc, și apoi pe stradă înainte, direct spre sanctuar, pe care deja îl văd, trecând peste râul Gave. Alături de pelerini, orașul este plin de magazine cu obiecte religioase, mai ales statui ale fecioarei Maria. În stânga văd castelul Fort, și deși este impresionant acolo sus, pe stâncă, ochii mei sunt vrăjiți de piața mare din fața sanctuarului, în care domină un crucifix și o statuie a Sfintei Fecioare, și sunt apoi multe cruci aduse aici de creștini din diferite țări. Sunt prezente și tablouri cu rugăciunea Tatăl nostru în diferite limbi. Inaintând spre sanctuar, în stânga, în subteran se află marea bazilică sf. Pius al X-lea. Dar cea care domină încă de departe este bazilica Neprihănitei Zămisliri, sub care este bazilica Rozariului. Turnul înalt, zvelt, te încântă și te atrage spre Fecioara neprihănit zămislită și, în general, spre acest loc atât de plin de rugăciune

și miracole, de speranțe, încredere, consolare spirituală, comuniune creștină și umană. Lourdes te învăluie și te pătrunde cu farmecul și sfințenia lui.

Întâi merg la grota în care Fecioara Maria i-a apărut Bernadetei pentru prima dată pe 11 februarie 1858. Nu intenționez și nici nu se pot descrie trăirile interioare, îngenuncheat pe lespezile de piatră din fața grotei aparițiilor, unde mereu ard lumânări, unde curge apa izvorâtă după ce mânuțele Bernadetei au scormonit în pământ, la porunca Fecioarei, și mai ales unde mereu se roagă atâtea persoane, zi și noapte, atingându-și apoi fața, mâinile, capul, obiecte ale lor de pereții grotei, ca semn al comuniunii pe care vor să o aibă cu Dumnezeu prin Fecioara Maria, semn al binecuvântării pe care o imploră de sus, din ceruri. M-am rugat mai puțin pentru mine, și mai mult pentru mulți alții, vii și răposați, și i-am mulțumit Fecioarei pentru harul de a fi ajuns aici, căci tare mult mi-am dorit acest lucru. M-am îndreptat apoi spre bazilici, iar apoi am luat legătura cu pr. Mihai Percă, care este aici la sanctuar deja de șase ani. Mâncăm împreună, după care mă duce la casa sf. Petru și Paul, din apropiere, unde mi-a obținut un loc pentru cazare.

Lourdes, grotă aparițiilor sf. fecioare Maria

La ora 17 este procesiunea cu Prea Sfântul Sacrament, care pleacă de la bazilica Rozariului, se desfășoară apoi în piața din fața bazilicii, pentru a se încheia în bazilica subterană sf. Pius al X-lea. Impresionantă mulțimea pelerinilor bolnavi purtați în cărucioare sau pe tărgi, la care se adaugă un număr mult mai mare al celor ce merg pe picioarele proprii. Prin fața lui Isus în Sf. Sacrament sunt purtați bolnavii și apoi aranjați în ordine, pe rânduri. Intre timp, toți cântă, se roagă cu o evlavie și o intensitate pe care o citesc ușor pe fețele și în gesturile lor. Nu găsesc cuvinte pentru a descrie solemnitatea și sacralitatea acestor momente și gesturi ale credincioșilor. Bolnavii aceștia, veniți în grupuri organizate din diferite dieceze ale Franței sau

din alte țări, purtați în cărucioarele sau pe tărgile lor, mi se par a fi Isus ajutat de Simon din Cirene să-și poarte crucea. În fiecare cărucior este o întreagă istorie de suferință, dar și de credință și speranță. Toți împreună îmi par o armată a celor neputincioși fizic, dar care poartă în trupurile și mai ales în sufletul lor germenii victoriei finale. Și aceasta fiindcă suferința lor este unită strâns cu cea a lui Cristos. Iar aici sunt uniți, unii cu alții, înconjurați de dragostea și rugăciunea tuturor, și mai ales sunt priviți de Sf. Fecioară Maria cu multă dragoste și prezență apoi Fiului ei, cel care prin suferință și moarte a învins și suferința și moartea. Suferința lor se transformă într-o sacrală solemnitate în liturgia din piață, și mă emoționează profund.

Drumul și suferințele mele mi se par ne semnificative în fața atâtor ani de suferință în aceste cărucioare în care cred că mulți și-au petrecut deja o bucată de viață. În inima mea, mă înclin în fața lor cu respect și dragoste. Simt că-i iubesc și că aș vrea să-i strâng în brațe pe toți. Simt iubire și compasiune pentru ei. Dar, infinită este iubirea și compasiunea lui Dumnezeu pentru ei. Și totuși, nu înțeleg misterul suferinței. Rămân mut, într-un fel de "adorare" pentru suferința acestor mulțimi ce stă sub privirile mele. Nu-i găsesc nicio explicație logică acestei suferințe, și simt doar solidaritate, compasiune, rugăciune ce curge de pe buzele și din inima mea, rugăciune dureroasă ca un râu de sânge, și senină în același timp. Din fața bazilicii, de lângă zidurile ei de care mă mai sprijin din când în când, privind în fața mea mulțimea aceasta a suferinzilor, mă abandonez, îmbrățișându-i pe toți, milostivirii lui Dumnezeu. Este singurul lucru ce-l înțeleg acum: solidaritatea cu acești

suferinzi. Suferința, mai ales a celui nevinovat, nu o voi înțelege niciodată, și mă rog lui Dumnezeu să nu mă lase pradă disperării sau revoltei împotriva cerului, ci să-mi dea seninătatea și încrederea pe care o văd, o simt în rugăciunea acestor mulțimi. Mă simt atât de mic și incapabil să înțeleg de ce atâta suferință. În zare îl văd pe Cristos cel Răstignit și în cealaltă statuie, pe Mama lui, rugându-se.

Prin Maria, cred totuși că voi ajunge sub poalele Crucii, și poate că și pentru mine Cel Răstignit își va îndrepta o privire binevoitoare, și mă rog, mă rog cu insistență ca în acel ceas greu al suferinței, în ceasul final al vieții mele să-l aud șoptindu-mi încet, ca și tâlharului din dreapta crucii lui: ”Astăzi vei fi cu mine în paradis”. Nu merit aceste cuvinte, dar sper să le aud și toată această suferință, tot acest drum, vor avea un sfârșit fericit. Privind îndelung în fața mea, am ”revelația” căii de urmat pentru a spera ascultarea acestor cuvinte salvatoare: îmbrățișarea tuturor acestor bolnavi și a tuturor bolnavilor lumii, și împreună cu ei, să mă rog mereu lui Dumnezeu și Mamei sale, așa cum îi văd acum pe ei că se roagă, cu seninătate și încredere. Da, valorile spiritului (seninătatea trăirii în Dumnezeu și încrederea în El) vor salva și spiritul meu.

Lourdes, loc al Fecioarei neprihănite, loc al speranțelor în mai bine, loc al suferințelor oferite în rugăciune lui Dumnezeu, loc al miracolelor, inimă spirituală mariană a creștinătății catolice, loc în care nu poți face altceva decât să te rogi, să cânti cu toți ceilalți și să te convertești la Dumnezeu, să devii mai bun cu toți cei din jurul tău, și nu doar aici, ci oriunde

te vei afla. Câtă solidaritate umană în toate acele persoane ce au grijă de bolnavi! Toate infirmierele, asistentele și toți medicii ar trebui să vină la Lourdes, să învețe aici și să-și reînnoiască nu doar jurământul lui Hipocrate, ci întreaga lor conduită față de cei bolnavi. Să învețe să se roage pentru ei, și mai ales să-i iubească. Toți acești bolnavi au nevoie în primul rând de iubire, să se simtă iubiți, și atunci când în inima lor va pătrunde iubirea celor din jurul lor, atunci sunt sigur că și de pe cel mai desfigurat chip uman, de pe cea mai mutilată față va apare un zâmbet, și din cel mai înlăcrimat ochi va străluci o lumină de bucurie și speranță, căci știu că iubirea este mai puternică chiar și decât moartea. Dacă nu credeți, abandonați-vă lui Dumnezeu, cereți-i să iubiți cu iubirea cu care El ne iubește, și veți experimenta acest lucru. Toate convoaiele de suferinzi veniți la Lourdes, sunt convoaiele acelor care sunt în pelerinaj spre Cel care este Iubire.

La ora 18.30 am fericita ocazie de a celebra sf. Liturghie în bazilica Rozariului, iar la ora 21 să particip la rugăciunea Rozariului în piață. Feeria lumânărilor aprinse, rugăciunile recitate sau cântate în diferite limbi, mulțimea celor ce umplu piața transformă acest loc pământesc într-o prefigurare, cred, a lumii de dincolo, unde, în mod inefabil, întreaga creație va cânta gloria lui Dumnezeu și va fi în același timp pătrunsă și transfigurată de Cel de trei ori sfânt. Lourdes, loc al întâlnirii cerului cu pământul sub privirea Mamei cerești, coborâtă însă aici la poalele Pirineilor, pe malul Gave-ului, în grotă de la Masabielle, pentru a-i aduna pe oamenii de pretutindeni și a-i reorienta spre Cel de la care venim și spre

care ne îndreptăm în drumul vieții noastre pământești. În pelerinajul meu, Lourdes reprezintă o etapă foarte importantă, un izvor de unde să-mi alimentez bateriile pentru a putea continua drumul cu binecuvântarea aceleia pe care de mic copil o admiram în tăcere privind statuia ei din biserica din satul natal. Mă fermeca mantia ei albă, cingătoarea albastră, mâinile împreunate în rugăciune, coroana de pe cap și rămâneam apoi nedumerit privind șarpele strivit sub picioarele ei. Aceeași Fecioară am văzut-o aseară în piața plină și iluminată feeric de lumânările celor prezenți acolo în rugăciune și cântec. Maria mi-a ocrotit pașii de multe ori și știu că mi-i va ocroti și de acum înainte. M-am revăzut copilul de odinioară din biserica satului natal. Nu-mi rămâne decât să încerc să rămân la fel, în rugăciune și încrederea că o mamă cerească se roagă pentru mine, așa cum știu că se ruga zilnic și mama mea pământească. Cât de mult și-a dorit să ajungă și ea la Lourdes, sau la Roma, unde studiam, și nu a ajuns. Cred că acum, din ceruri, privește și admiră ceea ce ochii ei pământești nu au putut să privească și să admire, și se numește tot Maria.

Seara, târziu, am avut puțin timp să vorbesc cu părintele Mihai despre activitatea lui aici, despre experiențele făcute, despre ceea ce a putut cunoaște. Înainte de a merge la culcare, după ce mi-a oferit o geacă și un tricou, de care cred că o să am nevoie în trecerea peste Pirinei, am putut să-l ascult puțin, vorbindu-mi despre preoții francezi și realitățile de aici. Din cele ce-mi spunea, o idee pe care am reținut-o a fost aceea a unei stări generale de delăsare religioasă, de laxism și laicizare în gândirea și viața multor clerici. Poate că este mult mai

puternic glasul lumii decât cel al doctrinei și moralei catolice, și dacă este așa, de ce este așa? Sunt întrebări cu care am mers la culcare, acoperite apoi de vălul nopții și al unui somn adânc.

Luni, 27 august: Lourdes-Arudy: 42 km

Am dormit bine la casa sf. Petru și Paul, iar dimineața am servit micul dejun împreună cu mai mulți pelerini cazați aici, după care am pornit repede la drum. Ce soare plăcut! O iau spre stânga, lăsând în dreapta mea grota aparițiilor sfintei Fecioare, de unde mă însoțesc în mers cântecul și rugăciunile credincioșilor. Mai rar o așa favoare, ca la începutul zilei să am ocazia să fiu învăluit de glasurile celor ce se roagă la grota de la Masabielle. Razele soarelui îmi mângâie fața și-i mulțumesc cerului pentru o astfel de ocazie unică.

Merg pe marginea șoselei în direcția Saint Pé de Bigorre, unde mă opresc să-mi cumpăr ceva de mâncare. Din fericire, găsesc un magazin deschis, căci în Franța, în ziua de luni aproape totul este închis. Sâmbătă este zi scurtă, duminică este totul închis, iar luni la fel. La fel, cum este închis totul la amiază, de la ora 12.30 până la ora 16. Francezii știu să se respecte. Merg mereu alături de râul Gave, iar în stânga și în dreapta mea admir munții. Frumoase priveliști! La Lestelle - Bétharram mă opresc în fața unei biserici, pe o bancă, la umbra platanilor, pentru obișnuitul prânz, iar apoi trag și un somnuleț cu rucsacul sub cap. Soarele nu mai are puterea aceea dogoritoare cu care m-am luptat atâta timp, așa că îmi reiau

drumul voinicește în direcția Asson și apoi Arudy, destinația finală a zilei. La Asson, la un bar unde m-am oprit să cumpăr apă, domnul de la bar mi-a zis să caut la Arudy un loc de dormit, la parohie, și mi-a dat un număr de telefon. Am sunat de mai multe ori, dar a răspuns mesageria vocală, cerându-mi să las un mesaj, și am lăsat, spunând cine sunt și că doresc un loc pentru a rămâne peste noapte.

În orele de după amiază și apoi spre seară, simți cum oboseala se acumulează în mușchi, oase, cum rucsacul devine mai greu și nu mai ai acel mers zvelt și hotărât de dimineață. Totuși, voința și motivațiile interioare îți comandă și-ți spun să continui. Minutele trec mai greu și parcă localitatea unde trebuie să ajungi fuge de tine. Este exercițiul zilnic al răbdării și perseverenței, al înfrângerii oboselii și tentațiilor de a te opri. Nu-i ușor să rămâi singur cu rucsacul pe spate, de care ai vrea să scapi și totuși îl porți mai departe. Sunt orele confruntării dure cu propriile limite. Mă simt singur cu propria-mi oboseală, dar în surdina inimii îmi răsună încă rugăciunile și cântecele de la grota de la Lourdes, și ele mă însoțesc și-mi dau putere să merg mai departe... și merg. Stiu că trebuie să merg și știu că voi ajunge, doar că aș dori să ajung mai repede și oboseala să nu mă domine atât de mult. Seara ajung la Arudy, sleit de puteri, stors ca o lămâie, dar mulțumit și fericit. Găsesc cazare la parohie, aproape de biserică, deși pe drum îmi era teamă că nu o să găsesc un pat să dorm.

La presbyter-ul parohiei, mă întâmpină un preot din Senegal, tânăr și binevoitor, care ține locul parohului ce-i plecat

în pelerinaj pe drumul sf. Iacob. Aici întâlnesc și o doamnă, franțuzoaică, tare vorbăreață, și ea în pelerinaj. Mai este și un conațional al tânărului preot african, un laic, mai în vârstă, cu vorba domoală și care ne întreabă pe amândoi de ce suntem pe acest drum, ce motivații avem și altele asemănătoare. Franțuzoaica îi răspunde, spunându-i că ea nu parcurge acest drum din motive religioase, ci spirituale. Mulți, continuă ea, vor să fie singuri cu ei înșiși, să-și analizeze viața în detalii, să pună ordine în ea. Alții au motive religioase, creștine, voind să se roage mai mult, să facă mortificații pentru purificarea și întărirea lor trupestă și sufletească. Alții vor să cunoască valorile culturale, sociale, economice ale locurilor pe unde trec; alții fac sport sau vor să-și petreacă zilele de concediu în această manieră, mergând pe jos pe acest drum. Inșă, în proporții diferite de la persoană la persoană, toate aceste motivații pot fi prezente în fiecare dintre pelerini. Ii dau dreptate femeii și tot ce spune ea, știu deja de anul trecut. După un duș bun și un litru de lapte cu pâine, mă așez în pat și mă contopesc cu el. Incep să simt din plin toată oboseala zilei, care parcă începe să se scurgă din mine și să pătrundă în salteaua patului. Am nevoie să scap de doza aceasta de oboseală, să prind noi forțe în timpul nopții, al somnului, căci mâine va începe o nouă zi, o nouă etapă a drumului meu.

Mărți, 28 august: Arudy-L'Hôpital St. Blaise: 44 km

Dimineată am servit un mic dejun abundent împreună cu preotul senegalez, constând dintr-o omletă din șase ouă cumpărate de mine aseară, și o ceapă mare. Am avut ocazia să discutăm puțin despre realități din țările noastre, dar mai mult l-am lăsat pe el să-mi vorbească. Majoritatea populației la dâșii este de religie musulmană, dar trăiește în relații bune cu minoritatea creștină, catolică. Mulți copii ai familiilor musulmane urmează școlile lor coranice, ceea ce îi face să rămână fără nicio ocupație, fără un serviciu. Nu există copii catolici care să frecventeze școlile coranice, în schimb, sunt copii musulmani care urmează cursurile în școlile catolice și sunt foarte mulțumiți de calitatea, nivelul învățământului și perspectivele pe care acesta le deschide pentru viitorul lor. Imi mai spune că țara lui este deschisă pentru străini și că vin mulți turiști pe plajele lor. Imi lasă și adresa de poștă electronică, în speranța unei viitoare corespondențe între noi, ceea ce mă bucură. Înainte de a ieși din casă, mă mai amuză încă odată indicația scrisă pe o hârtie și lipită de ușă, prin care toți care intră sau ies din casă să aibă grijă să închidă ușa, pentru a nu permite pisicii să iasă în stradă. În casă, în sufragerie, am văzut un ditamai motanul, tolănit pe o pernuță. Bună viață mai duc unele animale.

Plec apoi la drum, pe o dimineată răcoroasă, căci astă-noapte a plouat. Urmez șoseaua principală, căci nu-mi place să merg prin pădure sau peste câmpuri și să mă umplu de noroi. Si nu se știe dacă nu m-ar paște iar riscul de a nu mai găsi

marcajul. Strada N920 este îngustă și fără trotuare, iar până la Oloron S.te Marie sunt 23 de km. Traficul este intens și sunt multe mașini de tonaj greu. Mereu trebuie să ies în afara carosabilului, pe iarbă, prin buruieni, pentru a mă feri de ele. Nu mai este nimeni care să meargă pe șosea, pe jos, și nici pe drumul de pelerinaj nu cred că este nimeni, căci la Arudy eram doar eu și cu franțuzoaica. Până la Oloron, trec prin patru sătuțe: Buzy, Buziet, Ogeu les Bains și Herrère, în care nu mă opresc decât pentru o scurtă vizită în biserică.

La amiază ajung la Oloron, unde îmi permit o pauză de două ore, timp în care mă informez și la oficiul de turism asupra condițiilor drumului de pelerinaj spre Saint Jean Pied de Port. În acest frumos orășel, drumul de pelerinaj ce vine de la Lourdes intră iar pe clasicul drum de pelerinaj GR 653, care după 60 de km ajunge la Col du Somport, la granița cu Spania. Eu voi urma însă calea numită a Piemontului, care mă duce la Saint Jean. Ambele variante se vor întâlni din nou la Puente la Reina, după Pamplona. Este impunătoare catedrala dedicată Sfintei Fecioare Maria și înțeleg că aici mulți pelerini se opresc, făcându-și planurile pentru abordarea cât mai ușoară a ultimei părți a drumului înainte de a intra în Spania.

Îmi reiau drumul care este mereu în vecinătatea râului Gave d'Oloron, spre a-l deosebi de Gave de Pau, pe lângă care am venit de la Lourdes până la Asson. Ca în fiecare zi, drumul de după amiază este mai greu și puțin mai lent, iar localitatea unde trebuie să ajungi parcă este mai departe decât este menționată pe hartă sau în ghid. Este același exercițiu repetat al

luptei cu propriile limite, al răbdării, al transformării suferinței în putere care te împinge mai departe, mereu înainte, cu o seninătate interioară ce crește proporțional cu suferința fizică. Are loc o metamorfoză greu de înțeles și mai greu de explicat. Confruntarea cu limitele și suferințele proprii se transformă în energie ce-ți alimentează motoarele și te face să mulțumești cerului pentru fiecare pas pe care îl faci.

Pe o distanță de 14 km, până la Prechacq Josbaig, urmez strada D 936, ceea ce înseamnă iarăși o atenție sporită la trafic, mai ales la mașinile mari, tiruri, camioane, suportarea zgomotului, a noxelor, sub privirile curioase ale șoferilor care probabil se întreabă ce caut pe aici. Las apoi strada principală și mă înscriu pe un drum secundar D 25, ce trece mereu prin pădure și mici zone de pășune, ceea ce înseamnă liniște și încântare a privirii și uitare cumva a oboselii acumulate. Seara ajung în cătunul L'Hôpital St. Blaise, un grup de case, unde am găsit un loc să dorm într-un mic han pentru pelerini, nou, cu opt paturi supraetajate. Biserica de aici este mică, dar importantă istoric și cultural, având o frumoasă arhitectură hispanico-maură. Nu există niciun magazin de unde să poți cumpăra ceva; în schimb, există două restaurante, și nu cred că sunt destinate celor 80 de locuitori ai cătunului, ci turiștilor și pelerinilor. Din fericire, într-un sat anterior, la Saint Goin, am cumpărat de mâncare pentru mâine. În dormitor mai sunt alți doi pelerini francezi, care cred că s-au dus la restaurant, lăsându-mă singur. Ca și ieri, simt oboseala în fiecare fibră și după un duș rapid, mă contopesc cu patul, dorindu-mi un somn adânc și reconfortant în care să mă eliberez de toată oboseala zilei. Ceea

ce este curios e faptul că nu mă ustură tălpile și nici nu am febră musculară, nici vreo beșică la degete, și totuși am mers atâția km. Mulțumesc Celui de Sus pentru toate și-L rog să-mi călăuzească pașii pe căile Lui. Intind harta pe pat, privesc totul cu atenție, îmi dau seama că sunt în țara bascilor iar Spania nu-i departe. Câtă satisfacție simt în mine! Se reaprinde dorința de a traversa Pirineii, și dacă până acum îi priveam cumva de departe, acum îi simt aproape și parcă le aud vocea, îndemnul de a urca pe ei. Voi ajunge acolo, sus, pe culme, și de aici voi admira totul. Voi ajunge la Roncesvalles, loc al bătăliei decisive a francilor cu maurii, cu multe secole în urmă, stabilind un curs al istoriei ce va rămâne decisiv pentru multe secole. Strâng harta la loc, o pun în rucsac, îmi pun capul pe pernă și adorm, visând deja la crestele Pirineilor.

**Miercuri, 29 august: L'Hôpital St. Blaise-Saint Jean
Pied de Port: 54 km**

Ziua de astăzi a început înainte de a se lumina de ziuă cu un mic dejun bogat alături de ceilalți doi pelerini, de care mă despart repede, urându-ne reciproc drum bun. Urmez și astăzi șoseaua, puțin trafică, și după 13 km ajung la Mauléon-Licharre, un orașel cu o zonă veche istorică nu prea mare, traversată de o stradă principală unde găsesc un magazin de încălțăminte din care îmi cumpăr o nouă pereche de sandale marca Geox, cu o talpă de piele foarte bună. Pe cele cumpărate la Toulouse le las într-un coș și plec mai departe. În apropiere

de oficiul de turism întâlnesc o frumoasă biserică în care mă reculeg puțin, cerându-i lui Dumnezeu puterea de a ajunge astăzi până la Saint Jean. Urmând strada D 918 până la Saint Just Ibbare, pe o distanță de 19 km, mai întâlnesc un cătun, Musculdy, la fel, fără niciun magazin. Noroc că am provizii în rucsac. De la Saint Just, urmez aceeași stradă D 918 până la Larceveau, unde intru pe șoseaua principală D 933, ce trece prin cătunul Gamarthe și apoi prin localitatea Saint Jean le Vieux, unde îmi întrezoresc forțele pentru a rezista încă câțiva km. Seara ajung la Saint Jean Pied de Port, care îmi dă impresia unei Mecca a pelerinilor. Astăzi a fost drumul cel mai lung al pelerinajului meu de până acum. Nu găsesc o explicație, dar oricum, sunt atât de mulțumit. Cred că este chemarea interioară, dorința de a ajunge aici, în locul de unde pleacă cei mai mulți pelerini. A fost și o zi destul de răcoroasă și parcă nu-mi vine să cred că nu mă mai înmoaie, nu mă mai încovoiaie canicula, inamicul meu invizibil, dar prezent peste tot în jurul meu, până în urmă cu câteva zile. Mă simt sleit de forțe, dar fericit.

Saint Jean este un mic oraș pe malul râului Nive și forfotește de pelerini. Impactul meu a fost foarte puternic, o trecere radicală de la solitudinea care m-a însoțit mereu de când am pornit, de la Genova, la imersia într-o mare de persoane echipate pentru pelerinaj și care, efectiv, umplu străzile puține, de altfel, ale localității. Peste tot vezi magazine, baruri, restaurante, hoteluri și locuri de cazare. Biserica este în centrul citadelei, lângă râu, solemnă, din piatră, și am fericita ocazie de a concelebra la sf. Liturghie de la ora 19, iar apoi, alături de ceilalți pelerini, de a primi binecuvântarea acordată lor.

Urmează apoi cina comunitară în casa pelerinilor ce aparține parohiei, pe strada Spaniei. Aici sunt 10 paturi și toate sunt ocupate. Suntem în grija gazdelor, a celor doi soți, Monica și Iacob, care ne ajută să ne simțim foarte bine. După cină, mai stau puțin de vorbă cu Monica, în mica bucătărie de lângă sufragerie, care-mi vorbește de ale ei, cât și despre diferitele experiențe ale pelerinilor. Fiecare vine pe acest drum cu propriile probleme și încearcă să găsească o rezolvare. Sunt tineri care pornesc pe camino după terminarea studiilor și înainte de a avea un servici. Sunt adulți care au diferite probleme: un soț care află că soția este bolnavă de cancer și care după câțiva ani revine împreună cu soția vindecată. Vin soți ce s-au despărțit de soțiile lor, preocupați de viitorul lor. Vin proaspeți pensionari, îngândurați asupra vieții lor viitoare, vin mulți ce vor să-și petreacă concediul într-un mod diferit de al majorității. Fiecare este un caz în sine, dar toți se întâlnesc pe camino, și aici se simt uniți cu toți ceilalți, indiferent de problemele care i-au adus aici. O ascult cu plăcere și atenție pe această Monica, care pe acest drum a asistat la convertirea soțului ei, acum 12 ani, iar ei sunt deja la pensie și au patru copii mari. Ne despărțim, în sfârșit, și mă retrag pentru a nota în caietul meu măcar câteva gânduri din mulțimea celor ce-mi umplu mintea. Cumva, mă simt copleșit atât de lungimea drumului parcurs astăzi, cât și de impactul cu acest loc și cu mulțimea pelerinilor.

Si fiindcă sunt în plină zonă a bascilor, trebuie să prezint și câteva aspecte legate de cultura și viața acestei populații. Biserica catolică a contribuit și contribuie și acum la păstrarea

culturii și spiritualității lor, prin cultul celebrat în limba lor (sfânta Liturghie la care am concelebrat a fost în bască și spaniolă), ca și prin promovarea și apărarea tradițiilor lor: cântece, dansuri, îmbrăcăminte, obiceiuri, etc. Catolicismul basc este mai puternic decât cel francez. Limba bască este în școli, în vorbirea curentă, mai ales a celor în vârstă, iar indicatoarele stradale sunt toate în două limbi. Nu au încă o autonomie administrativă, dar ei speră să o dobândească cât mai curând. S-ar asemana astfel cu germanii din nordul Italiei, de exemplu. Si un alt aspect: poate deveni basc și cine nu aparține acestei etnii, dar învață limba și se integrează în mijlocul lor, contribuind la promovarea comunității basce. Aici se va încheia drumul meu pe camino piemontez, pe care am intrat la Oloron, iar mâine, de la Roncesvalles, voi intra pe camino frances.

Joi, 30 august: Saint Jean Pied de Port-Roncesvalles: 27 km

Micuțul orașel pe care îl voi părăsi curând își ia numele de la sf. Ioan Botezătorul, a cărui statuie, alături de a Fecioarei Maria cu Pruncul Isus în brațe, se găsesc la poarta Notre Dame, fiind considerați protectorii orașului. De remarcat faptul că peste tot pe unde am fost, Fecioara Maria este prezentă, francezii dovedind un cult deosebit al ei. Poate că una din puternicele rădăcini ale acestei venerații vine din Evul Mediu de vârf, din activitatea de predicator și scriitor a marelui sfânt

Bernard de Clairvaux. M-a impresionat acest orașel și regret că nu am avut timp să-l vizitez mai pe îndelete.

Soții Monica și Iacob la hanul parohial din Saint Jean Pied de Port

Dimineața am servit micul dejun împreună cu ceilalți pelerini, iar apoi am pornit la drum, hotărât să urc Pirineii. Cerul este înnorat, și chiar trebuie să mă îmbrac puțin mai grosuț. Doamna Monica observă că eu sunt îmbrăcat doar cu pantaloni și o cămașă cu mânecă scurtă și-mi spune că așa nu este bine, că sigur am nevoie de ceva mai călduros. Imi oferă un polar, fără să accepte vreo plată pentru el. Regret geaca primită de la părintele Mihai și pe care am lăsat-o undeva pe drum, dar iată că acum problema se rezolvă prin grija acestei femei.

Numărul pelerinilor ce pornesc la drum pe strada Napoleon este impresionant, și-mi aduce aminte de mica armată a pelerinilor care anul trecut i-am întâlnit pe tot parcursul drumului. În fiecare dimineață pornesc cu toții, având mereu soarele în spate, spre o nouă destinație. Așa este și aici. Mă înscriu bucuros în mijlocul lor; nu mai sunt singur iar bucuria și recunoștința mă învăluie, aducându-mi în inimă o căldură care mă face să ignor total răcoarea de afară. Incepe imediat urcușul anevoios al Pirineilor. Pe drumul spre Santiago, aici este urcușul cel mai abrupt, iar faptul că majoritatea pelerinilor tocmai de aici își încep pelerinajul, reprezintă o grea probă fizică și poate și psihică. Urcarea abruptă durează vreo două ore și jumătate, dar drumul este bun, asfaltat. Din când în când arunc câte o privire în spate pentru a admira orașelul de care mă îndepărtez cu o oarecare nostalgie. Cât cuprinde privirea, vezi doar pajiști pe care pasc oi nenumărate și tare aș vrea să beau un lapte proaspăt muls, dar rămân doar cu dorința. După ce se termină partea cea mai abruptă, avem parte de un han, la Orisson, unde poți servi un sandviș, o bere sau ceai. Imi reumplu sticla cu apă, cumpăr un fel de prăjitură și un sandviș și plec mai departe. De acum urcușul devine mai domol și continuă așa câteva ore de mers. Priveliștile sunt atât de frumoase și-i mulțumesc de nenumărate ori lui Dumnezeu că-mi acordă această favoare și că mă număr din nou printre pelerinii ce poartă rucsacuri mari; nu văd pe niciunul cu un rucsac așa mic, cum am eu. Dar mai mult decât rucsacul, fiecare își poartă gândurile, planurile, bucuriile și durerile personale, speranțele și aspirațiile doar de ei știute.

Mă gândesc că mă mai despart doar puține minute din finalul drumului meu prin Franța, drum care a început acum mai bine de o lună de zile și parcă nu-mi vine să cred că totul a trecut așa de repede. În curând voi intra în Spania, punctul de frontieră fiind la Fântâna lui Roland, celebrul general al lui Pepin cel Scund, ce i-a înfrânt pe mauri, protejându-i pe franci de invazia de care însă nu vor scăpa spaniolii. Ajung și la această celebră fântână, mergând un timp pe lângă frontiera marcată de un gard cu sârmă ghimpată. La fântână, mai toți pelerinii se opresc pentru o nouă provizie de apă, pentru ca apoi să intre în Spania printr-o întrerupere a gardului de sârmă ghimpată, fără ca aici să fie vreun control. Este ca și cum ai trece hatul din propria grădină în cea a vecinului. Si iată-mă în Spania, într-o manieră atât de simplă, ceea ce demonstrează că pentru circulația persoanelor în spațiul UE, frontierele au doar o valoare de simbol. De fapt, și în Franța am simțit deseori în discuțiile cu diferite persoane faptul că, deși rămân francezi, asta nu-i împiedică să aibă relații foarte bune, să lege prietenii, să se căsătorească cu persoane venite nu numai din țări vecine, dar și de pe alte continente. În Franța, respiri un aer universal, iar trecerea în Spania o simți în aceeași atmosferă a unui spațiu comun, primitor. De fapt, nimeni nu te întreabă: ”Ce cauți pe aici?”, ci îți spune cu surâsul pe buze: ”Bine ai venit!”

Fântâna lui Roland și intrarea în Spania

Incet, încet începe coborârea spre Roncesvalles, până la care mai sunt cinci ore de mers. Aceleași priveliști minunate ale țării bascilor, aceleași oi pe pășuni, aceeași vegetație montană. Privind în înaltul cerului acoperit de nori, văd niște vulturi al căror zbor solemn, maiestos mă face să mă opresc și să-i admir îndelung. Pentru o clipă îmi doresc să nu mai fiu pelerin pe pământ, ci pasăre în zbor, ca ei. Nici nu știu dacă am văzut vreodată vulturi așa de mari. Si parcă pentru a mă încânta și mai mult, în timp ce-mi continui drumul cu privirea mai mult îndreptată spre ei, unul se desprinde de grup și se îndreaptă spre locul pe unde mergeam, zburând atât de jos încât îi aud foșnetul puternic al bățăilor aripilor. Două bățai rapide de aripi, aproape

deasupra capului meu, își trimit zgomotul în urechile mele. Bătăi ale aerului, profunde, scurte ale acestui rege al aerului, pe care îl privesc apoi cu admirație cum dispare în norii atât de joși. Li mai văd doar coada cu marginea albă. Cât de mult m-a impresionat acest vultur! Mi-a reamintit de reflecțiile mele de la începutul acestui drum, în tren spre București, când mă gândeam că acest pelerinaj trebuie să reprezinte și o curățire a ochilor minții mele, să pot vedea de sus, până hăt departe, dincolo de orice aparență, așa cum văd aceste păsări falnice, și poate că simțurile lor ascuțite le ajută să simtă, să adulmece mult dincolo de ceea ce văd ochii lor.

Dar din reveria mea mă trezesc stropii reci și repezi ai ploii purtate de vântul rece ce-mi șfichiuieste fața. Imbrac repede pelerina de ploaie, acoper și rucsacul și-mi continui drumul pe potecă, printr-o ploaie incredibil de rece pentru acest timp al anului. În scurt timp, devine atât de violentă, încât mă constrânge să mă retrag la primul refugiu ce-l întâlnesc și care este deja înțesat de pelerini. Dar mai bine înghesuit decât șfichiuit de această ploaie nemiloasă ce-ți pătrunde în oase, și nu am pe mine decât un maieu, o cămașă cu mânecă scurtă și pelerina de ploaie deasupra. Mai sosesc și alți pelerini, iar spațiul devine neîncăpător. Împreună cu alți trei francezi, decidem să ieșim și să ne continuăm drumul, chiar dacă afară este vijelie. Oricum, trebuie să plecăm de aici. Mă gândesc să nu mă apuce vreo răceală, dar altă variantă nu există, așa că din nou la drum. Pentru a contracara cât de cât frigul, accelerez pasul, mișc mai repede brațele, mă detașez de cei trei francezi și așa mășăluiesc prin ploaia care parcă se transformă în furtună.

Din când în când depășesc alți pelerini care înfruntă și ei aceeași vijelie. Pe munte, o regulă de la care nimeni nu trebuie să se abată nici măcar o clipă este aceea de a fi atenți unde pun piciorul. Terenul este denivelat, adesea alunecos și cea mai mică neatenție se poate solda cu o entorsă sau altceva grav pentru picioare, ceea ce te poate imobiliza imediat. Si ce te faci într-o astfel de situație, mai ales dacă ești singur și pe o așa vreme? Apoi, în zonele mai riscante, este absolut interzis să mergi fără să fii convins că ești pe traseul marcat. Mai ales în timp de iarnă, mulți s-au rătăcit și și-au găsit sfârșitul, nefiind, netrecând nimeni care ar fi putut să-i salveze. Muntele are legile lui pe care absolut toți trebuie să le respecte.

Drumul de aproximativ cinci ore, de la Fântâna lui Roland până la Roncesvalles nu-l voi uita ușor, la fel cum nu voi uita foșnetul falnic al bățăilor aripilor acelui vultur impunător. Coborând mult prin pădure, pe un versant destul de abrupt, înfrigurat și complet ud, ajung în sfârșit la Roncesvalles, destinația zilei, stațiune pentru turiști și pelerini situată la altitudinea de 900 metri. Aici este un complex de refugii pentru pelerini, dar și un hotel. Mă cazez la refugiul La Posada, unde sunt sute de paturi, într-un spațiu modern, bine amenajat și cu toate serviciile. Sunt primiți doar pelerinii, turiștii trebuind să meargă la hotel, unde cazarea pentru o persoană costă 64 de euro. Aici costul este doar de 10 euro. Imi amintesc că un complex așa de mare am mai întâlnit doar la Leon. Înăuntru este foarte bine, dar afară continuă o ploaie șfichiuitoare și foarte rece. Întreb pe un responsabil cum va fi vremea mâine și-mi spune că probabil va fi la fel. Ce vor face toți pelerinii, voi face

și eu. Deocamdată am dat la spălat și uscat toate hainele, care nu-s prea multe, și stau în pat, așteptând să le primesc curate și uscate.

Roncesvalles, hanul pelerinilor "La Posada"

Cât de mulți pelerini sunt aici! Eu am primit patul cu numărul 160, iar după mine au continuat să sosească mulți alții. Ce diferență enormă între drumul de Arles, unde întâlnesc câțiva pelerini pe zi, și nu în toate zilele, și aici, unde suntem cu sutele. Este adevărat ce-mi spunea nu demult un membru al asociației sf. Iacob și anume că pe camino frances, în perioada de vârf, trec zilnic aproximativ 400 de pelerini, cei mai mulți fiind francezi, spanioli, germani sau italieni. Surprinzătoare este creșterea numărului pelerinilor din Coreea de Sud. În urmă cu

doi ani, de la Saint Jean au pornit doar câțiva, pentru ca anul trecut numărul lor să treacă de 1400.

Interesantă viața într-un astfel de han. Este seară și mai toți sunt în paturile lor, pregătindu-se de culcare, fiecare în sacul său de dormit, cu foarte mici excepții, printre care sunt și eu, care mi-am lăsat sacul de dormit în Italia. Am doar un cearceaf, considerându-l mai ușor decât un sac. La capătul dormitorului sunt dușurile și toaletele, iar ușile acestora se închid și se deschid fără încetare, unii uitând să le închidă cu grijă. Mulți pelerini scriu mesaje sau cine știe ce mai fac cu telefoanele lor mobile sau cu tabletele lor grafice. Alții vorbesc între dâșșii, mai caută prin rucsace, sau merg prin vecini sau prin alte locuri ale hanului, și chiar că aici găsești toate serviciile la prețuri convenabile. Confortul modern a ajuns peste tot. Precizez că în locurile pentru pelerini nu există radio și nici televizor, nici alte posibilități de distracție, și apreciez acest fapt. Apreciez apoi disponibilitatea acestor "hospitaleros" care îți vin imediat în ajutor cu orice problemă ai avea. Si cum am mai aflat și în alte locuri, tot serviciul lor este fără nicio remunerație. Chiar mă gândesc că aş putea să-i compar ca mod de a acționa cu toți acei preoți dedicați trup și suflet vocației și misiunii lor, sau cu toți acei laici voluntari din comunitățile noastre, prezenți în multe activități, unele deloc ușoare, cum ar fi grija pentru bolnavi și bătrâni neglijăți de copiii sau rudele lor. Cât de important este să ai un ideal și să-i rămâi fidel! Si cât de multă nevoie este de astfel de persoane!

Recunosc încă odată că în zilele acestui pelerinaj al meu am întâlnit atâtea persoane ce mi-au venit în ajutor fără să ceară nimic în schimb. Pare aproape de necrezut faptul că nu am avut programat de acasă nici cazare, nici nimic altceva, în nicio zi, și totuși în fiecare zi am găsit unde să dorm. De cele mai multe ori, în prima parte a zilei nu știam unde voi înnopta, dar mereu am întâlnit persoane care s-au interesat pentru mine. Era suficient doar să apelez la ajutor. Si mai ales când aflau că sunt în pelerinaj, disponibilitatea lor era și mai mare, mai ales a acelor care fac parte din asociația sf. Iacob. Deși nu sunt contra formelor instituționalizate de asigurare, propun o mai mare încredere în oameni și în capacitatea lor de a se solidariza cu cei aflați în diferite trebuințe. Da, ar trebui să privim semenii noștri cu mai multă încredere și considerație și să vedem în ei chipul lui Dumnezeu care iubește orice creatură, dar în chip deosebit îl iubește pe om, în ființa căruia și-a întipărit ceva din înțelepciunea și bunătatea sa. Aceasta este una din lecțiile pe care mi le-a oferit acest pelerinaj care, cu ajutorul lui Dumnezeu și mijlocirea sf. Iacob apostolul, se va încheia peste două zile, la Pamplona, orașul de unde anul trecut am plecat spre Santiago de Compostela. Gândurile și reflecțiile mele despre pelerinaj încep să fie acoperite de somnul ce se lasă pe pleoape, iar trupul se cufundă încet într-un somn adânc, într-unul din cele mai mari hanuri pentru pelerini în care am poposit.

Vineri, 31 august: Roncesvalles-Zubiri: 22 km

Deșteptarea în hanul La Posada este la ora 6, dar deja mai înainte unii s-au trezit și umblă prin dormitor mai mult sau mai puțin silențios. Pelerinul de sub mine, probabil din Coreea, se tot învâрте în jurul rucsacului, scoțând sau introducând din nou lucrurile ce le are, și ca să nu-l încure, prefer să stau în pat și să privesc la tot ce se petrece în acest dormitor imens. Este interesantă o deșteptare într-un han pentru pelerini pe camino. Nimeni nu scoate un cuvânt, dar toți sunt grăbiți fie cu toaleta de dimineață, sumară de altfel, și apoi cu aranjarea bagajului. După ce te echipezi, cobori la parter, unde sunt automatele cu mâncare sau băuturi, și sala de mese. În jurul orei șapte, cei mai mulți sunt deja plecați, și așa începe o nouă zi de mers.

Cerul este acoperit și la puțin timp de la plecare, începe ploaia, dar mai liniștită decât ieri. Drumul este mai mult prin pădure, în coborâre, așa că nu-i greu, cum a fost ieri. Ajung într-un sat, Burguete, unde mă încălzesc cu o cafea cu lapte și plec mai departe, prin ploaie. Pelerina mă acoperă până la genunchi, însă sunt tot transpirat și ca să nu răcesc, unica soluție este să merg cât mai repede posibil. Mai toți pelerinii au un ritm constant de mers. Dacă eu aș merge în acest ritm, m-ar dura picioarele și mai tare, așa că îmi mențin ritmul meu alert, și așa trec într-o depășire silențioasă pe lângă toți ce-i ajung din urmă. Acesta este ritmul meu obișnuit și pe care îl pot menține cel puțin până la prânz. Ajung apoi la Espinal și la o încrucișare de drumuri cumpăr două banane la prețul de 1 euro. Sunt de slabă calitate, dar altele mai bune nu-s. Spre amiază, ploaia se

mai oprește, cerul se înseninează puțin, ceea ce nu poate decât să mă bucure.

Trec prin alte două sate, iar pe la ora 14 ajung la Zubiri, unde mă cazez la hanul municipal pentru suma de 6 euro. Sunt 72 de paturi aici și toate se vor ocupa. Sunt și alte posibilități de cazare, la particulari, la prețuri mai mari. Mă simt bine aici, alături de toți ceilalți, iar lângă mine am bucuria de a-l avea vecin pe părintele Massimo, un preot din Treviso, proaspăt paroh, iar până acum responsabil diecezan pentru pastorația tinerilor. Imi spune că a studiat la Roma teologie morală la universitatea pontificală "Gregoriana" și acolo l-a cunoscut pe părintele Francisc Ungureanu. A început pelerinajul de la Saint Jean Pied de Port și vrea să ajungă la Santiago. În mintea mea, îi urez succes, atât în pelerinaj, cât și în activitatea pastorală. Mai vorbim de una, de alta, iar la ora 18.30 mergem la biserică, sperând să putem concelebra sf. Liturghie, așa cum este indicat în orarul afișat afară, pe perete. Dar poarta spre intrarea în biserică, din fier forjat, rămâne încuiată, iar un domn de la magazinul din apropiere ne spune că preotul nu vine și doar el are cheile.

Între timp mai sosesc și alți pelerini la biserică și fiindcă nu putem participa la sf. Liturghie, ne așezăm lângă biserică pe niște lespezi de piatră și ne rugăm împreună "Vesperale" în limba italiană. La sfârșit, fiecare dintre noi își prezintă propriile intenții ce-l aduc pe acest drum: pentru copii, pentru familie, pentru sine, pentru toți pelerinii prezenți pe camino. Este chiar emoționantă această rugăciune și o simt în adâncul inimii. Chiar

și soarele participă la ruga noastră și ne mângâie obrajii cu lumina și căldura lui.

Zubiri, pelerini la rugăciunea "vesperelor"

Mă întorc la albergue, unde în sala de mese un grup mai măricel de tineri mănâncă și vorbesc în limba germană. Pe o bancă, în fața intrării, un bărbat spaniol fără o mână, vorbește fără pauză cu două femei. În dormitor, atmosfera este veselă; toți sunt bucuroși pentru ziua care a trecut, pentru cei mai mulți de aici cred că este a doua zi de pelerinaj în drumul lor spre Santiago.

Sâmbătă, 1 septembrie: Zubiri-Pamplona: 21 km

În dormitorul de la alberghe municipal cei, cred, vreo 50 de pelerini au dormit cu ferestrele și ușile închise, ceea ce a creat un aer greu de respirat. M-am mirat că nimeni nu a lăsat deschisă măcar o fereastră. Vroiam să deschid eu, dar nu era în dreptul patului meu. Cu tot acest aer închis, am dormit totuși destul de bine și mulțumit, pentru că am primit o pătură cu care să mă acopăr. Cu doar câteva excepții până acum, nu am avut nevoie să mă acopăr. În dormitor, același zgomot, foșnet al unora care se trezesc mai devreme. Lângă mine a dormit un bărbat în vârstă, din Germania. În partea cealaltă, Massimo doarme întins pe spate în sacul său de dormit. Parcă este o mumie. Incepe o nouă zi pe camino și are farmecul ei, ca fiecare zi, de altfel. În jurul orei 7, mai toți sunt plecați, într-o lungă înșiruire în grupuri mici, de câte doi, trei. Cei ce merg singuri, poți să-i numeri pe degetele de la o mână. De când am intrat în Spania, mi-am procurat niște foi dintr-un ghid nou "Miam miam, dodo", care s-ar traduce: "Mi-e foame, vreau să dorm". După titlu, se înțelege ce fel de informații conține. Sunt însă și multe ghiduri bine realizate, cu tot felul de informații, culturale, religioase, istorice, geografice.

După câteva mici localități, ajung la Larrasoña, unde conform ghidului, ar trebui să fie mai multe posibilități pentru a mânca. Împreună cu un mic grup de limbă engleză, colindăm tot satul, fără a găsi nimic de mâncat. Peste tot este închis. Englezii vor neapărat o cafea, dar ne resemnăm cu ceea ce putem cumpăra de la un automat. Iar de aici până aproape de

Pamplona, adică vreo 10 km, nu găsești nimic de mâncare. Din fericire, am în rucsac puțin jambon și pâine, ceea ce mă salvează; ba am și în plus, pentru două fete din Bavaria, iar marginea grasă a jambonului o împart pisicilor ce mă înconjoară. Mă gândesc că este ultima masă luată în acest pelerinaj, ca de obicei, pe o bancă, iar acum nu mai este nevoie de umbra platanilor.

Si dacă tot este ultima de acest fel, vreau să spun un lucru pe care l-am avut mereu prezent în minte, ori de câte ori am mâncat. Mereu mi-a venit în minte ce mi-a povestit mama cândva, nu mai știu ce vârstă aveam, știu doar că eram seminarist. După ce s-a căsătorit, a locuit împreună cu tatăl meu și apoi și cu fratele meu, într-una din cele două camere ale casei bunicilor după tată. Si acolo au locuit opt ani de zile, până când au reușit să adune materiale și ceva bani ca să poată începe construcția casei lor, în aceeași curte cu casa bunicilor. Iar puținii bani pe care au reușit să-i strângă, i-au adunat din vânzarea unor legume, fructe sau cereale pe care le duceau la Roman și le vindeau, întorcându-se apoi acasă pe jos, pentru a nu cheltui nimic din puținele economii pe care le adunau. Intr-unul din aceste drumuri la Roman, mama a reușit să adune ceva bănuți pe care i-a legat în batistă și așa se întorcea bucuroasă acasă. La ieșirea din oraș era o gogoșerie a unui evreu și trecând prin fața acesteia, i s-a făcut așa o poftă de o gogoasă... Era însărcinată cu mine. S-a oprit în fața gogoșeriei, privind cu poftă la gogoășele aburinde de pe tejghea, și uitându-se apoi la puținii bani adunați și legați în batistă. Să mănânce o gogoasă, cheltuind ceva din economiile făcute, sau să renunțe la ea? Era

și obosită de drum și înfometată. Ochii și întreaga ființă o atrăgeau spre gogoășă, dar bănușii îi ținea strâns în batista din palmă. Intre pofta unei tinere mame însărcinată și înfometată și dragostea și jertfele făcute pentru casa pe care și-o dorea atât de mult și de care aveau atâta nevoie, a învins dragostea față de căminul ei, al lor, al nostru. Uitându-se înapoi spre gogoșerie, dar mergând înainte spre casă, fără să cheltuie nimic din puținul adunat, mama mi-a povestit ceva ce nu voi uita vreodată, iar acest motiv m-a împiedicat să cheltui banii la restaurant.

Drumul este atât de frumos, pe lângă râul Agua, iar de partea cealaltă este șoseaua care merge spre Pamplona. Urci și cobori mereu pe poteci, sau drumuri înguste pietruite, bine marcate, încât este imposibil să te rătăcești. Vremea este excelentă, nu mai plouă, dar nici prea cald nu este, numai bine pentru mers. Soarele când se ascunde după nori, când te mângâie cu razele lui călduțe, o căldură calmă, plăcută, pe care o simt pe față, mângâind-mă și o asemăn cu mângâierile mamei când eram copil.

Apropiindu-mă de oraș, de pe deal, din depărtare încă zăresc orașul, dar înainte de el ajung la Huarte, unde mă opresc la un bar pentru o cafea. Imi continui apoi drumul și pas cu pas, cu hotărâre și o bucurie interioară care cred că se putea citi ușor pe fața mea, mă îndrept spre oraș, mulțumindu-i aproape la fiecare pas Celui de Sus că mă apropii de capătul acestui pelerinaj. Pe trotuar, alături de scoica înfiptă bine în piatră, întâlnesc scris în mai multe locuri: "Pelerini, bine ați venit în capitala bascilor!"

Bun venit în capitala bascilor

Oamenii aceștia sunt mândri de cultura, istoria și locurile lor și îi apreciez pentru acest lucru. Sunt deja în oraș și ținta mea este catedrala dedicată Sfintei Fecioare Maria, din centrul vechi al orașului. Trecând peste podul Magdalenei și prin Poarta Franței, pe la ora 12 ajung la catedrală. O văd parcă învăluită în lumină coborâtă de sus, din ceruri și o îmbrățișez cu căldura inimii mele, a mulțumirii, a unei bucurii ce nu mi-o pot stăpâni. Simt din plin visul împlinit și râuri de lacrimi de mulțumire îmi curg și nici nu încerc să le stăpânesc. Intru și îngenunchind, îl preamăresc pe Dumnezeu pentru harul ce mi l-a dat. O laud pe fecioara Maria, îi mulțumesc patronului acestui pelerinaj, apostolul Iacob. Nu știu cât timp am rămas în

catedrală. De fapt, timpul dispăruse și a rămas doar comuniunea cu Dumnezeu, o liniște interioară totală, o mulțumire și bucurie de nedescris. Am putut în acele momente să exclam: O, clipă, rămâi! Fiindcă o clipă de comuniune cu Dumnezeu poate fi atât de intensă, de plină, încât ți se pare o veșnicie. La ieșire este un ghișeu unde am bucuria și favoarea de a primi ultima ștampilă în pașaportul de pelerin.

Pamplona, catedrala Sfânta Fecioară Maria

Mă îndrept apoi cu un autobuz spre gară, unde aștept trenul spre Barcelona și fiindcă mai am de așteptat câteva ore, încep să răsfoiesc cele două caiete cu însemnările mele zilnice. Am numărat acum zilele de mers pe jos și sunt exact 40, fără să le fi programat așa, cu un total de 1388 km. La aceștia ar trebui

să adaug kilometrii parcurși (aprox. 100) în localitățile unde m-am cazat, sau în altele de pe parcurs, unde mi-am permis să mai vizitez câte ceva. În această ultimă zi de pelerinaj (cred că vor urma și altele) simt atâta mulțumire în suflet. Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru că m-a însoțit mereu; i-am simțit puterea și protecția și nu mi-a lipsit nimic. Cum am mai spus deja, nu am avut programat nimic și totuși în fiecare zi au fost persoane binevoitoare ce mi-au oferit găzduire. Minte și inimă îmi sunt pline de atâtea lucruri frumoase și-mi zic că nu sunt vrednic de tot ce am văzut, auzit, de tot ce am simțit, trăit. Am parcurs atâția km și parcă acum am plecat de acasă. Mă întreb cum este posibil să nu am măcar o băătăură mai mare în tălpi, sau beșici; nu am făcut febră musculară, decât la început, la niște mușchi de la pulpa piciorului stâng. Nu am pățit nimic, deși eram să o pățesc grav în acea după amiază înainte de Lorgues. Mă întreb cum au fost toate posibile, cum de nu mi-a fost greu să călătoresc singur. Am plecat din Genova și acum sunt la Pamplona, la gară, aici, de unde am început anul trecut pelerinajul meu spre Santiago. Aici mi-am propus să ajung, și am ajuns. Zilele au trecut așa repede și așa de frumos! Picioarele mele au bătut atâția km în Italia, Franța și de trei zile în Spania și parcă nu-mi vine să cred că totul a fost atât de frumos.

Chiar dacă aș vrea, nu aș putea să nu recunosc că o mână nevăzută a fost mereu deasupra mea. Dumnezeu cel nevăzut s-a făcut văzut și simțit la fiecare pas al acestui drum. M-am încredințat Lui cu iubire, ca un copil în brațele părinților, iar El m-a purtat aproape pe brațe, deși nu mi-au fost străine nici

oboseala, foamea, setea, căldura dogorătoare, momentele de solitudine dureroasă, ispitele, tentațiile. Experiența mea ca om, ca simplu om, confruntarea cu umanitatea mea, nudă, despuiată de orice mască sau artificiu, m-a apropiat mai mult de mine, creatură simplă, umilă, fragilă, și totuși puternică datorită inteligenței și voinței cu care Dumnezeu m-a înzestrat, dar mai mult încă datorită harului de sus. Sunt convins că acest pelerinaj este un mare dar și har al cerului, de care nu sunt vrednic, dar pe care l-am implorat în fiecare zi. Dumnezeu cel nevăzut a vegheat și a susținut umanitatea mea și sper că a mai purificat puțin din praful și mizeria depuse în sufletul meu. Drumul meu, deși a bătut atât de mult pământ, este un drum care vreau să mă conducă spre ceruri. Pelerinajul meu pământesc este mai ales un pelerinaj spre omul adamic în întâlnirea lui cu Dumnezeu într-o grădină a paradisului pe care el mi-o pregătește și în care eu sper, vreau să intru.

Nu ignor apoi latura culturală și socială a acestui pelerinaj. Am putut să cunosc mai bine locuri și oameni la ei acasă, să simt mai mult cu ei, să le înțeleg mai bine habitat-ul lor vital. Si pot spune că sunt oameni minunați. Greu de crezut, dar nu am întâlnit nici măcar un refuz, o jignire din partea cuiva. Si cu cât am avut mai multă încredere în oameni, cu atât am primit mai mult din partea lor. Cât am dormit în case particulare, toți și-au deschis inima și casa lor, m-au găzduit fără să-mi ceară să plătesc, niciunul, niciodată. Este adevărat că Franța este profund laicizată, dar este educată, civilizată, dispusă să dialogheze și să-ți vină în ajutor. Cât de multe am avea de învățat de la francezi, noi, românii în general! Imi simt

prea pline acum inima și mintea și nu știu ce să spun și ce să omit. Las ca timpul să decanteze lucrurile, să se mai așeze. Acum aștept trenul spre Barcelona, unde mă așteaptă la gara Sants o fostă studentă, Iuliana Hazi, pentru a mă conduce la sora ei să dorm, iar luni mă întorc în țară.

Pelerinajul meu pe drumul sf. Iacob se încheie acum, pentru a fi apoi continuat în direcția Roma, când Domnul va vrea, dar aș vrea să fie cât mai curând. Iar apoi voi privi spre Ierusalim, încercând să-mi croiesc drum spre acest loc, cel mai sfânt al tuturor creștinilor. Doamne, veghează-mi visele!

Am scris aceste rânduri nu pentru a-mi face publicitate, ci pentru a folosi, eventual, cuiva, în descoperirea acestui drum de pelerinaj al sf. Iacob apostolul. Acesta este primul și cel mai important motiv care m-a determinat ca la sfârșitul fiecărei zile să aștern pe hârtie gânduri și impresii; precizez că în aceste pagini nu sunt prezente experiențele și trăirile mele interioare, intime. Ele rămân doar pentru mine, așa cum rămâne în secret tot ceea ce se desfășoară în sacramentul Spovezii.

Toate spre mai marea slavă a lui Dumnezeu!

Ultreya!

Imnul pelerinilor sf. Iacob

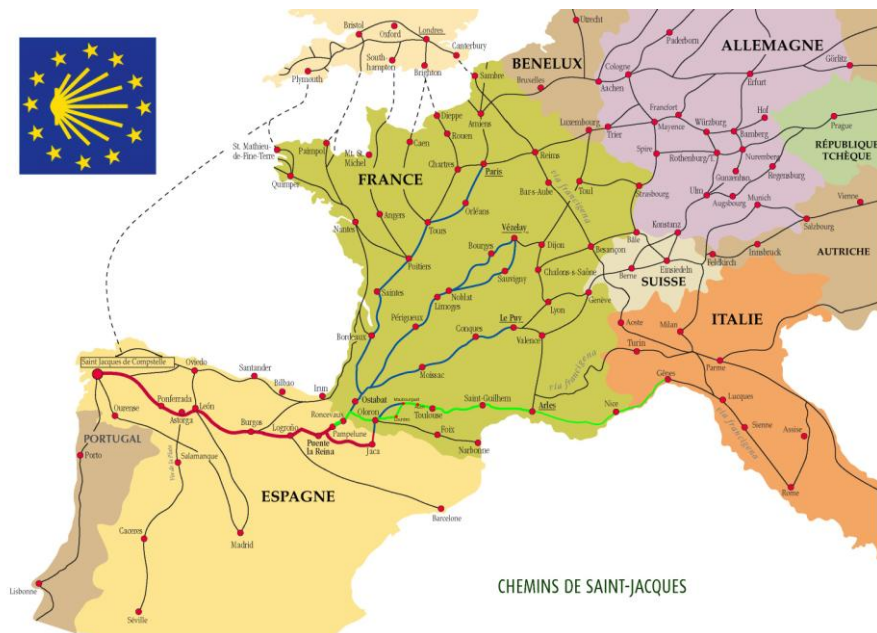
Ultreïa

Tous les matins nous prenons le chemin,
Tous les matins nous allons plus loin.
Jour après jour, St Jacques nous appelle,
C'est la voix de Compostelle.
Ultreïa ! Ultreïa ! E sus eia Deus adjuva nos !

Chemin de terre et chemin de Foi,
Voie millénaire de l'Europe,
La voie lactée de Charlemagne,
C'est le chemin de tous les jacquets.
Ultreïa ! Ultreïa ! E sus eia Deus adjuva nos !

Et tout là-bas au bout du continent,
Messire Jacques nous attend,
Depuis toujours son sourire fixe,
Le soleil qui meurt au Finistère.
Ultreïa ! Ultreïa ! E sus eia Deus adjuva nos !

Quand l'amitié estompe le doute
Dans un élan de fraternité
On peut alors reprendre la route
Et s'élever en toute liberté.
Ultreïa ! Ultreïa ! E sus eia Deus adjuva nos !

Drumurile sf. Iacob de Compostela (drumul parcurs de mine anul acesta este în culoarea verde)

Cuprins

Duminică, 22 iulie: Iași-București	3
Luni, 23 iulie: București-Istanbul-Genova	11
Luni, 23 iulie: Genova-Varazze: 37 km	15
Mărți, 24 iulie: Varazze-Final Ligure: 40 km	21
Miercuri, 25 iulie: Finale Ligure-Andora: 40 km	25
Joi, 26 iulie: Andora-Arma di Taggia: 48 km	30
Vineri, 27 iulie: Arma di Taggia-Mentone: 45 km	34
Sâmbătă, 28 iulie: Mentone-Nisa: 40 km	37
Duminică, 29 iulie: Nisa-Théoule sur Mer: 41 km	44
Luni, 30 iulie: Théoule sur Mer-Saint Raphaël: 30 km	49
Mărți, 31 iulie: Saint Raphaël-Lorgues: 42 km	52
Miercuri, 1 august: Lorgues-Le Val: 32 km	58
Joi, 2 august: Le Val-Saint Maximin: 22 km	63
Vineri, 3 august: Saint Maximin-Aix en Provence: 36 km	67
Sâmbătă, 4 august: Aix en Provence-Salon de Provence: 32 km	71
Duminică, 5 august: Salon de Provence-Arles: 35 km	73
Luni, 6 august: Arles - Saint Gilles: 17 km	76
Mărți, 7 august: Saint Gilles-Gallargues le Montueux: 35 km	80
Miercuri, 8 august: Gallargues-Montpellier: 36 km	85
Joi, 9 august: Montpellier-Saint Guilhem le Désert: 42 km	90
Vineri, 10 august: Saint Guilhem le Désert – Saint Jean de la Blaquière: 24 km	97
Sâmbătă, 11 august: Saint Jean de la Blaquière-Lunas: 32 km	101

Duminică, 12 august: Lunas–Saint Gervais sur Mare: 30 km	107
Luni, 13 august: Saint Gervais sul Mare–Murat sur Vèbre: 23 km	109
Marți, 14 august: Murat sur Vèbre–Anglès: 41 km	114
Miercuri, 15 august: Anglès–Castres: 37 km	107
Joi, 16 august: Castrès–Revel: 40 km	121
Vineri, 17 august: Revel–Montferrand: 37 km	125
Sâmbătă, 18 august: Montferrand–Baziège: 27 km	129
Duminică, 19 august: Baziège–Toulouse: 31 km	131
Luni, 20 august: Toulouse	136
Marți, 21 august: Lègevin–Gimont: 39 km	138
Miercuri, 22 august: Gimont–Auch: 31 km	144
Joi, 23 august: Auch–Montesquiou: 32 km	158
Vineri, 24 august: Montesquiou-Maubourguet: 41 km	152
Sâmbătă, 25 august: Maubourguet-Gayan: 27 km	157
Duminică, 26 august: Gayan-Lourdes: 36 km	162
Luni, 27 august: Lourdes-Arudy: 42 km	171
Marți, 28 august: Arudy-L'Hôpital St. Blaise: 44 km	174
Miercuri, 29 august: L'Hôpital St. Blaise	
- Saint Jean Pied de Port: 54 km	177
Joi, 30 august: Saint Jean Pied de Port-Roncesvalles: 27 km	180
Vineri, 31 august: Roncesvalles-Zubiri: 22 km	190
Sâmbătă, 1 septembrie: Zubiri-Pamplona: 21 km	193
Imnul pelerinilor sf. Iacob	201
Hartă	202